

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen ja maksun tiedot -asetuksen täytäntöönpanosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kryptovarapalvelun tarjoajista ja -markkinoista ja kumottavaksi voimassa oleva laki virtuaalivaluutan tarjoajista. Ehdotuksessa ehdotetaan lisäksi muutettaviksi Finanssivalvonnasta annettua lakia, Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia ja rikoslakia. Teknisiä muutoksia ehdotetaan luottolaitoslakiin, sijoituspalvelulakiin, lakiin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta, sijoitusrahastolakiin, lakiin vaihtoehtorahastojen hoitajista, lakiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä, lakiin pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä, rahankeräyslakiin ja arpajaislakiin.

Esityksen tarkoituksena on muuttaa kansallista lainsäädäntöä Euroopan unionin niin sanotun kryptovaramarkkina-asetuksen (*MiCA*) ja varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annetun asetuksen (*maksun tiedot -asetus, TFR*) voimaantulojen vuoksi.

Kryptovarapalvelun tarjoaminen edellyttää asetuksen mukaan nykyisen rekisteröinnin sijaan toimilupaa. Se mahdollistaa oikeuden tarjota kryptovarapalvelua rajan yli toiseen ETA-valtioon niin sanotulla EU-passilla. Toimintaa harjoitetaan myös jatkossa viranomaisvalvonnassa ja asetuksen vastaista toimintaa tulee voida sanktioida.

Asetusten täytäntöönpanotoimina Finanssivalvonnalle ehdotetaan asianmukaisia toimivaltuuksia valvontatehtäviä ja -maksua varten. Rahoitusmarkkinoilla käytössä oleva palveluntarjoajan vahingonkorvausvelvoite ja salassapitovelvollisuus ehdotetaan koskemaan MiCAn mukaisia toimijoita.

Ehdotetun lain on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, sillä MiCAn ja TFR:n toimeenpanon kansallisen täytäntöönpanon määräaika on 30.12.2024. MiCAn sähkörahatokeineita ja omaisuusreferenssitokeneita koskevien säännösten täytäntöönpanon määräaika on 30.6.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	5
1 Asian tausta ja valmistelu	5
1.1 Tausta	5
1.2 Valmistelu	6
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	7
2.1 Kryptovarojen markkinoista annettu asetukset, MiCA	7
2.2 Varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annettu asetukset, TFR.....	13
3 Nykytila ja sen arviointi.....	22
3.1 Kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmät.....	23
3.2 Toimiluvallisuus, toiminnan harjoittaminen ilmoituksen nojalla.....	25
3.3 Siirtymäsäännös ja yksinkertaistettu toimilupamenettely	28
3.4 Toimivaltaiset viranomaiset.....	29
3.5 Rekisteri kryptovarapalvelun tarjoajista ja EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuulumaton liiketoiminta.....	30
3.6 Luotettavuuden arviointi	33
3.7 Osaamisen ja pätevyyden kriteerien arviointi	34
3.8 Salassapitovelvollisuus	34
3.9 Sisäpiiritiedon julkistaminen.....	35
3.10 MiCA:n mukaiset toimivaltuudet.....	35
3.11 Toimivaltaisten viranomaisten määräämät hallinnolliset seuraamukset ja muut hallinnolliset toimenpiteet.....	43
3.12 Muutoksenhakuoikeus.....	47
3.13 Vahingonkorvausvelvollisuus	48
3.14 Muu voimassa oleva sääntely.....	49
3.14.1 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.....	49
3.14.2 Laki Finanssivalvonnasta	50
3.14.3 Valvontamaksut	50
3.14.4 Rahankeräyslaki	52
3.14.5 Rikoslaki	52
3.14.6 Arpajaislaki	53
3.14.7 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä	53
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	54
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	54
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	55
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	56
4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin	56
4.2.1.2 Vaikutukset yrityksiin	57
4.2.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen	60
4.2.1.4 Kansantaloudelliset vaikutukset ja kokonaisarvio vaikutuksista	60
4.2.2 Vaikutukset ympäristöön	61
4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin	61
4.2.3.1 Vaikutukset Finanssivalvontaan.....	61

4.2.3.2	Vaikutukset Tulliin	61
4.2.3.3	Vaikutukset Rahanpesun selvittelykeskukseen	62
4.2.3.4	Vaikutukset yhteiskuntaan	62
5	Muut toteuttamisvaihtoehdot	62
5.1	Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	62
5.2	Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	63
6	Lausuntopalaute.....	65
7	Säännöskohtaiset perustelut.....	65
7.1	Laki kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista.....	65
7.2	Laki Finanssivalvonnasta	74
7.3	Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista.....	78
7.4	Rikoslaki	79
7.5	Laki luottolaitostoiminnasta.....	82
7.6	Sijoituspalvelulaki.....	82
7.7	Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta	82
7.8	Sijoitusrahastolaki.....	82
7.9	Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista	83
7.10	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä.....	83
7.11	Rahankeräyslaki	83
7.12	Arpajaislaki	83
7.13	Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä.....	84
7.14	Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä	86
7.15	Laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta.....	87
7.16	Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa.....	87
8	Lakia alemman asteinen sääntely	87
9	Voimaantulo	87
10	Toimeenpano ja seuranta	88
11	Suhde muihin esityksiin.....	89
11.1	Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	89
11.2	Suhde talousarvioesitykseen	89
12	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	89
12.1	Omaisuuksensuoja ja elinkeinovapaus	89
12.2	Hallinnolliset seuraamukset	90
12.3	Finanssivalvonnan oikeus määrätä seuraamusmaksuja.....	90
12.4	Salassapitovelvollisuus	91
	LAKIEHDOTUKSET	95
1.	Laki kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista.....	95
2.	Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	104
3.	Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamisesta	110
4.	Laki rikoslain muuttamisesta	111
5.	Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta	115
6.	Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta.....	116
7.	Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta....	116
8.	Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	117
9.	Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta.....	117
10.	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta	118

11. Laki rahankeräyslain muuttamisesta	119
12. Laki arpajaislain muuttamisesta.....	120
13. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta	121
14. Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	125
15. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta	127
16. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta	128

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Kryptovarat ja kryptovarapalvelut ovat nousseet viime vuosina selkeämmin yleisön tietoisuuteen. Kryptovarat ovat arvon tai oikeuksien digitaalisia edustajia. Vaikka täysin luotettavaa tilastotietoa kryptovaroihin sijoittavista henkilöistä ei ole saatavilla, tiedetään kuitenkin, että sijoittajien mielenkiinto on kasvanut.

Kryptovarat eivät kuulu tällä hetkellä rahoituspalveluja koskevien Euroopan unionin säädösten soveltamisalaan rahanpesun torjuntaan liittyviä säännöksiä lukuun ottamatta. EU-sääntely ei toistaiseksi koske kryptovaroihin liittyvien palvelujen tarjoamista, kuten kryptovarojen kaupan käyntialustojen ylläpitoa, kryptovarojen vaihtoa varoihin tai muihin kryptovaroihin sekä kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta. Joissain jäsenvaltioissa on ollut kansallista kryptovarapalveluja koskevaa sääntelyä, mutta yhtenäiset eurooppalaiset käytännöt ovat puuttuneet. Tämä on ollut haaste ottaen huomioon erityisesti sen, että kyseessä on täysin digitaalinen palveluntarjontamalli ja sijoittajat voivat hakeutua helposti eri jäsenvaltioista toimivien palvelujen ja myös ETA-alueen ulkopuolisten palvelujen asiakkaiksi.

Yhtenäisten eurooppalaisten sääntöjen puuttuminen altistaa kryptovarojen haltijat riskeille erityisesti niillä aloilla, joita kuluttajansuojasäännökset eivät kata. Tämä voi myös aiheuttaa markkinoiden eheyteen kohdistuvia merkittäviä riskejä, joita ovat esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttö ja talousrikollisuus.

Toisaalta yhtenäinen eurooppalainen sääntely selkeyttää kryptovarapalveluntarjoajien toimilupakysymyksiä ja kilpailuedellytyksiä. Yhteisen eurooppalaisen sääntelykehikon puuttuminen on myös estänyt kryptovarapalvelujen tarjomisen jäsenvaltiosta toiseen yhden toimiluvan periaatteella.

Toinen kryptovarojen sääntelyyn liittyvä puute on liittynyt kryptovarasiirtojen jäljitettävyyteen. Euroopan unionissa ei ole ollut yhtenäistä sääntelyä, jonka soveltaminen mahdollistaisi sen, että kryptovarojen siirtoja voitaisiin jäljittää samoin kuin perinteisten varojen siirtoja. Uusien säännösten myötä kryptovaroihin liittyvien palvelujen tarjoajien on määrä toimittaa kryptovarojen siirtojen mukana kyseisten siirtojen toimeksiantajia ja siirronsaajia koskevat tiedot. Palveluntarjoajien edellytetään myös hankkivan, säilyttävän ja jakavan nämä tiedot siirron vastapuolen kanssa ja antavan ne pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten käyttöön. Uusien säännösten myötä voidaan parantaa epäilyttävien tapahtumien ja epäilyttävän toiminnan havaitsemista ja estää toimintatapoja, joita rikolliset käyttävät laittomasti saadun rahan pesemiseen tai terrorismin rahoittamiseen rahoitusjärjestelmän kautta.

Euroopan komissio antoi 24 päivänä syyskuuta 2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kryptovarojen markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta¹, COM(2020) 593 final - 2020/0265(COD), jonka pohjalta Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen (EU) 2023/114 kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta jäljempänä *MiCA*).

¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0593

Euroopan komissio antoi 20.7.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EU) 2023/1113 varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta, jonka pohjalta Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen (EU) 2023/113 varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta (uudelleenlaadittu) jäljempänä *TFR*, jonka soveltaminen alkaa myös 30.12.2024.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komission annettua ehdotuksen EU:n kryptovaramarkkina-asetukseksi valtioneuvosto antoi siitä eduskunnalle tiedon kirjelmällä (U 56/2020 vp) 5.11.2020. Kirjelmässä on kuvattu komission ehdotuksen pääasiallinen sisältö. Valtioneuvosto piti kirjelmässä tärkeänä, että rahoitusmarkkinasääntely tunnistaa ja kattaa tulevaisuudessa myös uudet digitaaliset liiketoimintamuodot ja digitaaliset ilmiöt, joilla on oikeudellista merkittävyyttä asiakkaansuojan toteutumisen sekä markkinoiden häiriöttömän toiminnan ja rahoitusvakauden säilymisen näkökulmasta. Koska koko rahoitusala pohjautuu yleiseen luottamukseen sen vakaata toimintaa kohtaan, tulee tietosuojan, asiakkaansuojan ja sijoittajansuojan pysyä korkealla tasolla myös uusia palveluja tarjottaessa. Valtioneuvosto kannatti sääntelytavoitetta, jonka lähtökohtana on säännellä samankaltaisia rahoituspalveluja niiden luonteen edellyttämällä tavalla, eli sama riski, sama toiminta, samat säännöt -periaatteen mukaisesti. Valtioneuvosto totesi myös, että sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskujen mahdollistaminen luottolaitoksille ja sähkörahayhteisöille on syytä arvioida huolellisesti, jotta rahoitusvakauden kannalta välttämättömistä toimintaedellytyksistä voidaan varmistua ennakkoon riittävästi. Valtioneuvosto kiinnitti huomiota siihen, ovatko säädösehdotukset soveltamisalaltaan ja eräiden määritelmiensä osalta riittävän teknologianeutraaleja mahdollistamaan myös sellaisten palveluratkaisujen kehittämistä, joita ehdotukset eivät tällä hetkellä kata.

Euroopan parlamentti ja neuvosto näkivät käsittelyn aikana tarpeita päivittää sääntelyä. Asetukseen tehtiin muutoksia muun muassa lisäämällä siihen kryptovarojen ympäristö- ja ilmastovaiikutuksia koskevia ilmoitusvelvollisuuksia. Lopullinen sääntely annettiin 9.6.2023 ja se tuli voimaan 30.6.2023. Soveltaminen alkaa pääosin 30.12.2024. Omaisuusreferenssitokeneita ja sähkörahatokeneita koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin pääosin jo 30.6.2024.

Komissio antoi ehdotuksen 2015/847 varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista -asetuksen uudelleen laadinnasta osana EU:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan toimintasuunnitelman toteuttamiseksi (jäljempänä *rahanpesun vastainen lainsäädäntöpaketti*) 20.7.2021. Komission annettua ehdotuksen varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista -asetuksen uudistamisesta valtioneuvosto antoi siitä eduskunnalle tiedon kirjelmällä (U 42/2021 vp) 9.9.2021. Kirjelmässä on kuvattu rahanpesun vastaisen lainsäädäntöpaketin ehdotuksien pääasiallinen sisältö. Valtioneuvosto kannatti komission asetus- ja direktiiviehdotuksia EU:n rahanpesusääntelyn yhdenmukaistamisesta ja kehittämisestä. Valtioneuvoston mielestä oli tärkeää varmistua siitä, että sääntely noudattaa EU:n tietosuojasääntelyä ja kunnioittaa perus- ja ihmisoikeuksia. Valtioneuvosto kannatti kryptovarapalvelun tarjoajien ottamista täysimääräisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan sääntelyn soveltamisalaan. Neuvottelujen edetessä valtioneuvosto antoi 3.2.2022 eduskunnalle jatkokirjelmän (UJ 37/2022 vp). TFR-asetusehdotuksen käsittely alkoi neuvoston rahoituspalvelutyöryhmässä 22.7.2021 osana rahanpesun vastaisen lainsäädäntöpaketin neuvotteluita. Lopullinen säädös annettiin 9.6.2023 ja se tuli voimaan 30.6.2023. Soveltaminen alkaa 30.12.2024.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitystä on valmisteltu virkatyönä. Valmistelun yhteydessä jokaiseen Finanssivalvonnan rekisterissä olevaan virtuaalivaluutan tarjoajaan otettiin yhteyttä ja tarjottiin mahdollisuutta keskustella siitä, mitä palveluja yhtiö tarjoaa ja mitä vaikutuksia MiCA:sta ja TFR:stä sekä niiden täytäntöönpanosta aiheutuu yhtiöille. Rekisteröityjä virtuaalivaluutan tarjoajia oli haastattelujen toteuttamisen hetkellä 12 kappaletta. Vastaavaa mahdollisuutta tarjottiin sähkörahayhteisölle, joka hyödyntää toiminnassaan lohkoketjuteknologiaa.

Haastattelu toteutettiin seitsemän virtuaalivaluutan tarjoajan ja yhden sähkörahayhteisön kanssa. Yhtiöiden liiketoimintamalleissa ja palveluvalikoimassa on eroja, minkä vuoksi vuorovaikutusta käytiin yksittäisten yhtiöiden kanssa riittävän kokonaiskuvan saamiseksi. Esillä oli palveluntarjoajiin ja liikkeeseenlaskijoihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi se, miten yhtiöt näkevät MiCA:n ja TFR:n muuttavan markkinoita ja sijoittajien suhtautumista kryptovaroihin. Keskusteluja käytiin valmistelun eri vaiheissa myös Finanssivalvonnan, Suomen Pankin, Tullin, Keskusrikospoliisin, sisäministeriön, oikeusministeriön, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Suojelupoliisin kanssa.

Valmistelun yhteydessä pyrittiin selvittämään muilta jäsenvaltioilta aikomusta soveltaa kansallisesti MiCA:n mahdollistamaa läsiirtymäaika ja yksinkertaistettua toimilupamenettelyä. Samoin selvitettiin muiden jäsenvaltioiden aikomuksia sallia kryptovarapalvelujen tarjoajille muuta toimintaa kuin MiCA:ssa tarkoitettuja palveluja kansallisen lainsäädännön perusteella sekä kansallisesti sallituksi suunniteltujen palvelujen laajuutta. Täytäntöönpano oli vielä meillä, joten lopullisia kantoja ei vielä ollut, joten yleistä linjaa ei ollut mahdollista arvioida.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM103:00/2023.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 Kryptovarojen markkinoista annettu asetus, MiCA

MiCA:n seurauksena Euroopan talousalueella on kryptovarojen markkinoita koskeva oma ja yhdenmukaistettu sääntelykehys. Tällaista ei ole aiemmin ollut kryptovaroja ja niihin liittyviä palveluja ja toimintoja varten.

MiCA on jaettu yhdeksään osastoon. Asetuksen I osastossa määritellään säädöksen kohde, soveltamisala ja määritelmät. Asetuksen II osasto kattaa muut kryptovarat kuin omaisuusreferenssitokenit tai sähkörahatokenit. Asetuksen III osasto koskee omaisuusreferenssitokeneita ja IV osasto sähkörahatokeneita. Asetuksen V osastossa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä. Asetuksen VI osasto sisältää säännökset, jotka koskevat kryptovaroihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä. Asetuksen VII osasto koskee toimivaltaisia viranomaisia, Euroopan Pankkiviranomaista (EPV) ja Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaista (ESMA). Asetuksen VIII osasto sisältää delegoidut säädökset ja IX osasto siirtymä- ja loppusäännökset.

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Asetuksen I osastossa määritellään säädöksen kohde, soveltamisala ja määritelmät. Asetuksen 2 artiklan mukaan asetusta sovelletaan luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin sekä tiettyihin muihin yrityksiin, jotka osallistuvat kryptovarojen liikkeeseenlaskuun, tarjoamiseen yleisölle ja ottamiseen kaupankäynnin kohteeksi tai jotka tarjoavat kryptovaroihin liittyviä palveluja unionissa. Asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät 2 artiklan mukaan muun muassa EKP ja julkisoikeudelliset kansainväliset järjestöt. Asetusta ei sovelleta kryptovaroihin, jotka ovat ainutkertaisia, eivätkä ole korvattavissa muilla kryptovaroilla. Asetusta ei myöskään sovelleta kryptovaroihin, joita pidetään esimerkiksi rahoitusvälineinä, talletuksina, strukturoituina talletuksina tai vahinko- ja henkivakuutus tuotteina EU:n voimassaolevan sääntelyn mukaisesti.

Asetuksen 3 artiklassa vahvistetaan asetuksen soveltamisessa käytettävät käsitteet ja määritelmät. Kryptovaralla tarkoitetaan arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa, joka pystytään siirtämään ja tallentamaan sähköisesti käyttäen hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa. Omaisuusreferenssitokenilla tarkoitetaan kryptovaratyyppiä, joka ei ole sähkörahatoken ja jolla pyritään säilyttämään vakaa arvo ottamalla sen referenssiksi muu arvo tai oikeus taikka niiden yhdistelmä, mukaan lukien yksi tai useampi virallinen valuutta. Sähkörahatokenilla tarkoitetaan kryptovaratyyppiä, jolla pyritään säilyttämään vakaa arvo ottamalla sen referenssiksi jonkin virallisen valuutan arvo. Asetuksessa käytetään tästä kryptovaratyypistä rinnakkain myös termiä sähköisen rahan token eikä näiden termien merkityksissä ole eroja.

Kryptovarapalvelulla tarkoitetaan asetuksen 3 artiklan mukaan mitä tahansa seuraavista mihin tahansa kryptovaraan liittyvistä palveluista ja toiminnoista: kryptovarojen säilytyksen tarjoaminen ja hallinnointi asiakkaiden puolesta; kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpito; kryptovarojen vaihto varoihin; kryptovarojen vaihto muihin kryptovaroihin; kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden puolesta; kryptovarojen kohdennettu tarjoaminen; kryptovaroja koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen asiakkaiden puolesta; kryptovaroja koskevan neuvonnan tarjoaminen; kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoaminen; ja kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden puolesta.

Muut kryptovarot kuin omaisuusreferenssitokenit tai sähkörahatokenit

Asetuksen II osasto kattaa muut kryptovarot kuin omaisuusreferenssitokenit tai sähkörahatokenit. Kyseisessä osastossa säädetään siitä, milloin muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita voidaan tarjota yleisölle (4 artikla) ja milloin niitä voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi (5 artikla). Osastossa määritellään yksityiskohtaisesti kryptovaran kuvauksen eli kryptovaraa kuvaavan esitteen sisältö ja muoto (6 artikla) sekä säädetään markkinointiviestinnästä (7 artikla). Kryptovaran kuvaus on annettava tiedoksi kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle (artikla 8). Lisäksi osastossa säädetään muun muassa peruuttamisoikeudesta (artikla 13). Yksityisillä haltijoilla, jotka ostavat muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita joko suoraan tarjoajalta tai kryptovaroja tämän tarjoajan puolesta kohdennetusti tarjoavalta kryptovarapalvelun tarjoajalta, on peruuttamisoikeus. Yksityisillä haltijoilla tarkoitetaan 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 37 mukaan luonnollisia henkilöitä, jotka toimivat tarkoituksessa, joka ei liity heidän elinkeino- tai ammattitoimintaansa.

Omaisuusreferenssitokenit

Asetuksen III osasto koskee omaisuusreferenssitokeneita. Kyseisen osaston 1 luku käsittelee toimilupaa tarjota omaisuusreferenssitokeneita yleisölle ja hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi. Pääsääntönä on, että omaisuusreferenssitokeneiden tarjoaminen yleisölle edellyttää toimilupaa. Poikkeuksen toimilupavaatimukselle muodostavat alle 5 miljoonan euron liikkeeseenlaskut tai tarjonnan suuntaaminen vain kokeneille sijoittajille (artikla 16, alakohta 2).

Luottolaitokset saavat tarjota omaisuusreferenssitokeneita toimilupansa nojalla, jos viranomaisen toteaa luottolaitoksen laatiman kryptovaran kuvauksen olevan täydellinen eli jos se sisältää kaikki vaaditut tiedot (artikla 17). Toimilupahakemuksen sisältö on määritelty yksityiskohtaisesti (artikla 18). Samoin omaisuusreferenssitokeneita koskevan kryptovaran kuvauksen sisältö ja muoto on määritelty tarkasti (artikla 18). Toimivaltaisille viranomaisille on annettu ennalta määritellyt aikataulut toimilupahakemusten arvioinnille (20 artikla) ja toimiluvan myöntämiselle tai epäämiselle. Toimivaltainen viranomainen toimittaa päätösluonnoksen tiedoksi Euroopan Pankkiviranomaiselle (EPV), Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaiselle (ESMA) ja Euroopan Keskuspankille (EKP). Jos jäsenvaltion virallinen valuutta ei ole euro, päätösluonnos toimitetaan EKP:n sijaan kansalliselle keskuspankille. EPV ja ESMA antavat lausunnon päätösluonnoksesta 20 työpäivän kuluessa. Myös EKP (tai kansallinen keskuspankki) antaa lausunnon 20 työpäivässä. EKP:n lausunto käsittelee rahoitusvakaudelle, maksujärjestelmien moitteettomalle toiminnalle, rahapolitiikan välittymiselle ja rahapoliittiselle suvereniteetille mahdollisesti aiheutuvia riskejä.

Asetuksen III osaston 2 luku sisältää säännökset omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden velvollisuuksista. Näihin kuuluvat muun muassa rehellinen, tasapuolinen ja ammattimainen toiminta omaisuusreferenssitokenien haltijoiden edun mukaisesti (artikla 27), kryptovaran kuvauksen julkaiseminen (artikla 28), valituksenkäsittelemennettelyt (artikla 31) ja omien varojen vaatimukset (artikla 35).

Asetuksen III osaston 3 luvussa säädetään omaisuusreservistä. Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden on muodostettava omaisuusreservi ja ylläpidettävä sitä jatkuvasti (artikla 36). Reserviomaisuuden säilyttämiselle on laadittava toimintaperiaatteita, menettelyjä ja sopimusjärjestelyjä (artikla 37). Liikkeeseenlaskija saa sijoittaa omaisuusreservin omaisuuserät ainoastaan erittäin likvideihin rahoitusvälineisiin, joissa on minimaalinen markkina-, luotto- ja keskittymäriski. Sijoitukset on voitava realisoida nopeasti sillä tavoin, että kielteiset hintavaihtokutukset ovat minimaalisia (artikla 38). Omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat eivät saa myöntää korkoa omaisuusreferenssitokeneille (artikla 40).

Asetuksen III osaston 4 luku sisältää säännökset, jotka koskevat omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden omistajakontrollia. Siinä otetaan tarkemmin kantaa omistusosuuden hankintaa koskevaan viranomaisarviointiin (artikla 41) ja sen sisältöön (artikla 42).

Asetuksen III osaston 5 luku käsittelee merkittäviä omaisuusreferenssitokeneita. Omaisuusreferenssien luokittelulle merkittäviksi omaisuusreferenssitokeneiksi on erityiskriteereitä (artikla 43). Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijat voivat myös itse ilmaista halunsa omaisuusreferenssitokenin luokittelusta merkittäväksi (artikla 44). Merkittävien omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoille on säädetty erityisiä lisävelvollisuuksia (artikla 45). Merkittävien omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoiden on esimerkiksi vahvistettava palkka- ja palkkiopolitiikka, jolla edistetään kyseisten liikkeeseenlaskijoiden järkevää ja tehokasta riskienhallintaa.

Asetuksen III osaston 6 luku käsittelee palautumis- ja lunastussuunnitelmia (artiklat 46 ja 47). Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoiden on laadittava palautumis- ja lunastussuunnitelmat ja annettava ne tiedoksi toimivaltaiselle viranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa 21 artiklan mukaisen toimiluvan myöntämispäivästä tai kuuden kuukauden kuluessa 17 artiklan mukaisen kryptovaran kuvauksen hyväksymispäivästä.

Sähkörahatokenit

Asetuksen IV osastossa säädetään sähköisen rahan tokeneista ja vaatimuksista, jotka kaikkien niiden liikkeeseenlaskijoiden on täytettävä. Yleisölle saa tarjota sähkörahatokenia tai hakea sähkörahatokenin ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa, jos kyseisellä henkilöllä on luottolaitoksen tai sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen toimilupa (artikla 48) ja jos se on julkaissut kryptovaran kuvauksen ja antanut sen tiedoksi toimivaltaiselle viranomaiselle (artikla 51). Kryptovarapalvelun tarjoajat eivät saa myöntää korkoa sähkörahatokeneihin liittyviä kryptovarapalveluja tarjotessaan (artikla 50). Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoilla on vastuu kryptovaran kuvauksessa annetuista tiedoista (artikla 52). Luvussa säädetään myös sähkörahatokeneiden markkinointiviestinnästä (artikla 53) ja sähkörahatokeneita vastaan vastaanotettujen varojen sijoittamisesta (artikla 54). Myös sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoiden on laadittava palautumis- ja lunastussuunnitelmat. Näiden laatimiseen sovelletaan III osaston 6 lukua tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (artikla 55).

Asetuksen IV osaston 2 luvussa säädetään merkittäviä sähkörahatokeneita koskevista vaatimuksista. Euroopan pankkiviranomainen vastaa sähkörahatokeneiden luokittelusta merkittäviksi sähkörahatokeneiksi (artikla 56). Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskija voi myös itse pyytää sähkörahatokenin luokittelua merkittäväksi (artikla 57). Merkittävillä sähkörahatokeneille asetetaan joitain erityisiä lisävelvollisuuksia (artikla 58).

Kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämistä ja toiminnan harjoittamista koskevat edellytykset

Asetuksen V osastossa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamista koskevista edellytyksistä. Asetuksen V osaston 1 luku koskee kryptovarapalvelun tarjoajien toimiluvan myöntämistä. Poikkeuksena toimilupavaatimukseen (artikla 59) on kryptovarapalvelujen tarjoaminen asiakkaan yksinomaisesta aloitteesta (artikla 61). Asetuksen V osaston 1 luvussa säädetään lisäksi toimilupahakemuksen sisällöstä (artikla 62), toimilupahakemuksen arvioinnista ja toimiluvan myöntämisestä tai epäämisestä (artikla 63), kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttamisesta (artikla 64) ja kryptovarapalvelujen tarjoamisesta rajojen yli (artikla 65).

Kryptovarapalveluja voidaan myös tarjota ilmoituksen nojalla (artikla 60). Kryptovarapalvelujen tarjoaminen ilmoituksen perusteella on mahdollista säännöksessä määritellyille finanssiyhteisöille. Näitä ovat luottolaitos, arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritys, markkinoiden ylläpitäjä, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö tai vaihtoehtoisen sijoitusrahaston hoitaja. Nämä voivat tarjota ilmoituksen pohjalta sellaisia kryptovarapalveluja, jotka vastaavat niiden toimiluvan mukaisia palveluja, joissa palvelun kohteena on kryptovara.

Asetuksen V osaston 2 luvussa säädetään kaikkia kryptovarapalvelun tarjoajia koskevista vaatimuksista. Kryptovarapalvelun tarjoajilla on velvollisuus toimia rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti asiakkaiden edun mukaisesti (artikla 66). Kryptovarapalvelun tarjoajien on täytettävä jatkuvasti vakavaraisuusvaatimukset (artikla 67) ja niillä on oltava sääntelyn edellyttämät ohjaus- ja hallintojärjestelmät (artikla 68). Nämä pitävät sisällään myös sen, että kryptovarapalvelun tarjoajien ylimmän hallintoelimen jäsenet ovat riittävän hyvämaineisia ja että heillä on erikseen ja yhdessä asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus tehtäviensä hoitamiseksi. Luvussa säädetään myös asiakkaiden kryptovarojen ja muiden varojen – käytännössä tilivaluutan - säilytyksestä (artikla 70), valituksenkäsittelymenettelystä (artikla 71), eturistiriitojen tunnistamisesta, ehkäisemisestä ja hallitsemisesta ja niistä ilmoittamisesta (artikla 72), ulkoistamisesta (artikla 73) ja kryptovarapalvelun tarjoajien hallitusta alajajosta (artikla 74).

Asetuksen V osaston 3 luvussa säädetään tiettyjen kryptovarapalvelujen tarjoamista koskevista velvollisuuksista. Kyseinen luku sisältää säännökset kryptovarojen säilytyksestä ja hallinnoinnista asiakkaan puolesta (artikla 75), kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpidosta (artikla 76), kryptovarojen vaihdosta varoihin – käytännössä tilivaluuttaan – tai muihin kryptovarioihin (artikla 77), kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttamisesta asiakkaiden puolesta (artikla 78), kryptovarojen kohdennetusta tarjoamisesta (artikla 79), kryptovaroja koskevien toimeksiantojen vastaanottamisesta ja välittämisestä asiakkaiden puolesta (artikla 80), kryptovaroja koskevan neuvonnan ja kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoamisesta (artikla 81) ja kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoamisesta asiakkaiden puolesta (artikla 82).

Asetuksen V osaston 4 luvussa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien omistajakontrollista. Siinä otetaan tarkemmin kantaa omistusosuuden hankintaa koskevaan viranomaisarviointiin (artikla 83) ja sen sisältöön (artikla 84). Asetuksen V osaston 5 luvussa säädetään edellytyksistä ja tavasta määrittää kryptovarapalvelun tarjoaja luonteeltaan merkittäväksi (artikla 85).

Kryptovarioihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estäminen ja kieltäminen

Asetuksen VI osasto koskee kryptovarioihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä. Se sisältää sisäpiiritiedon määritelmän (artikla 87) ja säännökset sisäpiiritiedon julkistamisesta (artikla 88). Sääntely kieltää sisäpiirikaupat (artikla 89), sisäpiiritiedon laittoman ilmaisemisen (artikla 90) ja markkinoiden manipuloinnin (artikla 91). Osastossa säädetään myös markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta (artikla 92).

Toimivaltaiset viranomaiset, EPV ja ESMA

Asetuksen VII osaston 1 luvussa säädetään toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista ja toimivaltaisten viranomaisten, EPV:n ja ESMAn välisestä yhteistyöstä. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat MiCA:n mukaisten tehtävien ja velvollisuuksien suorittamisesta. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä EPV:lle ja ESMalle (artikla 93). Jäsenvaltioiden on lisäksi säädettävä toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista (artikla 94). Luku sisältää myös säännökset toimivaltaisten viranomaisten yhteistyöstä (artikla 95), yhteistyöstä EPV:n ja ESMAn kanssa (artikla 96) ja yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa (artikla 98). Luvussa 1 on säännökset turvaamistoimenpiteistä (artikla 102) ja ESMAn ja EPV:n valtuuksista toteuttaa väliaikaisia interventioita (artiklat 103 ja 104). Myös toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa tuotteita koskevia interventioita asettamalla esimerkiksi kryptovarojen markkinointia, luovutusta tai myyntiä koskevan kiellon tai rajoituksen tai kieltämällä tai rajoittamalla tiettyntyyppistä kryptovarioihin liittyvää toimintaa tai käytäntöä (artikla 105).

Luvussa säädetään myös toimivaltaisten viranomaisten suorittamasta valitusten käsittelystä. Toimivaltaisten viranomaisten on otettava käyttöön menettelyt, joiden avulla asiakkaat ja muut asianomaiset osapuolet, kuten kuluttajajärjestöt, voivat tehdä toimivaltaisille viranomaisille valituksia, jotka koskevat MiCA:n säännösten rikkomista (artikla 108).

Asetuksen VII osaston 2 luvussa säädetään ESMAn ylläpitämästä julkisesta rekisteristä. ESMA perustaa kryptovaran kuvausten, omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien rekisterin (artikla 109). Lisäksi ESMA perustaa eityhjentävän rekisterin, johon kirjataan tietoja sellaisista yhteisöistä, jotka eivät noudatta velvoitetta hakea toimilupaa tai tarjoavat kryptovarapalvelua kolmannelta valtiosta ilman toimilupaa muutoin kuin asiakkaan yksinomaisesta aloitteesta (artikla 110).

Asetuksen VII osaston 3 luvussa säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä. Jäsenvaltioiden on säädettävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti, että

toimivaltaisilla viranomaisilla on ainakin kaikki asetuksen artiklassa 111 mainitut valtuudet. Kyseisessä osastossa on säännökset myös valvontavaltuuksien ja seuraamusten määräämistä koskevien valtuuksien käytöstä (artikla 112), muutoksenhakuoikeudesta (artikla 113) ja päätösten julkaisemisesta (artikla 114). Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia niiden mukaisesti. Hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä sekä rikosoikeudellisista seuraamuksista ilmoitetaan ESMAlle ja EPV:lle (artikla 115).

Asetuksen VII osaston 4 luvussa säädetään merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokeiden liikkeeseenlaskijoita koskevista EPV:n valvontatehtävistä ja valvontakollegiosta. Merkittävien sähkörahatokeiden valvontavastuu on EPV:llä. Merkittävien omaisuusreferenssitokenien valvontavastuu on jaettu ESMAn ja EPV:n kesken (artikla 117). Luvussa säädetään myös EPV:n kryptovarakomiteasta (artikla 118) ja merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokeiden liikkeeseenlaskijoiden kollegioista (artikla 119). EPV perustaa jokaista merkittävän omaisuusreferenssitokenin tai merkittävän sähkörahatokeiden liikkeeseenlaskijaa varten neuvonantavan valvontakollegion ja hallinnoi ja johtaa sitä helpottaakseen MiCAN mukaisten valvontatehtävien hoitamista ja toimiakseen MiCAN valvontatoimien koordinoijana. Kollegio voi myös antaa ei-sitovia lausuntoja erinäisistä asioista (artikla 120).

Asetuksen VII osaston 5 luvussa säädetään merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokeiden liikkeeseenlaskijoita koskevista EPV:n valtuuksista ja toimivallasta. EPV:llä on muun muassa yleiset tutkintavaltuudet (artikla 123) ja oikeus suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia (artikla 124). Luvussa säännellään myös tietojen vaihdosta EPV:n ja toimivaltaisten viranomaisten välillä (artikla 125) ja EPV:n toteuttamista valvontatoimenpiteistä, sakoista ja uhkasakoista (artiklat 130–134) sekä kuulemis- ja muutoksenhakumenettelystä (artiklat 135 ja 136). EPV veloittaa merkittävien omaisuusreferenssitokenien ja merkittävien sähkörahatokeiden liikkeeseenlaskijoilta valvontamaksuja (artikla 137). EPV voi siirtää määrättyjä valvontatehtäviä toimivaltaiselle viranomaiselle, jos merkittävien omaisuusreferenssitokenien tai merkittävien sähkörahatokeiden liikkeeseenlaskijoiden valvontaa koskevan tehtävän asianmukainen suorittaminen sitä edellyttää (artikla 138).

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 komissiolle, EPV:lle ja ESMAlle ne lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, mukaan lukien rikosoikeudelliset säännökset, joilla pannaan täytäntöön VII osaston vaatimukset (artikla 99).

Delegoidut säädökset ja siirtymä- ja loppusäännökset

Asetuksen VIII osastossa säädetään siirretyn säädösvallan käyttämisestä (artikla 139). Asetuksen IX osastossa annetaan siirtymä- ja loppusäännökset. Komissio esittää viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 välikertomuksen, johon liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus (artikla 140). ESMA toimittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka vuosi tiiviissä yhteistyössä EPV:n kanssa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja kryptovarojen markkinoiden kehityksestä (artikla 141). Komissio esittää viimeistään 30 päivänä joulukuuta 2024 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen kryptovaroihin liittyvästä viimeaikaisesta kehityksestä erityisesti sellaisten seikkojen osalta, joita ei käsitellä MiCAssa, ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen (artikla 142). Kertomuksen tulee sisältää muun muassa arvio hajautetun rahoituksen kehityksestä kryptovarojen markkinoilla ja arvion siitä, onko kryptovarojen lainaksiantamista ja ottamista tarpeellista ja mahdollista säännellä. Komissio esittää viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

Asetuksen 143 artiklassa säädetään siirtymätoimenpiteistä. Kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat tarjonneet palvelujaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen 30 päivää joulukuuta 2024, voivat jatkaa niiden tarjoamista 1 päivään heinäkuuta 2026 tai siihen saakka, että niille myönnetään tai kieltäydytään myöntämästä toimilupa MiCAn 63 artiklan nojalla, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta siirtymäjärjestelyä kryptovarapalvelun tarjoajiin tai lyhentää sen kestoja, jos ne katsovat, että niiden kansallinen sääntely, jota sovellettiin ennen 30 päivää joulukuuta 2024, on vähemmän tiukka kuin MiCA. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja ESMAlle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024, ovatko ne käyttäneet siirtymäjärjestelyjä. Samalla olisi ilmoitettava siirtymäjärjestelyn kesto. Asetuksen 143 artiklassa säädetään myös yksinkertaistetusta toimilupamenettelystä. Jäsenvaltiot voivat soveltaa yksinkertaistettua menettelyä toimilupahakemuksiin, joita jätetään 30 päivän joulukuuta 2024 ja 1 päivän heinäkuuta 2026 välisenä aikana edellyttäen, että hakijalla on 30 päivänä joulukuuta 2024 kansallisen lainsäädännön nojalla lupa tarjota kryptovarapalveluja.

2.2 Varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista annettu asetus, TFR

Yleistä

Varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja asetuksen (EY) N:o 1781/2006 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/847, jäljempänä *maksun tiedot -asetus*, annettiin sen varmistamiseksi, että sähköisten rahalähetysten palveluntarjoajiin sovellettavia rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (Financial Action Task Force, jäljempänä *FATF*), vaatimuksia ja erityisesti maksupalveluntarjoajien velvollisuutta toimittaa varainsiirtojen mukana maksajaa ja maksunsaajaa koskevia tietoja sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa. FATF:n suosituksiin kesäkuussa 2019 tehdyillä muutoksilla, joiden tarkoituksena on säännellä niin kutsuttuja virtuaalivaroja ja virtuaalivaroihin liittyvien palvelujen tarjoajia, on lisätty uusia ja vastaavia velvoitteita virtuaalivaroihin liittyvien palvelujen tarjoajille virtuaalivarojen siirtojen jäljitettävyyden helpottamiseksi. TFR:n johdantokappaleen 10 mukaan kryptovarojen määritelmä MiCassa vastaa virtuaalivarojen määritelmää tarkistetuissa FATF:n suosituksissa ja MiCAn luetteloon kryptovarapalveluista ja kryptovarapalvelun tarjoajista kuuluvat myös ne virtuaalivaroihin liittyvien palvelujen tarjoajat, jotka FATF on määrittänyt tällaisiksi palveluiksi ja jotka todennäköisesti aiheuttavat rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvää huolta.

Uusien suositusten mukaan virtuaalivarojen siirtopalvelujen tarjoajien on toimitettava virtuaalivarojen siirtojen mukana näiden varojen siirron toimeksiantajia ja siirronsaajia koskevat tiedot, jotka niiden on hankittava, säilytettävä ja jaettava virtuaalivarojen siirron vastapuolen kanssa ja annettava pyynnöstä toimivaltaisten viranomaisten käyttöön.

Maksun tiedot -asetusta on täydennetty lisäämällä kryptovarojen tarjoajat sen soveltamisalaan. Uudelleenlaaditun asetuksen myötä kryptovarojen tarjoajien on kerättävä tiedot kryptovaroilla tehtävien liiketoimien osapuolista FATF:n suosituksen 15 edellyttämällä tavalla. Asetus soveltuu kryptovarojen tarjoajien tekemiin liiketoimiin riippumatta siitä, tehdäänkö ne fiat-valuutalla tai kryptovaroilla silloin, kun liiketoimeen liittyy sähköinen rahalähetys tai kryptovarojen siirto kryptovarojen tarjoajan ja toisen ilmoitusvelvollisen välillä. Kryptovarojen siirtoihin sovellettaisiin samoja vaatimuksia kuin rajat ylittäviin sähköisiin rahalähetyksiin niihin liittyvistä riskeistä johtuen. Kryptovarapalveluntarjoajan tulee varmistaa, että varainsiirron mukana toimitetaan muun muassa toimeksiantajan nimi ja osoite, tilinumero tai vastaava tieto kuten hajautetun tilikirjan osoite tai virtuaalivaratilin numero, virallisen henkilötietoasiakirjan numero ja asiakasnumero tai vaihtoehtoisesti syntymäaika ja -paikka sekä varainsiirronsaajan nimi ja tilinumero tai vastaava tieto. Varainsiirronsaajan kryptovarapalveluntarjoajan olisi varmistettava, että

tarvittavat tiedot siirron toimeksiantajasta on saatavilla ja huolehdittava siirtojen riittävästä monitoroinnista. Mikäli varainsiirron toimeksiantaja tai varainsiirronsaaja on oikeushenkilö, ja edellyttäen, että sanomamuodossa on tarvittava kenttä ja siirron toimeksiantaja on antanut kyseisen tunnuksen kryptovarapalvelun tarjoajalleen, tulee voimassa oleva oikeushenkilötunnus (LEI) tai jos sitä ei ole, mikä tahansa muu saatavilla oleva vastaava varainsiirron toimeksiantajan ja/tai siirronsaajan virallinen tunniste sisällyttää varainsiirtojen mukana toimitettaviin tietoihin.

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

TFR:n I luvun 1–3 artikloissa säädetään asetuksen kohteesta, soveltamisalasta ja määritelmistä. Artiklat vastaavat muuten sisällöltään maksun tiedot asetuksen 1–3 artikloja, mutta niihin on lisätty kryptovarasiirtoja koskevaa sääntelyä. Asetuksen 1 artiklan mukaan asetuksen säännökset koskevat maksajaa ja maksunsaajaa koskevia tietoja, jotka on toimitettava missä tahansa valuutassa tehtävien varainsiirtojen mukana, sekä siirron toimeksiantajaa ja siirronsaajaa koskevia tietoja, jotka on toimitettava kryptovarojen siirtojen mukana, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten, kun vähintään yksi varainsiirtoon tai kryptovarojen siirtoon osallistuvista maksupalveluntarjoajista tai kryptovarapalvelun tarjoajista on sijoittautunut unioniin tai sillä on tapauksen mukaan sääntömääräinen kotipaikka unionissa.

TFR:n soveltamisalaa koskevan 2 artiklan 1 kohdassa määritellään, että asetusta sovelletaan missä tahansa valuutassa tehtäviin varainsiirtoihin, jotka unioniin sijoittautunut maksupalveluntarjoaja tai välittäjänä toimiva maksupalveluntarjoaja lähettää tai vastaanottaa ja että sitä sovelletaan myös kryptovarojen siirtoihin, mukaan lukien kryptoautomaattien välityksellä toteutettaviin kryptovarojen siirrot, silloin kun joko siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan käyttämällä kryptovarapalvelun tarjoajalla tai välittäjänä toimivalla kryptovarapalvelun tarjoajalla on kotipaikka unionissa. TFR:n 2 artikla 2–4 kohta sisältävät poikkeukset asetuksen soveltamisesta. Asetusta ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (toinen maksupalveludirektiivi) 3 artiklan a-m ja o alakohdassa lueteltuihin palveluihin, joita ovat esimerkiksi käteisellä suoraan maksajalta maksunsaajalle ilman välittäjää toteutettavat maksutapahtumat.

TFR:ää ei sovelleta varainsiirtoihin tai MiCAn 3 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa määriteltyjen sähköisen rahan tokenien siirtoihin, jotka tehdään käyttäen maksukorttia, sähköisen rahan välinettä, matkapuhelinta tai muuta digitaalista tai tietoteknistä laitetta, jonka käytöstä maksetaan etu- tai jälkikäteen ja jolla on samanlaiset ominaisuudet, kun korttia, välinettä tai laitetta käytetään yksinomaan tavaroiden tai palvelujen maksamiseen ja kortin ja välineen tai laitteen numero toimitetaan kaikkien kyseisestä liiketoimesta johtuvien siirtojen mukana. TFR:ää sovelletaan, kun maksukorttia, sähköisen rahan välinettä, matkapuhelinta tai muuta digitaalista tai tietoteknistä laitetta, jonka käytöstä maksetaan etu- tai jälkikäteen ja jolla on samanlaiset ominaisuudet, käytetään varainsiirtoon tai sähköisen rahan tokenien siirtoon sellaisten luonnollisten henkilöiden välillä, jotka toimivat kuluttajina muussa kuin elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnan tarkoituksessa.

TFR-asetusta ei sovelleta henkilöihin, joiden ainoa tehtävä on muuntaa paperimuodossa olevia asiakirjoja sähköiseen muotoon ja jotka toimivat sopimussuhteessa maksupalveluntarjoajaan, eikä henkilöihin, joiden ainoa tehtävä on antaa maksupalveluntarjoajien käyttöön viesti- tai muita tukijärjestelmiä varojen siirtämistä varten taikka määrittämis- ja toteutusjärjestelmiä. Asetusta ei sovelleta varainsiirtoihin, jos kyse on siirrosta, jossa maksaja nostaa käteistä omalta maksutililtään, kyse on siirrosta, jossa viranomaiselle siirretään varoja, joilla maksetaan veroja,

sakkoja tai muita maksuja jäsenvaltiossa, sekä maksaja että maksunsaaja ovat omaan lukuunsa toimivia maksupalveluntarjoajia tai siirto toteutetaan muunnetuilla sekeillä, mukaan lukien sähköiseen muotoon tallennetut alkuperäiset paperisekit. Kryptovarojen osalta asetusta ei sovelleta kryptovarojen siirtoihin jos sekä siirron toimeksiantaja että siirronsaaja ovat omaan lukuunsa toimivia kryptovarapalvelun tarjoajia tai kyse on kahden henkilön välisestä kryptovarojen siirrosta, joka toteutetaan ilman kryptovarapalvelun tarjoajan osallistumista.

Jäsenvaltioille on jätetty liikkumavaraa olla soveltamatta asetusta tietyissä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen osalta vähäriskisissä tilanteissa TFR:n 2 artiklan 5 kohdassa, jonka mukaan jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta asetusta alueellaan tapahtuviin varainsiirtoihin jotka tehdään maksunsaajan maksutilille maksujen suorittamiseksi yksinomaan tavaroiden luovutuksista tai palvelujen suorituksista, jos maksunsaajan käyttämään maksupalveluntarjoajaan sovelletaan rahanpesudirektiiviä. maksunsaajan käyttämä maksupalveluntarjoaja pystyy yksilöllisellä tapahtumatunnuksella jäljittämään maksunsaajan kautta varainsiirron henkilöltä, jolla on sopimus maksunsaajan kanssa tavaroiden luovuttamisesta tai palvelujen suorittamisesta ja varainsiirron suuruus on enintään 1 000 euroa.

TFR:n 3 artiklassa on määritelty muun muassa käsitteet terrorismin rahoitus, rahanpesu, maksaja, maksunsaaja, maksupalveluntarjoaja, maksutili, varat ja varainsiirrot. Kryptovarojen siirrolla tarkoitetaan mitä tahansa liiketointia, jonka tarkoituksena on siirtää kryptovaroja yhdestä hajautetun tilikirjan osoitteesta kryptovaratililtä tai muusta välineestä, joka mahdollistaa kryptovarojen tallentamisen toiselle välineelle, ja jonka toteuttaa vähintään yksi kryptovarapalvelun tarjoaja, joka toimii joko siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan puolesta, riippumatta siitä, ovatko siirron toimeksiantaja ja siirronsaaja sama henkilö, ja siitä, ovatko siirron toimeksiantajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja ja siirronsaajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja yksi ja sama henkilö. Kryptovaran määritelmän osalta viitataan MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan määritelmään kryptovarasta, paitsi jos se kuuluu MiCA:n 2 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa lueteltuihin luokkiin tai jos se muista syistä katsotaan varoiksi. Kryptovarojen osalta TFR:n 3 artiklassa on lisäksi määritelty välittäjinä toimivat kryptovarapalvelun tarjoajat, kryptovaratilin, isännättömät osoitteet, siirronsaajat ja hajautetun tilikirjan teknologia.

Maksupalveluntarjoajien velvollisuudet

TFR:n II luku, jossa säädetään maksupalveluntarjoajien velvollisuuksista, on jaettu kolmeen jaksoon, joista ensimmäinen koskee maksupalveluntarjoajien velvollisuuksia, toinen maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan velvollisuuksia ja kolmas välittäjinä toimivien maksupalveluntarjoajien velvollisuuksia. TFR:n II luku vastaa pitkälti maksun tiedot asetuksen II lukuun, mutta uutena tietona edellytetään maksajan ja maksunsaajan oikeushenkilötunnuksen (LEI) tai muun saatavilla olevan vastaavan virallisen tunnisteen toimittamista varainsiirron mukana.

TFR:n 4 artiklassa säädetään varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista, joita ovat maksajan osalta nimi, maksutilin numero, osoite, mukaan lukien maan nimi, virallisen henkilöasiakirjan numero ja asiakasnumero tai vaihtoehtoisesti maksajan syntymäaika ja -paikka ja maksajan voimassa oleva oikeushenkilötunnus tai jos sitä ei ole, mikä tahansa saatavilla oleva vastaava virallinen tunniste edellyttäen, että maksusanomamuodossa on tarvittava kenttä ja maksaja on antanut kyseisen tunnuksen maksupalveluntarjoajalleen. Edellä mainitussa artiklassa säädetään myös niistä tiedoista, joita maksajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on varmistettava, että varainsiirtojen mukana toimitetaan maksunsaajasta, eli maksunsaajan nimi, maksutilin numero ja maksunsaajan voimassa oleva henkilötunnus tai jos sitä ei ole, mikä tahansa saatavilla oleva vastaava virallinen tunniste edellyttäen, että maksusanomamuodossa on tarvittava kenttä ja maksaja on antanut kyseisen tunnuksen maksupalveluntarjoajalleen. Kun kyseessä ei ole siirto

maksutilille tai maksutililtä, maksupalveluntarjoajan on varmistettava, että varainsiirron mukana toimitetaan maksutilin numeron sijasta yksilöllinen tapahtumatunnus. Artiklassa velvoitetaan maksupalveluntarjoaja ennen varojen siirtämistä todentamaan maksajaa koskevien tietojen oikeellisuus luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä saatujen asiakirjojen tai tietojen perusteella ennen varojen siirtämistä.

TFR:n 5 artiklassa säädetään varainsiirroista unionin sisällä ja sen 1 kohdan mukaan poikkeuksena 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetystä, tapauksissa, joissa kaikki maksuketjuun osallistuvat maksupalveluntarjoajat ovat sijoittautuneet unioniin, varainsiirtojen mukana on toimitettava ainakin sekä maksajan että maksunsaajan maksutilin numero tai, jos 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, yksilöllinen tapahtumatunnus. Artiklassa 5 säädetään myös maksajan käyttämän maksupalveluntarjoajan velvollisuudesta kolmen työpäivän kuluessa asettaa saataville tiettyjä tietoja maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan tai välittäjänä toimivan maksupalveluntarjoajan pyynnöstä sekä poikkeuksista maksajaa koskevien tietojen todentamiselle.

Artikla 6 koskee varainsiirtoja unionin ulkopuolelle. Sen 1 kohdan mukaisesti, kun on kyse yhden maksajan suorittamasta eräsiirrosta, jossa maksunsaajien käyttämät maksupalveluntarjoajat ovat sijoittautuneet unionin ulkopuolelle, asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta yhdessä erässä toimitettaviin yksittäisiin siirtoihin, jos erätiedosto sisältää 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot, kyseiset tiedot on todennettu 4 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti ja yksittäisten siirtojen mukana on maksajan maksutilin numero tai, jos 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, yksilöllinen tapahtumatunnus. Poikkeuksena 4 artiklan 1 kohdassa säädettyihin tietojentodentamisvelvoitteisiin asetuksen 2 kohta sisältää ne vähimmäistiedot, jotka tulee toimittaa sellaisten varainsiirtojen mukana, joiden suuruus on enintään 1 000 euroa ja jotka eivät näytä olevan kytkettyneitä muihin varainsiirtoihin, joiden suuruus yhdessä kyseisen siirron kanssa on yli 1 000 euroa. Edellä mainittuja tietoja ovat maksajan ja maksunsaajan nimet ja maksajan ja maksunsaajan maksutilien numerot tai, jos asetuksen 4 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, yksilöllinen tapahtumatunnus.

Artiklassa 7 säädetään maksajaa tai maksunsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemista koskevista menettelyistä. Edellä mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokkaat menettelyt, joiden avulla se havaitsee maksajaa ja maksunsaajaa koskevia tietoja koskevien tietojen järjestelmän käytäntöjen mukaisten merkintöjen tai sisältöjen täyttämisen. Artiklan 2 kohdassa tarkennetaan, että maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokkaat menettelyt, mukaan lukien tarvittaessa siirtojen jälkeinen tai niiden aikana tapahtuva valvonta, joiden avulla se havaitsee, puuttuvatko seuraavat maksajaa tai maksunsaajaa koskevat tiedot sellaisten varainsiirtojen osalta, joissa maksajan käyttämä maksupalveluntarjoaja on sijoittautunut unioniin, 5 artiklassa tarkoitetut tiedot, sellaisten varainsiirtojen osalta, joissa maksajan käyttämä maksupalveluntarjoaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, 4 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut tiedot ja sellaisten eräsiirtojen osalta, joissa maksajan käyttämä maksupalveluntarjoaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, 4 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa ja 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut eräsiirtoon liittyvät tiedot. Artiklan 7 kohdan 3 mukaisesti, kun kyse on varainsiirroista, joiden suuruus joko yhtenä suorituksena tai useina toisiinsa kytkeytyviltä näyttävinä suorituksina, on yhteensä yli 1 000 euroa, maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on pääsääntöisesti ennen maksunsaajan maksutilin hvittämistä tai varojen asettamista maksunsaajan käyttöön todennettava maksunsaajaa koskevien tietojen oikeellisuus luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä saatujen asiakirjojen tai tietojen perusteella. Kun taas kyse on varainsiirroista, joiden suuruus on enintään 1 000 euroa ja jotka eivät näytä olevan kytkeytyneitä muihin varainsiirtoihin, joiden suuruus yhdessä kyseisen siirron kanssa on yli 1 000 euroa, maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan ei tarvitse todentaa maksunsaajaa koskevien tietojen oikeellisuutta, paitsi

niissä tilanteissa, joissa maksunsaajan käyttämä maksupalveluntarjoaja maksaa varat käteisenä tai anonyyminä sähköisenä rahana tai maksajan käyttämällä maksupalveluntarjoajalla on perusteltu syy epäillä rahanpesua tai terrorismin rahoitusta.

Artiklassa 8 säädetään varainsiirroista, joissa maksajaa tai maksunsaajaa koskevat tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia. Artiklan 8 kohdan 1 mukaisesti maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan on otettava käyttöön tehokkaat riskiperusteiset menettelyt joiden avulla määritetään, onko varainsiirto, jonka mukana ei toimiteta vaadittuja maksajaa ja maksunsaajaa koskevia täydellisiä tietoja, toteutettava, evättävä vai keskeytettävä, ja joiden avulla toteutetaan aiheelliset jatkotoimet. Jos tietyt artiklassa mainitut tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia, tulee siirto evätä tai pyytää vaaditut tiedot ennen maksunsaajan maksutilin hyvittämistä tai varojen asettamista maksunsaajan käyttöön taikka tämän jälkeen. Artiklassa 8 säädetään myös toimenpiteistä toistuvien maksajaa ja maksunsaajaa koskevien tietojen toimittamatta jättämisestä sekä ilmoitusvelvollisuudesta tietojen toimittamatta jättämisestä ja toteutetuista toimista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan valvonnasta vastaavalle viranomaiselle. Artiklassa 9 säädetään maksunsaajan käyttämän maksupalveluntarjoajan velvollisuudesta ottaa huomioon maksunsaajaa koskevien tietojen puuttuminen tai puutteellisuus arvioidessaan, onko liiketoimi epäilyttävä ja onko siitä ilmoitettava rahanpesudirektiivin mukaisesti rahanpesun selvittelykeskukselle. Artikloissa 10–13 säädetään välittäjinä toimivien maksupalveluntarjoajien velvollisuuksista vastaavasti, kuin edellä II luvun 2 jakson artikloissa on säädetty velvoitteista maksunsaajan käyttämälle maksupalveluntarjoajalle. 10 artiklassa säädetään välittäjinä toimivien maksupalveluntarjoajien velvoitteesta siirron mukana toimitettavien maksajaa ja maksunsaajaa koskevien tietojen säilyttämiseen 11 artiklassa maksajaa ja maksunsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemista ja toimista, joihin välittäjän tulee ryhtyä ja 12 artiklassa varainsiirroista, joissa maksajaa tai maksunsaajaa koskevat tiedot puuttuvat. Artikla 13 koskee velvoitetta arvioida tietojen puuttumista epäilyttävän liiketoimen näkökulmasta ja ilmoitusvelvollisuutta rahanpesun selvittelykeskukselle.

Kryptovarapalvelun tarjoajien velvollisuudet

TFR:n III luvussa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajien velvollisuuksista. Luku on uusi verrattuna aikaisempaan maksun tiedot asetukseen. Luku on jaettu kolmeen jaksoon, joista ensimmäinen koskee siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalveluntarjoajan velvollisuuksia, toinen siirronsaajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan velvollisuuksia ja kolmas välittäjinä toimivia kryptovarapalvelun tarjoajia koskevia velvoitteita. Artiklassa 14 säädetään kryptovarajien siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja se vastaa pitkälti sitä, mitä asetuksen 4 artiklassa on säädetty varainsiirtojen mukana toimitettavista tiedoista. Artiklan 1 kohdassa säädetään velvoitteista siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajalle, jonka on varmistettava, että kryptovarajien siirtojen mukana toimitetaan siirron toimeksiantajaa koskevia tietoja. Toimitettavia tietoja ovat siirron toimeksiantajan nimi, siirron toimeksiantajan hajauteun tilikirjan osoite tapauksissa, joissa kryptovarajien siirto rekisteröidään DLT-teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävään verkkoon, ja siirron toimeksiantajan kryptovaratilin numero, jos tällainen tili on olemassa ja sitä käytetään tapahtuman käsittelyyn, siirron toimeksiantajan kryptovaratilin numero tapauksissa, joissa kryptovarajien siirtoa ei rekisteröidä DLT-teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävään verkkoon, siirron toimeksiantajan osoite, mukaan lukien maan nimi, virallisen henkilöasiakirjan numero ja asiakasnumero tai vaihtoehtoisesti siirron toimeksiantajan syntymäaika ja -paikka ja edellyttäen, että sanomamuodossa on tarvittava kenttä ja siirron toimeksiantaja on antanut kyseisen tunnuksen kryptovarapalvelun tarjoajalleen, siirron toimeksiantajan voimassa oleva oikeushenkilötunnus (LEI) tai jos sitä ei ole, mikä tahansa muu saatavilla oleva vastaava siirron toimeksiantajan virallinen tunnistus. Vastaavasti artiklan 14 kohdassa 2 säädetään siirron toimeksiantajan käyttämälle kryptovarapalvelun tarjoajalle velvoite varmistaa, että kryptovarajien siirtojen mukana toimitetaan vastaavat tiedot kuin

artiklan 1 kohdassa on säädetty. Artiklan 14 kohdan 3 mukaan poiketen siitä, mitä 1 kohdan c alakohdassa ja 2 kohdan c alakohdassa säädetään, jos kryptovarojen siirtoa ei rekisteröidä DLT-teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa käyttävään verkkoon eikä tehdä kryptovaratilille tai -tililtä, siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on varmistettava, että kryptovarojen siirron mukana toimitetaan yksilöllinen tapahtumatunnus. Kohdan 4 mukaan artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on toimitettava ennen kryptovarojen siirtoa taikka samanaikaisesti tai rinnakkain siirron kanssa suojausti ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti ja tietoja ei tarvitse liittää suoraan kryptovarojen siirtoon tai sisällyttää siihen.

Kohdan 5 mukaan kryptovarojen siirroista isännöimättömään osoitteeseen on siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan hankittava ja säilytettävä artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot ja varmistettava, että kryptovarojen siirto voidaan tunnistaa yksilöllisesti. Lisäksi, jos kyseessä on yli 1 000 euron siirto isännöimättömään osoitteeseen, siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen arvioimiseksi, onko kyseinen osoite siirron toimeksiantajan omistuksessa tai määräysvallassa, edellä mainitun kuitenkin rajoittamatta rahanpesudirektiivin 19 b artiklan mukaisten erityisten riskinhallintatoimenpiteiden soveltamista. Artiklan 14 kohdassa 6 säädetään, että siirron toimeksiantajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on ennen kryptovarojen siirtämistä todennettava 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuus luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä saatujen asiakirjojen tai tietojen perusteella ja artiklan 7 kohdassa tarkennetaan, että 6 kohdassa tarkoitetun todentamisen katsotaan tulleen suoritetuksi, joko siirron toimeksiantajan henkilöllisyys on todennettu rahanpesudirektiivin 13 artiklan mukaisesti ja tämän todentamisen perusteella saatuja tietoja on säilytetty rahanpesudirektiivin 40 artiklan mukaisesti tai siirron toimeksiantajaan sovelletaan rahanpesudirektiivin 14 artiklan 5 kohtaa. Viidennen rahanpesudirektiivin 14 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että ilmoitusvelvolliset soveltavat asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevia toimenpiteitä kaikkien uusien asiakkaiden lisäksi tarkoituksenmukaisissa tilanteissa olemassa oleviin asiakkaisiin riskialttiuden perusteella tai silloin, kun asiakkaan merkitykselliset olosuhteet muuttuvat tai kun ilmoitusvelvollisella on lakisääteinen velvollisuus ottaa kyseisen kalenterivuoden aikana yhteyttä asiakkaaseen tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskevien merkityksellisten tietojen tarkistamista varten tai jos ilmoitusvelvollisella on ollut tällainen velvollisuus neuvoston direktiivin 2011/16/EU nojalla.

Artiklan 14 kohdan 8 mukaan siirron toimeksiantajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja ei saa sallia kryptovarojen siirron käynnistämistä tai toteuttaa kryptovarojen siirtoja ennen sen varmistamista, että tätä artiklaa noudatetaan täysimääräisesti.

Artiklassa 15 säädetään yksittäisen siirron toimeksiantajan suorittamasta kryptovarojen eräsiirtojen osalta poikkeuksesta asetuksen 14 artiklan 1 kohdan soveltamiseen, jos erätiedosto sisältää 14 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut tiedot, kyseiset tiedot on todennettu 14 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti ja yksittäisten siirtojen mukana on siirron toimeksiantajan hajautetun tilikirjan osoite, kun 14 artiklan 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan, siirron toimeksiantajan kryptovaratilin numero, kun 14 artiklan 2 kohdan c alakohtaa sovelletaan, tai siirron yksilöllinen tapahtumatunnus, kun 14 artiklan 3 kohtaa sovelletaan.

Siirron toimeksiantajan tai siirronsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemiseen liittyvistä velvoitteista säädetään 16 artiklassa ja siirronsaajan käyttämää kryptovarapalvelun tarjoajaa velvoitetaan ottamaan käyttöön tehokkaat menettelyt artiklan 14 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen puuttumisen havaitsemiseksi. Artikla sisältää myös velvoitteet 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi luotettavasta ja riippumattomasta lähteestä. Artiklassa 17 säädetään menettelyistä kryptovarojen siirroille, joissa siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevat tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia. Artiklassa viitataan

rahanpesudirektiivin 13 artiklassa tarkoitettuihin riskialttiuteen perustuviin menettelyihin. Jos siirronsaajan käyttämä kryptovarapalvelun tarjoaja havaitsee, että 14 artiklan 1 tai 2 kohdassa tai 15 artiklassa tarkoitetut tiedot puuttuvat tai ovat puutteellisia, kyseisen kryptovarapalvelun tarjoajan on riskialttiuden perusteella ja ilman aiheetonta viivytystä joko evättävä siirto tai palautettava siirretyt kryptovarot siirron toimeksiantajan kryptovaratilille; tai pyydettävä vaaditut tiedot siirron toimeksiantajasta ja siirronsaajasta ennen kryptovarojen asettamista siirronsaajan käyttöön. Artiklassa veloitetaan siirronsaaja ryhtymään toimiin toistuvien siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevien puuttuvien tietojen johdosta esimerkiksi antamalla varoituksia tai epäämällä siirron, rajoittamalla liikesuhdetta tai lopettamalla liikesuhde. Lisäksi siirronsaajan käyttämän kryptovarapalvelun tarjoajan on ilmoitettava tietojen toimittamatta jättämisestä ja toteutetuista toimituksista toimivaltaiselle viranomaiselle, joka vastaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta. Artiklassa 18 säädetään siirronsaajan veloitteesta liittyen tietojen puuttumisen tai puuttellisuunnin arvioimiseen epäilyttävän liiketoimen ja sitä koskevan ilmoitusvelvollisuuden näkökulmasta.

Välittäjinä toimivien kryptovarapalvelun tarjoajien velvollisuudet

Artiklat 19-21 sisältävät veloitteet välittäjänä toimiville kryptovarapalvelun tarjoajille. Artiklan 19 mukaan välittäjinä toimivien kryptovarapalvelun tarjoajien on varmistettava, että kaikki kryptovarojen siirron mukana saadut siirron toimeksiantajaa ja siirronsaajaa koskevat tiedot toimitetaan siirron mukana ja että kyseisiä tietoja koskeva kirjaus säilytetään ja asetetaan pvn-nöstä toimivaltaisien viranomaisten saataville. Artiklassa 20 säädetään tehokkaista menettelyistä, jotka välittäjinä toimivien kryptovarapalveluntarjoajien on otettava käyttöön siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevien tietojen puuttumisen havaitsemiseksi. Artiklassa 21 säädetään menettelyistä, joihin välittäjänä toimivien kryptovarapalvelun tarjoajien on ryhdyttävä siirron toimeksiantajaa tai siirronsaajaa koskevien tietojen puuttuessa ja artiklassa 22 säädetään kryptovarojen siirron arvioimisesta epäilyttävän liiketoimen ilmoitusvelvollisuuden näkökulmasta.

TFR:n IV luvussa on vain yksi artikla 23, jossa säädetään maksupalveluntarjoajien ja kryptovarapalvelun tarjoajien soveltamista yhteisistä toimenpiteistä. Artikla on uusi verrattuna maksun tiedot asetuksen sääntelyyn ja siinä edellytetään, että maksupalveluntarjoajilla ja kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintatavat, menettelyt ja valvontatoimet, joilla varmistetaan unionin ja kansallisten rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpano tämän asetuksen mukaisia varainsiirtoja ja kryptovarojen siirtoja toteutettaessa. EBA antaa ohjeet viimeistään asetuksen soveltamisen alkaessa edellä mainittujen toimenpiteiden täsmentämiseksi.

Tietosuoja ja tietojen säilyttäminen

TFR:n V luvussa säädetään tiedoista, tietosuojasta ja tietojen säilyttämisestä. Artiklassa 24 edellytetään maksupalveluntarjoajia ja kryptovarapalvelun tarjoajia vastaamaan viipymättä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaavien koti- tai sijoittautumisjäsenvaltionsa viranomaisten tiedusteluihin koskien TFR:n nojalla vaadittavia tietoja, artikla vastaa pitkälti maksun tiedot asetuksen 14 artiklaa, mutta siihen on lisätty kryptovarapalvelun tarjoajat.

Artiklassa 25 säädetään tietosuojasta. Asetuksen mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yleistä henkilötietoasetusta. Komission tai pankkiviranomaisen asetuksen mukaisesti käsittelemiin henkilötietoihin sovelletaan EU:n toimielinten tietosuoja-asetusta (EU) 2018/1725. Artiklan 25 kohdassa 2 sidotaan henkilötietojen käsittely rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan ja kielletään henkilötietojen käsittely asetuksen perusteella kaupallisiin tarkoituksiin. Maksupalveluntarjoajien ja kryptovarapalvelun tarjoajien edellytetään toimittavan uusille asiakkaille yleisen tietosuoja-asetuksen 13 artiklan nojalla vaadittavat tiedot ennen liikesuhteen

aloittamista tai yksittäisen liiketoimen suorittamista. Artiklassa säädetään lisäksi, että Euroopan tietosuojaneuvosto antaa pankkiviranomaista kuultuaan ohjeet tietosuojavaatimusten käytännön täytäntöönpanosta, kun henkilötietoja siirretään kolmansiin maihin kryptovaroiden siirron yhteydessä. Pankkiviranomainen antaa ohjeet soveltuvista menettelyistä sen määrittämiseksi, onko kryptovaroiden siirto toteutettava, evättävä, palautettava vai keskeytettävä tilanteissa, joissa ei voida varmistaa henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin koskevien tietosuojavaatimusten noudattamista.

Artiklassa 26 säädetään velvoitteista tietojen säilyttämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan maksajaa ja maksunsaajaa tai siirron toimeksiantajaa ja siirronsaajaa koskevia tietoja ei saa säilyttää pidempään kuin on välttämätöntä. Maksajan ja maksunsaajan käyttämien maksupalveluntarjoajien on säilytettävä 4–7 artiklassa tarkoitettut tiedot ja siirron toimeksiantajan ja siirronsaajan käyttämien kryptovarapalvelun tarjoajien on säilytettävä 14–16 artiklassa tarkoitettut tiedot viiden vuoden ajan. Artiklan 26 kohdassa 2 säädetään henkilötietojen poistamisesta ja mahdollisesta tietojen säilyttämisen jatkamisesta, säilyttämisen jatkaminen ei saa kestää kauemmin kuin viisi vuotta.

Artiklassa 27 säädetään, että asetuksen nojalla tapahtuvaan toimivaltaisten viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa sovelletaan rahanpesudirektiiviä.

Hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteet

Artiklassa 28 säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä. Jäsenvaltioiden edellytetään vahvistavan asetuksen rikkomisesta määrättävät hallinnolliset seuraamukset ja toimenpiteitä koskevat säännöt. Jäsenvaltiot voivat päättää, että ne eivät säädä hallinnollisia seuraamuksia tai toimenpiteitä koskevia sääntöjä sellaisten TFR:n säännösten rikkomisten osalta, joihin jo sovelletaan rikosoikeudellisia seuraamuksia niiden kansallisen lainsäädännön nojalla. Artiklan 28 kohdassa 5 ja 6 säädetään oikeushenkilön saattamisesta vastuuseen asetuksen 29 artiklassa tarkoitetuista rikkomisista. Artiklassa 29 säädetään ainakin rahanpesudirektiivin 59 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen hallinnollisten seuraamusten ja toimenpiteiden käyttöön ottamisesta tiettyihin TFR:n rikkomisiin, kuten tietojen toimittamatta jättämiseen tai tietojen säilyttämistä koskevien velvoitteiden laiminlyöntiin.

Artiklassa 30 säädetään seurausten ja toimenpiteiden julkaisemisesta, 31 artiklassa toimivaltaisten viranomaisten soveltamista seuraamuksista ja toimenpiteistä, 32 artiklassa rikkomisista ilmoittamisesta ja 33 artiklassa toimivaltaisten viranomaisten valvonnasta.

Asetuksen VII luku sisältää täytäntöönpanovaltaa koskevan artiklan 34, joka koskee komiteamenettelyä ja jossa viitataan komission rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaiseen komiteaan.

Asetuksen VIII luvun 35 artiklassa säädetään poikkeuksista, artikla vastaa maksun tiedot asetuksen 24 artiklassa säädettyä. Artiklan mukaan komissio voi antaa jäsenvaltiolle luvan tehdä kolmannen maan tai EU:n sopimusten ulkopuolella olevan alueen kanssa sopimuksia, joissa myönnetään poikkeuksia TFR:n soveltamisesta, jotta kyseisen maan tai alueen ja asianomaisen jäsenvaltion välisiä varainsiirtoja voidaan käsitellä kyseisen jäsenvaltion sisäisinä varainsiirtoina. Edellytyksenä luvulle on muun muassa rahaliiton tai valuuttasuhteen muodostaminen kyseessä olevan jäsenvaltion kanssa.

TFR:n luvussa IX annetaan muut säännökset. Artiklassa 36 säädetään pankkiviranomaisen antamista ohjeista toimivaltaisille viranomaisille, maksupalveluntarjoajille ja kryptovarapalvelun tarjoajille liittyen tiettyihin asetuksen artikloihin. Artiklassa 37 säädetään komissiolle velvoite

tarkastella uudelleen asetusta viimeistään 12 kuukauden kuluttua siitä, kun rahoitusjärjestelmän käytön estämistä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen koskeva asetus, eli vielä neuvoteltavana oleva ehdotus COM(2021) 420 final on tullut voimaan. Lisäksi artiklassa säädetään komissiolle velvoite laatia kertomus niiden siirtojen aiheuttamista riskeistä, jotka tehdään isännöimättömiin osoitteisiin tai isännöimättömistä osoitteista taikka unioniin sijoittautumattomiin yhteisöihin tai unioniin sijoittautumattomista yhteisöistä sekä kertomus TFR:n soveltamisesta ja täytäntöönpanon valvonnasta.

Loppusäännökset ja rahanpesudirektiivin muutokset

Asetuksen luku X sisältää loppusäännökset, jotka ovat uusia verrattuna aikaisempaan maksun tiedot -asetukseen. Artiklassa 38 säädetään rahanpesudirektiivin muuttamisesta muun muassa lisäämällä direktiiviin määritelmät koskien kryptovarapalvelun tarjoajia, kryptovaraa ja isännöimättömiä osoitetta sekä EBA:lle veloitteen laatia ohieet riskimuuttuista ja riskitekijöistä, jotka kryptovarapalvelun tarjoajien on otettava huomioon, kun ne aloittavat liikesuhteita tai toteuttavat liiketoimia kryptovaroilla. Rahanpesudirektiivin soveltamisala on 30.12.2024 alkaen pelkän lompakkopalvelun ja fiat-krypto-vaihtopalvelun sijaan kaikki MiCA:ssa määritellyt kryptovarapalvelut.

Rahanpesudirektiiviin on lisäksi lisätty artikla 19 a, jonka mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien tulee tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Artiklassa edellytetään, että kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että kryptovarapalvelun tarjoajat soveltavat lieventäviä toimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa yksilöityihin riskeihin. Näihin lieventäviin toimenpiteisiin on kuuluttava yksi tai useampi seuraavista toimista: sellaisen riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja edunsaaja, myös tukeutumalla kolmansiiin osapuoliin, lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä, kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta ja kaikki muut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskiä. Lisäksi artiklassa säädetään, että EBA antaa viimeistään 30.12.2024 täsmentäviä ohjeita artiklan toimenpiteistä. Rahanpesudirektiivin lisätyn uuden artiklan johdosta rahanpesulakia tulee muuttaa säätämällä isännöimättömiin osoitteisiin liittyvistä tehostetuista tuntemismenettelyistä.

Rahanpesudirektiiviin on lisätty 19 b artikla, jossa edellytetään, että kun on kyse rajatylittävistä kirjeenvaihtausuhteista, joihin liittyy asetuksen MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdassa määritellyjen kryptovarapalvelujen, lukuun ottamatta kyseisen alakohdan h alakohtaa, toteuttaminen unioniin sijoittautumattoman ja vastaavia palveluja tarjoavan vastapuolena toimivan yhteisön kanssa, jäsenvaltioiden on tämän direktiivin 13 artiklassa säädettyjen asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevien toimenpiteiden lisäksi edellytettävä, että aloittaessaan liikesuhteen tällaisen yhteisön kanssa kryptovarapalvelun tarjoajat määrittävät, onko vastapuolena toimivalla yhteisöllä toimilupa tai onko se rekisteröity, keräävät riittävät tiedot vastapuolena toimivasta yhteisöstä, jotta ne saavat kattavan käsityksen tämän liiketoiminnan luonteesta ja voivat määrittää yleisesti saatavilla olevien tietojen perusteella yhteisön maineen ja valvonnan laadun, arvioivat vastapuolena olevan yhteisön harjoittamaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevia valvontatoimenpiteitä, saavat ylemmän johdon hyväksynnän ennen uuden kir-

jeenvaihtajasuhteen aloittamista, vahvistavat asiakirjoin kullekin kirjeenvaihtajasuhteen osapuolelle kuuluvat tehtävät, varmistavat kryptovarajien maksujenvälitystilien osalta, että vasta puolena toimiva yhteisö on todentanut niiden asiakkaiden henkilöllisyyden, jotka pääsevät käyttämään suoraan kirjeenvaihtajayhteisön tilejä, ja täyttänyt näiden osalta jatkuvan asiakkaan tuntemisvelvollisuuden ja että se pystyy pyynnöstä toimittamaan merkitykselliset asiakkaan tunnistetiedot kirjeenvaihtajayhteisölle. Jos kryptovarapalvelun tarjoajat päättävät lopettaa kirjeenvaihtajasuhteita rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisiin toimintaperiaatteisiin liittyvistä syistä, niiden on dokumentoitava ja kirjattava päätöksensä.

Kryptovarapalvelun tarjoajien on päivitettävä kirjeenvaihtajasuhteesta koskevat tuntemisvelvollisuuteen liittyvät tiedot säännöllisesti tai kun suhteessa vastapuolena toimivaan yhteisöön ilmenee uusia riskejä. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että kryptovarapalvelun tarjoajat ottavat huomioon 1 kohdassa tarkoitettut tiedot määrittääkseen riskialttiuden perusteella asianmukaiset toimenpiteet, jotka on toteutettava vastapuolena toimivaan yhteisöön liittyvien riskien lieventämiseksi. Myös artiklaan 19 b sisältyvä EBA:a koskeva velvoite antaa täsmennyksiä ohjeita. Rahanpesudirektiiviin lisätty 19 b artikla aiheuttaa muutostarpeita rahanpesulakiin, sillä kirjeenvaihtajasuhteita koskeviin säännöksiin tulee lisätä kryptovarapalvelun tarjoajat.

Rahanpesudirektiiviin on lisätty 24 a artikla, joka koskee EBA:n ohjeita tehostetuista asiakkaan tuntemismenettelyistä kryptovarapalveluihin liittyvien. Lisäksi on korvattu 45 artiklan 9 kohta, 47 artiklan 1 kohta ja 67 artikla lisäämällä viittaukset kryptovaroihin ja velvoittamalla jäsenvaltioita antamaan ja julkaisemaan rahanpesudirektiivin muutoksiin liittyvät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 30.12.2024.

TFR:n 39 artiklalla kumotaan vanha maksun tiedot asetus TFR:n soveltamispäivästä lähtien ja 40 artiklassa säädetään, että TFR:ää sovelletaan 30.12.2024 lähtien.

3 Nykytila ja sen arviointi

Kryptovarapalvelujen tarjoaminen ei ole uusi ilmiö. Ensimmäinen tunnettu kryptovara bitcoin julkaistiin vuonna 2009. Nykyään kryptovaroja on tuhansia ja niiden ympärille on muodostunut monipuolista palveluntarjontaa. Kryptovarot ovat saaneet viime vuosina verrattain paljon huomiota julkisuudessa ja sijoittajien joukossa.

Tällä hetkellä kryptovarapalvelujen tarjoamisesta säädetään rahanpesudirektiivissä. Soveltamisalaan kuuluvat palveluntarjoajat, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttojen ja laillisten maksuvälineiden välisiä vaihtopalveluja (2 artiklan g luetelmakohta) ja lompakkopalvelujen tarjoajat (2 artiklan h luetelmakohta). Direktiivin 47 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioilla on velvollisuus varmistaa, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen ja laillisten maksuvälineiden välillä, ja lompakkopalvelujen tarjoajat, rekisteröidään. Osa jäsenvaltioista, Suomi mukaan lukien, on antanut kansallista lainsäädäntöä, joka koskee kryptovarapalvelujen tarjoamista ja sisältää muitakin vaatimuksia kuin rahanpesudirektiivin edellyttämän rekisteröitymisvelvollisuuden. Kansalliset lainsäädännöt ovat kuitenkin eronneet toisistaan merkittävästi siinä, minkä tasoisia velvoitteita kryptovarapalvelujen tarjoajille asetetaan. Yhtenäiset eurooppalaiset käytännöt ovat puuttuneet.

EU:n rahanpesudirektiivin velvoitteet on saatettu Suomessa voimaan virtuaalivaluutan tarjoajista annetulla lailla (572/2019), jossa säädetään virtuaalivaluutan toiminnalle asetettavista edellytyksistä, kuten asiakasvarojen säilyttämisestä ja suojaamisesta, asiakkaan tuntemisesta, palveluihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Laissa on yleisluontoinen markkinointia koskeva säännös. Laissa säädetään myös rekisteristä poistamisesta ja virtuaalivaluutan tarjoajaa koskevasta seuraamuksista. Laki tuli voimaan 1.5.2019.

Finanssivalvonta on antanut virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 11 §:n 2 momentin, 11 § 4 momentin ja 13 §:n 4 momentin nojalla määräyksen (Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 4/2019, Virtuaalivaluutan tarjoajat), johon on koottu virtuaalivaluutan tarjoajia koskevat Finanssivalvonnan määräykset, ohjeet, suositukset ja tulkinnat asiakasvarojen säilyttämiseen sekä asiakkaan tuntemiseen ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen ja selvittämiseen liittyvien säännösten noudattamisesta.

Nykytila, jossa ei ole olemassa yhtenäisiä eurooppalaisia sääntöjä rahanpesun torjuntaan liittyviä sääntöjä lukuun ottamatta, altistaa kryptovarojen haltijat monenlaisille riskeille. Puutteet koskevat esimerkiksi kryptovarojen kaupankäyntialustojen ylläpitoa, kryptovarojen vaihtoa varoihin tai muihin kryptovaroihin sekä kryptovarojen säilytystä ja hallinnointia asiakkaiden puolesta. Tällaisten sääntöjen puuttuminen aiheuttaa markkinoiden eheyteen kohdistuvia merkittäviä riskejä, joita ovat esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttö ja talousrikollisuus.

Kryptovarojen markkinat ovat edelleen kooltaan vaatimattomat, eivätkä ne tällä hetkellä aiheuta uhkaa rahoitusvakaudelle. On kuitenkin mahdollista, että yksityiset haltijat voisivat tulevaisuudessa laskea liikkeeseen kryptovarojen tyyppin, jonka tarkoituksena on vakauttaa niiden hinta suhteessa tiettyyn omaisuuserään tai omaisuuserien koriin, ja tällainen kehitys voisi aiheuttaa uusia haasteita rahoitusvakaudelle, maksujärjestelmien moitteettomalle toiminnalle, rahapolitiikan välittymiselle tai rahapoliittiselle suvereniteetille. Uusilla säännöillä luodaan kehikko myös tällaisten kryptovarojen liikkeeseenlaskulle.

3.1 Kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmät

Virtuaalivaluutan ja kryptovaran määritelmät

Virtuaalivaluutta on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 2 §:ssä. Sen mukaan virtuaalivaluutalla tarkoitetaan digitaalisessa muodossa olevaa arvoa: a) jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikkeeseen ja joka ei ole laillinen maksuväline; b) jota henkilö voi käyttää maksuvälineenä; ja c) joka voidaan siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti.

MiCAN myötä siirrytään käyttämään kryptovaran määritelmää virtuaalivaluutan sijaan. Kryptovaran määritelmän on katsottu kuvaavan paremmin ilmiötä ja sen kehitystä. Kryptovaralla tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 5 mukaan arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa, joka pystytään siirtämään ja tallentamaan sähköisesti käyttäen hajautetun tilikirjan teknologiaa tai vastaavaa teknologiaa. Virtuaalivaluutan määritelmä pitää sisällään käytön maksuvälineenä, mikä ei ole vastannut kryptovarojen kehitystä. Kryptovaroja on käytetty ennen kaikkea sijoituskohteina ja niiden käyttö maksuvälineenä laillisessa käytössä on ollut Euroopassa erittäin vähäistä. Uusi kryptovaran käsite ei enää pidä sisällään käyttöä maksuvälineenä.

FATF käyttää antamissaan suosituksissa virtuaalivaran määritelmää. MiCA:ssa ja TFR:ssä on kuitenkin päädytty käyttämään kryptovaran määritelmää. TFR:n johdantokappaleessa 10 todetaan, että MiCA:n kryptovaran määritelmä vastaa tarkistettujen FATF:n suositusten virtuaalivarojen määritelmää. Lisäksi MiCA:n luettelo kryptovarapalveluista ja kryptovarapalvelun tarjoajista pitää myös sisällään ne virtuaalivaroihin liittyvien palvelujen tarjoajat, jotka FATF on määrittänyt tällaisiksi palveluiksi ja jotka todennäköisesti aiheuttavat rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvää huolta.

Kryptovara on pääkäsite, joka pitää sisällään myös omaisuusreferenssitokenit ja sähkörahatokenit. Kansallisessa sääntelyssä ei ole ollut määritelmiä sähkörahatokenille tai omaisuusreferenssitokenille. MiCassa käytetään sekä sähkörahatokenin että sähköisen rahan tokenin käsitteitä, joiden merkitys on sama.

MiCAn soveltamisala on määritetty yksityiskohtaisemmin kuin virtuaalivaluutan tarjoajista annettun lain soveltamisala. Kummassakin rajataan Euroopan keskuspankin ja viranomaisten liikkeeseen laskemat kryptovarot soveltamisalan ulkopuolelle. MiCA:n soveltamisalan ulkopuolelle jäävät 2 artiklan mukaan muun muassa julkisoikeudelliset kansainväliset järjestöt. MiCA:ssa selkeytetään voimassa olevaa tulkintaa siitä, että asetusta ei myöskään sovelleta kryptovaroihin, joita pidetään esimerkiksi rahoitusvälineinä, talletuksina, strukturoituna talletuksina tai vahinko- ja henkivakuutustuotteina EU:n voimassaolevan sääntelyn mukaisesti.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei oteta yksityiskohtaisesti kantaa lain soveltamiseen kryptovaroihin, jotka ovat ainutkertaisia, eivätkä ole korvattavissa muilla kryptovaroilla (tunnettu myös termillä NTF eli non-fungible token). MiCA:n 2 artiklan 3 kohdan mukaan asetusta mukaan ei sovelleta kryptovaroihin, jotka ovat ainutkertaisia, eivätkä ole korvattavissa muilla kryptovaroilla. Tällaisia ovat esimerkiksi digitaalinen taide ja digitaaliset keräilyesineet. Tällaisten ainutkertaisten ja ei-korvattavien kryptovarojen arvo perustuu kunkin kryptovaran ainutkertaisiin ominaisuuksiin sekä hyötyyn, jonka se tuo haltijalle. MiCA:a ei myöskään sovelleta johdantokappaleen 10 mukaan kryptovaroihin, jotka edustavat palveluja tai fyysisiä omaisuuseriä, jotka ovat ainutkertaisia ja ei-korvattavia, kuten tuotetakuut tai kiinteistöt. MiCA:n johdantokappaleessa 11 tarkennetaan, että ainutkertaisen ja ei-korvattavan kryptovaran ositettavissa olevia osia ei olisi pidettävä ainutkertaisina ja ei-korvattavina. Kryptovarojen liikkeeseenlaskua ei-korvattavina tokeneina suuressa sarjassa tai kokoelmassa olisi pidettävä yhtenä merkinä niiden korvattavuudesta. Finanssivalvonta on tulkinnut ratkaisukäytännössään, että NFT-tuotteet eivät ole virtuaalivaluuttoja, mikäli ne ovat uniikkeja hyödykkeitä, joita ei myöskään voi jakaa pienempiin osiin. MiCA:n tuoma täsmennys ei muuta nykytilaa NFT-tuotteiden osalta.

Kryptovarapalvelut ja kryptovarapalvelujen tarjoajat

Virtuaalivaluutan tarjoajalla tarkoitetaan virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 2 §:n mukaan virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijaa, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja sen markkinapaikkaa sekä lompakkopalvelun tarjoajaa. Virtuaalivaluuttaan liittyvällä palvelulla tarkoitetaan virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja lompakkopalvelun tarjoamista.

EU:n rahanpesudirektiivistä poiketen virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvat myös virtuaalivaluuttojen liikkeeseenlaskijat. Lisäksi virtuaalivaluutan vaihtopalvelun määritelmä poikkeaa virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa rahanpesudirektiivin määritelmästä. Virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla tarkoitetaan lain 2 §:n mukaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka liike- tai ammattitoimintana: 1) *vaihtaa virtuaalivaluuttoa palveluna lailliseksi maksuvälineeksi tai toiseksi virtuaalivaluutaksi*; 2) *vaihtaa virtuaalivaluuttoa palveluna muuksi hyödykkeeksi tai muun hyödykkeen virtuaalivaluutaksi*; tai 3) *ylläpitää markkinapaikkaa, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa tämän kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua toimintaa*.

Lain esitöiden (HE 167/2018 vp) mukaan esimerkiksi kullaan vaihtaminen virtuaalivaluuttaan kuuluu lain soveltamisalan piiriin. Vaihtopalveluna pidetään myös sellaisen markkinapaikan ylläpitämistä, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa edellä tarkoitettua toimintaa. Tällöin laki kattaa myös hajautetut virtuaalivaluutan markkinapaikat, jotka toimivat ilman lompakkopalvelua. Markkinapaikka voi olla monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä tai välityspalvelu.

MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaan kryptovarapalveluja ovat kryptovarojen säilytyksen tarjoaminen ja hallinnointi asiakkaiden puolesta, kryptovarojen kaupankäyntialustan

ylläpito, kryptovarojen vaihto varoihin, kryptovarojen vaihto muihin kryptovaroihin, kryptovaroja koskevien toimeksiantojen toteuttaminen asiakkaiden puolesta, kryptovarojen kohdennettu tarjoaminen, kryptovaroja koskevien toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen asiakkaiden puolesta, kryptovaroja koskevan neuvonnan tarjoaminen, kryptovaroja koskevan salkunhoidon tarjoaminen ja kryptovarojen siirtopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden puolesta.

Erona virtuaalivaluutan tarjoajista annettuun lakiin on erityisesti se, että kryptovaran vaihtoa hyödykkeisiin, kuten kultaan, ei lueta MiCA:ssa kryptovarapalveluksi. Myöskään muiden kryptovarojen kuin omaisuusferesenssitokeninen tarjoamista yleisölle tai ottamista kaupankäynnin kohteeksi ei luokitella MiCA:ssa toimilupaa vaativaksi kryptovarapalveluksi. Toisaalta kryptovaroja koskevaa neuvontaa ei ole pidetty virtuaalivaluutan tarjoajissa annetussa laissa virtuaalivaluutusta liittyvänä palveluna ja se on jäänyt lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Lähes kaikki toimijat, joilla on virtuaalivaluutan vaihtopalvelun rekisteröinti, ovat hankkineet rekisteröinnin myös virtuaalivaluuttojen vaihtamiseen keskenään. Myös MiCA edellyttää jatkossa toimiluvan hankkimista tätä palvelua varten. Sen sijaan vain yksi toimija on hankkinut rekisteröinnin virtuaalivaluuttojen vaihtamiseksi muuhun hyödykkeeseen tai toisinpäin. Tätä toimintaa voitaisiin harjoittaa jatkossa ilman MiCA:n mukaista toimilupaa. Tällaisen toiminnan harjoittamiseen saattaa kuitenkin liittyä muun rahoitusmarkkinasääntelyn piiriin kuuluvia elementtejä, kuten maksujen välittämistä.

Finanssivalvonta ei ole rekisteröinyt virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisen aikana yhtään virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua. Finanssivalvonta on saanut joitain kyselyjä, jotka koskevat virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua. Nämä kyselyt eivät ole johtaneet rekisteröintiin erinäisistä syistä. Yhtenä syynä on ollut se, että suunniteltu virtuaalivaluutta onkin osoittautunut sähköiseksi rahaksi tai rahoitusvälineeksi ja jos liikkeeseenlasku on toteutunut, on noudatettu muuta sektorisääntelyä kuin virtuaalivaluutan tarjoajista annettua lakia.

3.2 Toimiluvallisuus, toiminnan harjoittaminen ilmoituksen nojalla

Kryptovarapalvelujen tarjoaminen toimiluvan nojalla

Kryptovarapalveluja voi tarjota tällä hetkellä rekisteröitymällä Finanssivalvontaan virtuaalivaluutan tarjoajaksi. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetulla lailla on saatettu voimaan EU:n rahanpesudirektiivin edellyttämä rekisteröitymisvelvollisuus. EU:n rahanpesudirektiiviä sovelletaan palveluntarjoajiin, jotka tarjoavat virtuaalivaluuttojen ja fiat-valuuttojen välisiä vaihtopalveluja ja lompakkopalveluja. Direktiivin 47 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen ja fiat-valuuttojen välillä, sekä lompakkopalvelujen tarjoajat ovat rekisteröityjä.

Rekisteröinnin edellytyksistä säädetään virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 6:ssä. Sen mukaan Finanssivalvonnan on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä virtuaalivaluutan tarjoajaksi, jos 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa Suomessa; 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa; 3) ilmoituksen tekijä on luotettava. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain rahanpesudirektiiviä laajemmasta soveltamisalasta johtuen rekisteröitymisvelvollisuus on muodostunut rahanpesudirektiiviä laajemmaksi. Myös virtuaalivaluutan vaihtopalvelun määritelmä on virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa rahanpesudirektiivistä poikkeava. Määritelmä kattaa myös virtuaalivaluutusta palveluna muuksi hyödykkeeksi tai muun hyödykkeen virtuaalivaluutaksi vaihtavat toimijat. Vaihtopalveluna pidetään myös sellaisen markkinapaikan ylläpitämistä, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa edellä tarkoi-

tettua toimintaa. Tällöin laki kattaa myös hajautetut virtuaalivaluutan markkinapaikat, jotka toimivat ilman lompakkopalvelua. Markkinapaikka voi olla monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä tai välityspalvelu.

MiCA:n myötä kryptovarapalvelujen tarjoaminen edellyttää MiCA:n 59 artiklan mukaan pääsääntöisesti toimilupaa, jonka hakemisesta säädetään MiCA:n 63 artiklasta. Poikkeuksen kryptovarapalvelujen toimilupavaatimuksesta muodostavat artiklassa 60 luetellut tietyt finanssiyhdistykset, jotka saavat tarjota kryptovarajapalveluja ilmoituksen nojalla. MiCA:n mukainen kryptovarapalvelun toimilupavaatimus tarkoittaa sitä, että virtuaalivaluutan tarjoajiksi rekisteröityneillä on velvollisuus hakea toimilupa kryptovarapalvelun tarjoamista varten, jos ne aikovat edelleen harjoittaa tätä toimintaa. Toimilupavelvollisuudesta lisättäisiin selkeyden vuoksi informatiivinen säännös uuteen kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin. Lisäksi kryptovarapalvelun tarjoamisen muuttuminen toimiluvan varaiseksi edellyttää muutosta FivaL:n 4 §:n 2 momentin mukaiseen toimilupavalvottavien luetteloon.

Kryptovarojen liikkeeseenlaskijat kuuluvat tällä hetkellä virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain rekisteröitymisvelvollisuuden piiriin. Kryptovarojen liikkeeseenlasku ei lähtökohtaisesti edellytä toimilupaa MiCAn mukaan. Toimilupaa on haettava, mikäli liikkeeseenlaskettava kryptovara on sähkörahatoken tai omaisuusreferenssitoken. MiCA:n artiklojen 16 ja 48 mukaan muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden tai sähkörahatokeneiden tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäynnin kohteeksi ei vaadita toimilupaa. Tällaisten kryptovarojen tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäynnin kohteeksi on MiCA:n 4 artiklan mukaan mahdollista oikeushenkilöille, jotka ovat laatineet kryptovaran kuvauksen. Myöskään muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankäynnin kohteeksi ei edellytä toimilupaa.

MiCA:n mukaan kryptovaran vaihtoa hyödykkeisiin, kuten kultaan, ei lueta kryptovarapalveluksi, joten tällaisekaan toiminnalle ei olisi jatkossa toimilupavaatimusta. Kansallisesti ei ole enää tarvetta säätää tällaisten toimijoiden rekisteröitymisvelvollisuudesta. FATF-suositukset eivät edellytä tällaisten toimijoiden rekisteröintiä eikä Finanssivalvonta ole rekisteröinyt virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisen aikana ainuttakaan liikkeeseenlaskijaa. Jatkossa tällaisia MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 10 mukaisia liikkeeseenlaskijoita ja alakohdan 13 mukaisia tarjoajia pidettäisiin FivaL 5 §:n mukaisina muina finanssimarkkinoilla toimivina. Muutos on tarpeen, jotta MiCA:n mukaisia valtuuksia ja seuraamuksia voidaan ulottaa myös liikkeeseenlaskijoihin ja tarjoajiin.

Omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijaa ei ole tällä hetkellä määritelty kansallisessa lainsäädännössä. MiCA:n myötä omaisuusreferenssitokeneita voi laskea liikkeeseen, jos toimivaltainen viranomaislainen on myöntänyt hakijalle toimiluvan 21 artiklan mukaisesti. Lisäksi MiCA mahdollistaa luottolaitoksille omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskun ilmoituksen nojalla. Toimilupaa hakeva liikkeeseenlaskija on määritelty MiCA:n 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa. Sillä tarkoitetaan omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa, joka hakee toimilupaa tarjota yleisölle tai hakee lupaa käydä kauppaa kyseisillä kryptovaroilla. Tämä edellyttää muutosta FivaL 4 §:n 2 momentin mukaiseen toimilupavalvottavien luetteloon.

Toiminnan harjoittaminen ilmoituksen nojalla

Virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki ei mahdollista rahoitussektorin toimijoille virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoamista muutoin kuin rekisteröinnin nojalla. Käytännössä rahoitussektorin toimija on joutunut hakemaan muun toimilupansa rinnalle virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröinnin virtuaalivaluuttan liittyvien palvelujen tarjoamista varten. Tällä hetkellä

yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on maksulaitoslupa. Kahdella virtuaalivaluutan tarjoajalla on sähkörahan liikkeeseenlaskuun oikeuttava rekisteröinti. Yhden virtuaalivaluutan tarjoajan konsernissa on sähkörahayhteisön toimilupa. Yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on konsernissaan vaihtoehtorahaston hoitajan rekisteröinti.

MiCA mahdollistaa tietyille rahoitussektorin toimijoille kryptovarapalvelujen tarjoamisen ilmoituksen nojalla ilman erillistä kryptovarapalvelujen tarjoamista koskevaa toimilupaa. Jatkossa luottolaitos, arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritys, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö, vaihtoehtorahastojen hoitaja ja markkinoiden ylläpitäjä voi tarjota MiCA:n 60 artiklassa määriteltyjä kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Esimerkiksi vaihtoehtorahastojen hoitajat voivat tarjota ilmoituksen nojalla kryptovarapalvelua, joka vastaa sijoitussalkkujen hoitoa ja liitännäispalveluja, jos vaihtoehtorahaston hoitajan toimilupa kattaa tällaiset palvelut sen normaalin toimiluvan perusteella.

MiCA mahdollistaa luottolaitoksille omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokenien liikkeeseenlaskun ilmoituksen nojalla (artiklat 16 ja 48). Samoin sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos voi tarjota sähkörahatokeneita yleisölle ja hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilmoituksen nojalla (artikla 48).

MiCAn myötä kryptovarapalveluja tarjoavat ja omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita liikkeeseenlaskevat rahoitussektorin toimijat voivat tehdä liiketoiminnallisia ratkaisuja siitä, onko niillä erillinen toimilupa kryptovarapalvelujen tarjontaan vai tarjotaanko palveluja ilmoituksen nojalla. Lainvalmistelun yhteydessä käytyjen keskustelujen aikaan tällaisilla toimijoilla ei ollut antaa vielä tarkkaa näkemystä siitä, miten ne tulevat järjestämään liiketoimintansa.

Rajat yli tapahtuva palveluntarjonta

Kansallisesti rahanpesudirektiivin nojalla myönnetty kryptovarapalvelun rekisteröinti on luonut oikeuden tarjota palveluja vain rekisteröinnin myöntäneen jäsenvaltion alueella. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 4 §:n mukainen oikeus tarjota virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita on Suomessa näin ollen vain Finanssivalvonnan rekisteröimillä virtuaalivaluutan tarjoajilla. Palveluntarjoajat ovat käytännössä joutuneet selvittämään kryptovarapalvelujen tarjoamiseen liittyviä vaatimuksia jäsenvaltiokohtaisesti ja hakemaan tarvittaessa rekisteröinnin useammasta jäsenvaltiosta. Tilanne on vaikeuttanut kryptovarapalvelun tarjoajien pyrkimyksiä laajentaa toimintaansa yli rajojen. Tilanne on saattanut myös johtaa eri maiden sääntelyerojen hyväksikäyttöön.

Finanssivalvonta on muistuttanut muun muassa lehdistötiedotteella², että vain rekisteröityneet tarjoajat voivat markkinoida virtuaalivaluutaa ja niihin liittyviä palveluita Suomessa. Tällainen palvelujen tarjoamisen muotoja ovat Finanssivalvonnan mukaan esimerkiksi virtuaalivaluutan tai siihen liittyvän palvelun markkinointi kohdennetusti suomalaisille. Näin ollen suomeksi toteutettu ja Suomessa tapahtuva virtuaalivaluuttojen markkinointi on sallittua vain Suomessa virtuaalivaluutan tarjoajaksi rekisteröidyille toimijoille.

Sähkörahatokeneita voi tarjota tällä hetkellä hakemalla Finanssivalvonnasta sähkörahayhteisön toimiluvan. Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijat ovat voineet hyödyntää toiminnassaan

² <https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/lehdistotiedotteet/2021/virtuaalivaluuttoja-saatvat-suomessa-markkinoida-vain-tanne-rekisteroityneet-tarjoajat/>

EU-passia jo ennen MiCA:n soveltamista. Kansallisessa sääntelyssä ei määritellä omaisuusreferenssitokeneita eikä kansallisessa sääntelyssä ole omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskun järjestämistä koskevia säännöksiä.

MiCA:n 65 artikla mahdollistaa kryptovarapalvelujen tarjoamisen ETA-alueella rajan yli. Kryptovarapalvelun tarjoaja, joka aikoo tarjota kryptovarapalvelua useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, ilmoittaa asiasta kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on 10 työpäivän kuluessa välitettävä ilmoituksen mukaiset tiedot vastaanottavien jäsenvaltioiden keskitetyille yhteyspisteille, ESMAlle ja EPV:lle. Mahdollisuus hyödyntää niin sanottua EU-passia on merkittävä parannus kryptovarapalvelun tarjoajille. Jatkossa toimijoiden ei ole tarvetta selvittää sääntelyeroja eri jäsenvaltioiden alueella, vaan ne voivat laajentaa palvelujensa tarjontaa sisämarkkinoille ilmoituksen nojalla. Useat lainvalmistelun yhteydessä haastatellut toimijat ilmaisivat selkeästi aikomuksensa hyödyntää mahdollisuutta EU-passiin niin pian kuin mahdollista.

Palvelujen tarjonta asiakkaan omasta aloitteesta

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukainen rekisteröitymisvelvollisuus ei koske tilanteita, joissa suomalainen asiakas päätyy oma-aloitteisesti ulkomaalaisen palveluntarjoajan verkkosivuille tai kohtaa muuta kuin nimenomaisesti suomalaisille kohdennettua mainontaa kansainvälisillä sivustoilla. Vastaavasti MiCA:n mukaan, jos unioniin sijoittautunut tai unionissa oleva asiakas pyytää omasta yksinomaisesta aloitteestaan kolmannen maan yritystä tarjoamaan kryptovarapalvelua tai -toimintaa, 59 artiklan mukaista toimilupavaatimusta ei sovelleta siihen, että kolmannen maan yritys tarjoaa tuota kryptovarapalvelua tai -toimintaa kyseiselle asiakkaalle.

3.3 Siirtymäsäännös ja yksinkertaistettu toimilupamenettely

MiCA sisältää siirtymäsäännöksen, joka liittyy toimilupamenettelyyn. MiCA:n 143 artiklan 3 kohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat tarjonneet palvelujaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen 30 päivää joulukuuta 2024, voivat jatkaa niiden tarjoamista 1 päivään heinäkuuta 2026 tai siihen saakka, että niille myönnetään tai kieltäydytään myöntämästä toimilupa 63 artiklan nojalla, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta siirtymäjärjestelyä kryptovarapalvelun tarjoajiin tai lyhentää sen kestoja, jos ne katsovat, että niiden kansallinen sääntelykehys, jota sovellettiin ennen 30 päivää joulukuuta 2024, on vähemmän tiukka kuin tämä asetus.

Ennen MiCA:n soveltamisen alkamista kansalliset sääntelykehykset ovat erilaisia eri jäsenvaltioissa. MiCA:n johdantokappaleessa 114 painotetaan, että on olennaista, että niillä jäsenvaltioilla, joilla ei tällä hetkellä ole käytössä vahvoja vakavaraisuusvaatimuksia sääntelykehystensä puitteissa nykyisin toimiville kryptovarapalvelun tarjoajille, on mahdollisuus vaatia, että tällaisiin kryptovarapalvelun tarjoajiin sovelletaan tiukempia vaatimuksia kuin niiden kansallisissa sääntelykehyksissä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden olisi saatava olla soveltamatta tai lyhentää 18 kuukauden pituista siirtymäkautta, jonka ajan kryptovarapalvelun tarjoajien muuten sallittaisiin tarjota palveluja niiden voimassa olevan kansallisen sääntelykehysten perusteella.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 4 §:n mukaan elinkeinonharjoittaja saa tarjota virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita vain, jos se on rekisteröity kyseisen lain mukaisesti virtuaalivaluutan tarjoajaksi. Rekisteröinnin edellytyksistä säädetään virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 6 §:ssä, jonka mukaan Finanssivalvonnan on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä virtuaalivaluutan tarjoajaksi, jos: 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa Suomessa; 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, hänen

toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa; 3) ilmoituksen tekijä on luotettava. Finanssivalvonta ei tarkastele rekisteröinnin yhteydessä virtuaalivaluutan tarjoajan vakavaraisuutta, koska virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei säädetä tarkemmin vakavaraisuusvaatimuksista.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen, ESMA, julkaisi 17.10.2023 talous- ja raha-asioiden neuvostolle (ECOFIN) osoitetun kirjeen³, jossa ESMA peräänkuuluttaa jäsenvaltioita nimeämäänsä MiCA:n mukaiset valvovat viranomaiset ilman aiheutonta viivytystä. ESMA myös toivoo, että kansallista lisäsiirtymäaikaa ei annettaisi enempää kuin 12 kuukautta, jos jäsenvaltiot päättävät hyödyntää lisäsiirtymäaikaa.

Sekä vakavaraisuusvaatimusten puuttuminen virtuaalivaluutan tarjoajista annetusta laista että ESMA:n kannanotto puoltavat sitä, että kansallista lisäsiirtymäaikaa ei joko myönnettäisi lainkaan tai se annettaisiin lyhyempänä kuin MiCA mahdollistaa. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut toimijat eivät nostaneet esille tarpeita erilliselle lisäsiirtymäajalle. Toimijat sen sijaan painottivat haluaanpäästä hyödyntämään MiCA:n mukaista EU-passia niin pian kuin mahdollista.

3.4 Toimivaltaiset viranomaiset

Finanssivalvonta valvoo virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukaisesti rekisteröityjä toimijoita. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain valmistelun kuluessa vaihtoehtoisina viranomaisina pidettiin Finanssivalvontaa ja aluehallintovirastoa, jotka valvovat rahoitusmarkkinoilla toimivia yrityksiä. Lainvalmistelun yhteydessä (HE 167/2018 vp) todettiin, että virtuaalivaluutan tarjoajien toiminnan merkitys rahoitusmarkkinoilla todennäköisesti kasvaa seuraavan vuosikymmenen aikana ja valvontaan liittyy samankaltaisia piirteitä kuin maksulaitosten valvontaan, minkä vuoksi päädyttiin ehdottamaan valvontatehtävän säätämistä Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Kryptovaramarkkinat ovat kehittyneet viime vuosina ja niiden merkitys rahoitusmarkkinoilla on kasvanut. MiCAN mukaiset kryptovarapalvelut ovat pitkälti samoja, mitä Finanssivalvonta jo valvoo virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain nojalla. MiCA mahdollistaa eräiden kryptovarapalvelujen tarjoamisen ilmoituksen nojalla luottolaitoksille, arvopaperikeskukselle, sijoituspalveluyrityksille, markkinoiden ylläpitäjille, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksille, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiöille ja vaihtoehtoisen sijoitusrahaston hoitajille. Luottolaitokset saavat laskea liikkeeseen ilmoituksen nojalla lisäksi omaisuusreferenssitokeneita. Sähkörahatokeneita saavat laskea liikkeeseen sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokset ja luottolaitokset. Finanssivalvonta toimii myös edellä rahoitussektorin toimijoiden valvovana viranomaisena. Näin ollen on tarkoituksenmukaista, että Finanssivalvonta nimetään MiCA:n 93 artiklan mukaisesti toimivaltaiseksi viranomaiseksi.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei aseteta toimijoille vakavaraisuusvaatimuksia. MiCA:n myötä kryptovarapalvelun tarjoajille asetetaan vähimmäispääomavaatimukset, jotka määräytyvät tarjottavan kryptovarapalvelun tyyppin mukaan. Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoilla on lisäksi velvollisuus laatia palautus- ja lunastussuunnitelma MiCA:n artiklojen 46-47 mukaisesti. Toimivaltaisen viranomaisen on tapauksen mukaan ilmoitettava liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisu- ja vakavaraisuusvalvontaviranomaisille lunastussuunnitel-

³ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-encourages-preparations-smooth-transition-mica>

masta. Kun omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija on luottolaitos tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU soveltamisalaan kuuluva yhteisö, toimivaltaisen viranomaisen olisi kuultava asiasta vastaavaa kriisinratkaisuviranomaista. Mainitun kriisinratkaisuviranomaisen olisi voitava tarkastella lunastussuunnitelmaa havaitakseen siinä osatekijät, jotka saattaisivat vaikuttaa kielteisesti liikkeeseenlaskijan purkamismahdollisuuksiin, liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisustrategiaa tai liikkeeseenlaskijan kriisinratkaisusuunnitelmassa esitettyjä toimia sekä esittää toimivaltaiselle viranomaiselle näitä seikkoja koskevia suosituksia. Kriisinratkaisuviranomaisen olisi tällöin voitava myös harkita, onko kriisinratkaisusuunnitelmaan tai kriisinratkaisustrategiaan tarpeen tehdä muutoksia. Kriisinratkaisuviranomainen voi tarkastella lunastussuunnitelmaa havaitakseen lunastussuunnitelmassa toimia, jotka saattaisivat vaikuttaa kielteisesti liikkeeseenlaskijan purkamismahdollisuuksiin, ja esittää toimivaltaiselle viranomaiselle asiaa koskevia suosituksia.

Edellä mainitut tehtävät eivät edellytä muutoksia Rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin (1195/2014). Lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaan Rahoitusvakausviraston tehtäviin kuuluu huolehtia muussa laissa tai asetuksessa sille säädettyistä tehtävistä. MiCA:n 46 ja 47 artiklojen mukaisten tehtävien hoitaminen ei näin ollen edellytä erillistä valtuutta. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisin ratkaisusta annetun lain (1194/2014, jäljempänä *kriisinratkaisulaki*) 3 luvussa on säädetty kattavasti siitä, että miten Rahoitusvakausvirasto arvioi purettavuutta. Kyseistä lukua voidaan soveltaa lunastussuunnitelman arviointiin, jolloin Rahoitusvakausvirasto käytännössä arvioisi lunastussuunnitelman vaikutuksia laitoksen suunniteltuun kriisinratkaisustrategiaan, oli kyseessä sitten maksukyvyttömyysmenettely tai kriisinratkaisu.

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n 1 kohdan mukaan ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää kyseisen lain 10 §:ssä tarkoitetun kiellon tai antaa sen väliaikaisena taikka saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, sen on pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto, jos asia koskee Finanssivalvonnan valvottavaa tai virtuaalivaluutan tarjoajaa. Jatkossa kryptovarapalvelujen tarjoajat olisivat toimilupavalvottavia. Virtuaalivaluutan tarjoajan käsitteen käyttäminen lakkaa MiCA:n soveltamisen myötä. Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 11 §:n 1 kohta olisi siksi muutettava siten, että virtuaalivaluutan tarjoajan käsite poistettaisiin. Uudeksi 3 kohdaksi luetteloon olisi lisättävä MiCA:n mukaiset tarjoajat ja kaupan käynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt, joita pidettäisiin jatkossa FivaL 5 §:n mukaisina muina finanssimarkkinoilla toimivina.

3.5 Rekisteri kryptovarapalvelun tarjoajista ja EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuulumaton liiketoiminta

Rekisteri kryptovarapalvelun tarjoajista

Finanssivalvonta pitää virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 5 §:n mukaan rekisteriä virtuaalivaluutan tarjoajista. Lain 8 §:ssä säädetään rekisteriin merkittävistä tiedoista ja lain 9 §:ssä niistä rekisteriin merkittävistä tiedoista, joita Finanssivalvonnan on pidettävä yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon avulla. Yleisesti saatavilla olevia tietoja ovat muun muassa yksityisen elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön nimitiedot, toimipaikkojen käytösosoitteet, rekisteröinnin päivämäärä ja ilmoituksen tekijälle määrätty julkiset varoitukset sekä sellaiset kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko. Virtuaalivaluutan tarjoajan on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi sen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle siitä, että se ei ole tarjonnut tällaisia palveluja edeltävien kuuden kuukauden aikana tai että se on lopettanut toimintansa.

Finanssivalvonta julkistaa verkkosivuillaan tiedot rekisteröidyistä virtuaalivaluutan tarjoajista ja tiedon tarjottavista palvelutyypeistä (lompakkopalvelu, vaihtopalvelu, liikkeeseenlasku). Finanssivalvonnan rekisteröimistä virtuaalivaluutan tarjoajista enemmistö tarjoaa virtuaalivaluutan sekä virtuaalivaluutan vaihtopalvelua että lompakkopalvelua. Kaksi tarjoaa vain virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja yksi vain lompakkopalvelua.

MiCA:n myötä ESMA perustaa rekisterin, johon viedään tiedot kryptovaran kuvauksista, jotka koskevat muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita ja sähkörahatokeneita, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoista, sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoista ja kryptovarapalvelun tarjoajista. Jatkossa sijoittajat löytävät tiedon eurooppalaisista toimiluvan saaneista toimijoista keskitetysti ESMA:n rekisteristä, joka on MiCA:n 109 artiklan mukaan julkisesti saatavilla sen verkkosivuilla. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava ESMA:lle kaikista niiden tietoon saatetuista muutoksista. Rekisteriin merkitään myös tiedot kaikista muista omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijoiden sekä kryptovarapalvelun tarjoajien palveluista, jotka eivät kuulu MiCA:n soveltamisalaan. Rekisteriin merkitään näitä palveluja koskeva viittaus sovellettavaan unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön. Kyseessä on huomattava parannus nykytilaan, jossa keskitettyä eurooppalaista rekisteriä ei ole tarjolla.

EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuulumaton liiketoiminta

Virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki ei aseta rajoituksia sillä, mitä muuta toimintaa rekisteröinyt virtuaalivaluutan tarjoaja voi harjoittaa. Muun toiminnan harjoittajat ovat sidottuja niihin rajoituksiin, joita toimialaa koskeva sääntely kussakin tapauksessa asettaa. Yhdellä virtuaalivaluutan tarjoajalla on maksulaitoslupa ja kahdella on sähkörahan liikkeeseenlaskijan rekisteröinti. Lisäksi yhdellä on konsernissa sähkörahayhteisön toimilupa. Näiden nojalla kyseiset toimijat voivat tarjota erilaisia maksupalveluja. Nämä palveluntarjoajat huolehtivat virtuaalivaluuttaan liittyvän palvelun tarjoamisen yhteydessä tarjottavista maksamisen palveluista itse.

MiCA:n 70 artiklan 4 kohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajat voivat itse tai kolmannen osapuolen välityksellä tarjota tarjoamaansa kryptovarapalveluun liittyviä maksupalveluja edellyttäen, että kryptovarapalvelun tarjoajalla itsellään tai kyseisellä kolmannella osapuolella on direktiivin (EU) 2015/2366 mukainen toimilupa tarjota kyseisiä palveluja. MiCA ei muuta nykytilaa, vaan jatkossakin kryptovarapalveluun liittyvien maksupalvelujen tarjontaan tarvitaan erikseen kryptovarapalvelun toimilupa ja maksulaitoksen toimilupa.

Osa virtuaalivaluutan tarjoajista harjoittaa lainausliiketoimintaa, jossa ne myöntävät vakuudellisia lainoja kryptovarojen toimiessa lainan vakuutena. Lainoja myönnetään sekä institutionaalisille toimijoille että kuluttajille. Osa virtuaalivaluutan tarjoajista ilmaisi olevansa mahdollisesti kiinnostunut tarjoamaan tällaisia lainoja tulevaisuudessa. Osa tarjoaa niitä jo nyt.

Yrityslainojen myöntäminen ei edellytä erillistä rekisteröintiä tai toimilupaa. Kuluttajille lainoja myöntävät virtuaalivaluutan tarjoajat ovat toimijoita, joilla on virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröinnin lisäksi maksulaitoksen toimilupa. Maksulaitoksille on sallittua maksulaitoslain 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tarjota valuutanvaihtopalveluita, luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 a luvussa tarkoitettua tilinsiirtopalvelua sekä muita vastaavia toiminnallisia tai maksupalveluihin läheisesti liittyviä lisäpalveluja. Lisäksi maksulaitos saa harjoittaa muutakin liiketoimintaa, jollei maksulaitoslain 19 §:n 2 momentista muuta johdu. MiCA:n mukainen toimilupa ei muuta nykytilaa eli MiCA:n mukainen kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupa ei mahdollista kuluttajaluottojen myöntämistä. Oikeus luottojen myöntämiseen tulisi hankkia erikseen.

Osa virtuaalivaluutan tarjoajista tarjoaa asiantuntijapalveluita, jotka liittyvät pääosin kryptovaroihin tai teknisiin järjestelmiin, joita käytetään kryptovarapalveluissa. Yksi virtuaalivaluutan tarjoaja ilmoitti tarjoavansa myös muuhun kuin rahoitussektoriin liittyviä asiantuntijapalveluja. Nämä toimintamuodot eivät ole luonteeltaan sellaisia, jotka kuuluisivat MiCA:n tarkoittamien toimiluvallisten toimintojen piiriin tai olisivat jonkin unionin oikeuden mukaisia. MiCA:n mukaan muiden palvelujen salliminen perustuu kansalliseen harkintaan ja edellyttää, että siitä säädetään kansallisessa lainsäädännössä (109 artiklan 3 kohdan f alakohta, 4 kohdan 3 alakohta ja 5 kohdan g alakohta). Säännökset jättävät jäsenvaltioiden harkintaan sen, miten toiminnasta tarkemmin säädetään. ESMA:n rekisteriin merkitään tiedot rekisteriin merkityn toimijan palveluista, jotka eivät kuulu MiCAn soveltamisalaan. Näiden tietojen osalta rekisteriin on merkittävä viittaus sovellettavaan unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön.

MiCA:n tarkoituksena on, että kryptovarapalvelun tarjoajat, sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijat ja omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijat voivat tarjota asiakkailleen laajan valikoiman palveluja. MiCA:n vakavaraisuussäännökset eivät kuitenkaan huomio tällaisen toiminnan aiheuttamia riskejä, jotka voisivat heijastua kielteisesti toimijan kykyyn tarjota palveluja asiakkaiden etujen vaarantumatta. MiCA ei ota kantaa siihen, onko kansallisen lainsäädännön perusteella sallitusta toiminnasta otettava maininta toimilupaan. Se edellyttää kuitenkin, että näistä palveluista toimitetaan tiedot ESMALLE.

Muulla rahoituspalvelujen tarjoajia koskevassa sääntelyssä on aiemmin omaksuttu käytäntöjä, joissa toteutetaan erilaisten oheispalvelujen kirjaaminen toimilupaan. Sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa ja sijoitusrahastolain (213/2019) 2 luvun 2 §:n 1 momentissa oikeus harjoittaa muuta toimintaa kuin sijoituspalvelulain 2 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan verrattavaa tai siihen läheisesti liittyvää toimintaa tai oikeus harjoittaa sijoitusrahastotoimintaan olennaisesti liittyvää toimintaa kirjataan toimilupaan yleisellä tasolla.

Tämän ohella on omaksuttu käytäntöjä, joissa muiden palvelujen tarjoamista ei kirjata toimilupaan. Esimerkiksi maksulaitoslain 9 §:n 2 momentin mukaan maksulaitos saa harjoittaa muuta liiketoimintaa, jollei 19 §:n 2 momentista muuta johdu. Maksulaitoksen toiminta on järjestettävä luotettavalla tavalla eikä maksulaitos saa ottaa niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa maksulaitoksen vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle. Finanssivalvonnalla on maksulaitoslain 19 §:n 2 momentin nojalla oikeus rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että maksulaitos ei tarjoa maksupalvelun lisäksi muuta kuin maksulaitoslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuja palveluja, mikäli muuta liiketoimintaa, toimintaa ja riskienhallintaa ei ole muutoin ole mahdollista järjestää riittävän luotettavasti.

Toimiluvan hakija esittää aina Finanssivalvonnalle selvityksen toimilupahakemuksen tai myöhemmin jatkuvan valvonnan yhteydessä siitä, mitä suunniteltu toiminta pitää sisällään. Finanssivalvonta arvioi tapauskohtaisesti toiminnan sallittavuuden sääntelyn kannalta. Toimintamalli edistää sitä, että toimilupien rajat eivät hämähärry ja että valvojalla on mahdollisuus arvioida, että suunniteltua toimintaa tullaan harjoittamaan sääntelyn edellyttämällä tavalla.

Maksulaitoslaissa omaksuttua lähestymistapaa muun toiminnan sallittavuudessa voidaan pitää perusteltuna myös kryptovarapalvelujen tarjoamisen yhteydessä, koska osalla Finanssivalvonnan rekisteröimistä virtuaalivaluutan tarjoajista on lisäksi maksulaitoksen toimilupa. Tärkeää on huolehtia samalla siitä, että muu liiketoiminta ei vaaranna asiakkaiden etua ja asiakkaan suojan toteutumista.

3.6 Luotettavuuden arviointi

Yksi virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 6:ssä säädettyistä rekisteröinnin edellytyksistä on se, että ilmoituksen tekijä on luotettava. Lain 7 §:n 1 momentin mukaan ilmoituksen tekijää ei pideätä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton tarjoamaan virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja, omistamaan tällaista toimintaa harjoittavaa yhteisöä tai toimimaan sen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muussa ylimmässä johdossa, taikka jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan mainitunlaisessa tehtävässä.

Lain 7 §:n 2 momentin mukaan jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimitusjohtajan jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä, muuta ylimpään johtoon kuuluvaa ja sitä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö. Lain 7 §:n 3 momentin mukaan ilmoituksen tekijää ei myöskään pidetä luotettavana, jos tämä on kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen. Käytännössä näiden edellytysten täyttymistä on seurattu velvoitteidenhoitoselvitysten kautta.

Harmaan talouden selvitysyksiköstä (jäljempänä selvitysyksikkö) ja sen tehtävistä säädetään laissa Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010), joka tuli voimaan 1.1.2011. Lain 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan selvitysyksikön tehtävänä on laatia viranomaiselle velvoitteidenhoitoselvityksiä organisaatioista ja organisaatiohenkilöistä. Selvitysyksikkö laatii 5 §:n perusteella tehtävänsä toteuttamiseksi pyynnöstä velvoitteidenhoitoselvityksiä 6 §:ssä säädettyihin käyttötarkoituksiin. Velvoitteidenhoitoselvityksen tiedot kuvaavat organisaation tai organisaatiohenkilön toimintaa, taloutta sekä veroihin ja lakisääteisiin eläke-, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksuihin ja Tullin kantamiin maksuihin liittyvien velvoitteiden hoitamista sekä lisäksi myös kytkentöjä muihin organisaatioihin tai organisaatiohenkilöihin. Tiedot velvoitteidenhoitoselvityksille saadaan rajapintojen kautta suoraan tietoja luovuttavien viranomaisten tietojärjestelmistä. Velvoitteidenhoitoselvityksen tilaaminen tapahtuu automatisoidusti rajapinnan, Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään luodun liittymän tai yksilöllisissä tarpeissa turvasähköpostin avulla.

Velvoitteidenhoitoselvitysten avulla toteutetaan viranomaisten välistä, laissa määriteltyihin tiedonvaihtosääntöksiin perustuvaa tietojenvaihtoa. Selvitysyksikön tehtävänä on hankkia, koota ja välittää viranomaisen tiedonsaantioikeuksien mukaiset tiedot niitä pyytäneelle viranomaiselle. Selvitysyksikön oikeudesta saada tietoja velvoitteidenhoitoselvitystä varten säädetään Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 7 §:ssä. Lainkohdan 1 momentin mukaan selvitysyksiköllä on oikeus saada salassapitovelvollisuuden estämättä viranomaiselta ne velvoitteidenhoitoselvityksen laatimiseksi välttämättömät tiedot, jotka velvoitteidenhoitoselvitystä pyytävä viranomainen on oikeutettu saamaan selvityspyynnössään kuvattua käyttötarkoitusta varten. Velvoitteidenhoitoselvityksen avulla saatavilla olevat tiedot määräytyvät siis kunkin tietoja pyytäneen viranomaisen omien tiedonsaantioikeuksien mukaan. Mahdollisuus pyytää velvoitteidenhoitoselvitystä ei luo viranomaiselle tiedonsaantioikeutta, vaan kyse on pelkästään viranomaisen erikseen säädetyn tiedonsaantioikeuden teknisestä toteuttamistavasta.

Selvitysyksikkö on 1.5.2019 alkaen laatinut velvoitteidenhoitoselvityksiä rekisteri-ilmoituksen luotettavuuden arvioimiseksi virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 7 §:n 2 ja 3 momentin perusteella 2§ 1 momentin 2-6 kohdissa tarkoitetuille toimijoille Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n 1 momentin 24 kohdan perusteella. Sen mukaan velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan FivaL:n 20 b §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamista.

MiCA edellyttää toimilupien hakijoilta näyttöä siitä, että toimilupaa hakevan omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan, kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsenet ovat riittävän hyvämaineisia ja heillä on asianmukainen osaaminen, taidot ja kokemus kyseisen palveluntarjoajan johtamiseksi. Vaatimukset sisältyvät MiCAN 18 artiklan 2 kohdan i ja j alakohtiin, 21 artiklan 2 kohdan b ja c alakohtiin, 34 artiklan kohtiin 2 ja 4, 62 artiklan 2 kohdan g ja h alakohtiin ja 63 artiklan 10 kohdan c alakohtaan sekä 68 artiklan 1 ja 2 kohtiin. MiCassa ei kuitenkaan säännellä tarkemmin siitä, miten hyvämaineisuutta arvioidaan.

Virtuaalivaluutan tarjoajista annettua lakia ehdotetaan kumottavaksi. MiCA ei jätä kansallista liikkumavaraa sille, miten hyvämaineisuutta arvioidaan. Esityksen valmistelun yhteydessä on arvioitu mahdollisuutta sisällyttää velvoitteidenhoitoselvitykset osaksi kryptovarapalveluista ja kryptovaramarkkinoista annettua lakia. Valmistelussa on kuitenkin päädytty siihen, että MiCA ei jätä tällaista liikkumavaraa. Kyseessä on osin heikennys nykytilaan, jossa velvoitteidenhoitoselvityksiä on käytetty osana luotettavuuden arviointia.

3.7 Osaamisen ja pätevyyden kriteerien arviointi

MiCAN 81 artiklan 7 alakohdan mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien, jotka tarjoavat kryptovaroja koskevaa neuvontaa, on varmistettava, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat niiden puolesta kryptovaroja tai kryptovarapalvelua koskevaa neuvontaa tai tietoa, on tarvittava osaaminen ja pätevyys velvollisuuksiensa täyttämiseen. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet. Vastaavan tyyppisiä ohjeita on annettu esimerkiksi Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa, joka koskee sijoituspalvelun toiminnan järjestämistä ja menettelytapoja (Määräykset ja ohjeet 7/2018). Tämän vuoksi Finanssivalvonnan ehdotetaan määräyksenantovaltuutta MiCA:n 81 artiklan alakohdan 7 mukaisen kriteerien julkaisemista.

3.8 Salassapitovelvollisuus

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei ole säännöksiä, jotka koskevat virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaiden taloudelliseen asemaan, yksityisen henkilökohtaisiin oloihin tai liikesalaisuuteen liittyvää salassapitoa. MiCA:ssa ei myöskään säännellä palveluntarjoajien ja asiakkaiden välisestä salassapitovelvollisuudesta ja sen suojasta. MiCA:n 1 artiklan 1 kohdassa luetellaan sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta olennaiset kysymykset, joista on tarpeen säätää yhdenmukaisesti jäsenvaltioissa. Niihin ei kuulu palveluntarjoajan ja tämän asiakkaan välinen salassapito ja sen suoja, minkä vuoksi siitä ei ole estettä säännellä kansallisesti. Salassapitovelvollisuus on laajalti omaksuttu kotimaisessa rahoitusmarkkinasääntelystä ja sitä koskevat säännökset ovat esimerkiksi sijoituspalveluyritysten, vaihtoehtorahastojen hoitajien, joukkorahoituspalvelun tarjoajien ja luottolaitosten toimintaa koskevassa sääntelyssä. Nämä voivat ilmoituksen perusteella oman toimilupansa rajoissa tarjota eräitä kryptovarapalveluja. Näistä syistä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin ehdotetaan erillistä säännöstä salassapidosta ja rangaistussäännöstä, joka koskee salassapitovelvollisuuden rikkomista.

3.9 Sisäpiiritiedon julkistaminen

MiCA:n 88 artiklassa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta. Sisäpiiritieto määritellään asetuksen 87 artiklassa. MiCA:n 88 artiklan 1 kohdan mukaan liikkeeseenlaskijoiden, tarjoajien ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevien henkilöiden on ilmoitettava yleisölle mahdollisimman pian niitä suoraan koskevasta sisäpiiritiedosta siten, että yleisöllä on nopea pääsy kyseiseen tietoon ja että tietoa voidaan arvioida perusteellisesti, asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti yleisön keskuudessa. Liikkeeseenlaskijat, tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt eivät saa yhdistää sisäpiiritiedon julkistamista toimintansa markkinointiin. Liikkeeseenlaskijoiden, tarjoajien ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevien henkilöiden on julkaistava ja säilytettävä verkkosivustollaan vähintään viiden vuoden ajan kaikki sisäpiiritiedot, jotka niiden on julkistettava.

MiCA:n 88 artiklan 2 kohdan mukaan liikkeeseenlaskijat, tarjoajat ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt voivat omalla vastuullaan lykätä sisäpiiritiedon julkistamista yleisölle, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: tiedon välitön julkistaminen todennäköisesti vaarantaisi liikkeeseenlaskijoiden, tarjoajien tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevien henkilöiden oikeutetut edut, julkistamisen lykkääminen ei todennäköisesti johtaisi yleisöä harhaan ja liikkeeseenlaskijat, tarjoajat tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevat henkilöt pystyvät takaamaan tiedon säilymisen luottamuksellisena.

MiCA:n 88 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaan liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön on lykätessään sisäpiiritiedon julkistamista ilmoitettava tästä toimivaltaiselle viranomaiselle ja annettava välittömästi tiedon julkistamisen jälkeen toimivaltaiselle viranomaiselle kirjallinen selvitys artiklan 2 kohdassa säädettyjen lykkäämisen edellytysten täyttymisestä. Artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaihtoehtoisesti säätää, että tällainen selvitys on annettava ainoastaan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä. Vastaavanlainen liikkumavaran sisältävä säännös sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämistä koskevan selvityksen toimittamisesta pyydettyä sisältyy myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 596/2014/EU markkinoiden väärinkäytöstä (*markkinoiden väärinkäyttöasetus, MAR*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta 17 artiklan 4 kohtaan. MAR:n jättämisen liikkumavaran osalta on kansallisessa lainsäädännössä päädytty käytäntöön, jossa selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisestä on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä (arvopaperimarkkinalain (746/2012) 6 luvun 2 §). MiCA:n ja MAR:n sisältämän selvityksen toimittamisvelvollisuuden samankaltaisuuden vuoksi olisi myös MiCA:n osalta tarkoituksenmukaista omaksua MAR:ia vastaava käytäntö kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotettu käytäntö olisi siten yhdenmukainen MAR:n implementoinnin yhteydessä omaksutun Finanssivalvonnan tiedonantovelvollisuuden valvontakäytännön kanssa.

3.10 MiCA:n mukaiset toimivaltuudet

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukaiset Finanssivalvonnan toimivaltuudet rajoittuvat ilman rekisteröintiä tapahtuvan virtuaalivaluutan tarjonnan kieltämiseen (15 §), rekisteristä poistamiseen (16 §) ja kieltoon jatkaa toimintaa, kunnes laiminlyönti on korjattu (17 §). Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat muita finanssisektorin toimijoita, joten lisäksi soveltuvat näitä koskevat FivaL:n toimivaltuudet.

MiCAN VII osaston 1 luvussa säädetään toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista ja toimivaltaisten viranomaisten, EPV:n ja ESMAn välisestä yhteistyöstä. Jäsenvaltioiden on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat MiCAN mukaisten tehtävien ja velvollisuuksien

suorittamisesta. Toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava oltava kansallisen lainsäädännön mukaisesti vähintään MiCAN 94 artiklan mukaiset valtuudet. Kyseisissä valtuuksissa korostuvat kryptovarojen ja kryptovarapalvelujen erityispiirteet ja ne ovat nykyisiä virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksiä huomattavasti laaja-alaisempia, mutta periaatteiltaan pitkälti nykyisiä Finanssivalvonnan valvontavaltuuksia vastaavia.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia ketä tahansa henkilöä toimittamaan tietoja ja asiakirjoja, joilla toimivaltaiset viranomaiset katsovat voivan olla merkitystä tehtäviensä suorittamisen kannalta. Kyseinen valtuus sisältyy Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 1 ja 4 momenttiin ja 19 §:n 3 momenttiin.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoaminen kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta on rikottu. Alakohdan c mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet kieltää kryptovarapalvelujen tarjoaminen, jos ne toteavat, että asetusta on rikottu. Alakohdan d mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet julkistaa tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa kyseisten kryptovarapalvelujen tarjoamiseen, jotta voidaan varmistaa asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suoja tai markkinoiden häiriötön toiminta. Alakohdan e mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet julkaista tieto siitä, että kryptovarapalvelun tarjoaja ei noudata velvoitteitaan. Alakohdan f mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoaminen, jos toimivaltaiset viranomaiset katsovat, että kryptovarapalvelun tarjoajan tilanne on sellainen, että kryptovarapalvelujen tarjoaminen vahingoittaisi asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etuja. Alakohdan g mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia olemassa olevien sopimusten siirtämistä toiselle kryptovarapalvelun tarjoajalle tapauksissa, joissa kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupa peruutetaan MiCAN 64 artiklan mukaisesti, edellyttäen, että asiakkaat ja kryptovarapalvelun tarjoaja, jolle sopimukset on tarkoitus siirtää, antavat suostumuksensa. Edellä lueteltujen alakohtien mukaiset valtuudet ovat uusia ja ne kohdistuvat ainoastaan kryptovarapalvelun tarjoamiseen. Sen vuoksi valtuuksien sijoittaminen ehdotettavaan lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan h alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava, jos on syytä olettaa, että henkilö tarjoaa kryptovarapalveluja ilman toimilupaa, valtuudet määrätä toiminta lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista. Kyseinen MiCAN valtuus antaa mahdollisuuden nopeaan puuttumiseen ja valtuus on uusi vain kryptovarapalvelujen tarjoajiin kohdistuva valtuus. Sen vuoksi valtuuden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAN 94 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan kryptovaran kuvaustaan tai tekemään lisämuutoksia muutettuun kryptovaran kuvaukseensa, jos ne toteavat, että kryptovaran kuvaus tai muutettu kryptovaran kuvaus ei sisällä 6, 19 tai 51 artiklassa vaadittuja tietoja. Alakohdan j mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan markkinointiviestintäänsä, jos ne toteavat, että markkinointiviestintä ei vastaa tämän asetuksen 7, 29 tai 53 artiklan vaatimuksia. Alakohdan k mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia hen-

kilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita sisällyttämään kryptovaran kuvauksiinsa lisätietoja, jos se on tarpeen rahoitusvakauden varmistamiseksi tai kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojaamiseksi. Alakohdian i, j ja k valtuudet ovat uusia vain tiettyihin MiCAssa määriteltyihin toimijoihin kohdistuvia valtuuksia. Sen vuoksi niiden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan l alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia valtuudet keskeyttää kryptovarojen tarjoaminen yleisölle tai niiden ottaminen kaupankäynnin kohteeksi kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että asetusta on rikottu. Alakohdan m mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet kieltää kryptovarojen tarjoaminen yleisölle tai niiden ottaminen kaupankäynnin kohteeksi, jos ne toteavat, että asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta rikotaan. Alakohdan n mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa, keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että asetusta on rikottu. Alakohdan o mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet kieltää kaupankäynti kryptovaroilla kryptovarojen kaupankäyntialustalla, jos ne toteavat, että tätä asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta rikotaan. Alakohdan p mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai kieltää markkinointiviestintä, jos on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta on rikottu. Alakohdan q mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tarjoajia, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä, omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita tai asiaankuuluvia kryptovarapalvelun tarjoajia lopettamaan tai keskeyttämään markkinointiviestintä kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi työpäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että tätä asetusta on rikottu. Alakohtien l–q valtuudet ovat uusia vain tiettyihin MiCAssa määriteltyihin toimijoihin kohdistuvia valtuuksia. Sen vuoksi niiden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan r alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet saattaa yleiseen tietoon, että tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö tai omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija ei noudata tämän asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan. Alakohdan s mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet julkistaa tai vaatia kryptovarojen tarjoajaa, niiden kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa yleisölle tarjottavien tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien kryptovarojen arviointiin, jotta voidaan varmistaa kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suoja tai markkinoiden häiriötön toiminta. Alakohdan t mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet keskeyttää tai vaatia asiaankuuluvaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpitoa koskevia kryptovarapalveluja, keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla, jos ne katsovat, että tarjoajan, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan tilanne on sellainen, että kaupankäynti olisi kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen vastaista. Alakohdan u mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet, jos on syytä olettaa, että henkilö laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita ilman toimilupaa tai että henkilö tarjoaa muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita taikka hakee niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilman 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettua kryptovaran kuvausta, valtuudet määrätä toiminta lopetettavaksi vä-

littömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista. Alakohtien r-u valtuudet ovat uusia vain tiettyihin MiCassa määriteltyihin toimijoihin kohdistuvia valtuuksia. Sen vuoksi niiden sijoittaminen ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelun tarjoamisesta olisi tarkoituksenmukaisinta.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan v alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet toteuttaa minkä tahansa tyyppisiä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tarjoaja tai kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö, omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskija taikka kryptovarapalvelun tarjoaja noudattaa tätä asetusta, mukaan lukien valtuudet vaatia lopettamaan käytäntö tai toiminta, jonka toimivaltaiset viranomaiset katsovat olevan ristiriidassa tämän asetuksen kanssa. Kyseinen valtuus sisältyy pääosin FivaL:n 27 §:ään ja 33 §:ään. FivaL:n 27 § mahdollistaa toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamisen esimerkiksi tilanteissa, joissa esimerkiksi valvottavan hoidossa on muuten todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen vaarantaisi vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle lain 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen. Lisäksi FivaL:n 33 § mahdollistaa toimeenpanokieltojen ja oikaisukehotuksen antamisen. MiCAn mukaisista toimijoista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettut liikkeeseenlaskijat ja 13 alakohdassa tarkoitettut tarjoajat olisivat jatkossa muita finanssimarkkinoilla toimivia. Alakohdan v toimeenpano edellyttää, että FivaL 27 §:n 5 momentin luetteloon lisätään liikkeeseenlaskijat ja tarjoajat.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan w alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia tai tutkimuksia muissa tiloissa kuin luonnollisten henkilöiden yksityisasunnoissa ja tätä varten valtuudet päästä tiloihin asiakirjoihin ja muihin tietoihin tutustumiseksi niiden muodosta riippumatta. Alakohdan x mukana toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet ulkoistaa tarkastukset tai tutkimukset tilintarkastajille tai asiantuntijoille. Alakohdan w valtuus sisältyy FivaL 34 §:ään. Alakohdan x mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuus ulkoistaa tarvittaessa koko tarkastus. Valtuus on tältä osin uusi ja se on tarkoituksenmukaista toteuttaa erillisenä säännöksenä kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan y alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia luonnollisen henkilön poistamista omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmästä hallintoelimestä. FivaL 28 §:ssä säädetään johdon toiminnan rajoittamisesta. FivaL:n 28 §:n 1 momentin kieltäminen on määräaikainen, joten se ei toteuta täysin alakohdan y vaatimusta, minkä vuoksi sanottuun pykälään olisi otettava nimenomainen säännös pysyvistä kielloista, joka kohdistuu omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimessä toimivaan luonnolliseen henkilöön.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan z alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oltava valtuudet pyytää ketä tahansa henkilöä toteuttamaan toimia kryptovaroihin liittyvän positionsa tai vastuunsa pienentämiseksi. Alakohdan z valtuus on uusi. FivaL:n 37 d §:ssä on vastaavanlainen valtuus, joka koskee hyödykejohdannaispositioiden valvontaa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että Finanssivalvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin uusi kryptovaraposition valvontaa koskeva 37 f §, johon valtuus sisällytettäisiin. MiCAn sanamuodon mukaan toimivaltaisella viranomaisella tulee olla vähimmillään oikeus pyytää ketä tahansa henkilöä toteuttamaan toimia. Tehokkaan valvonnan varmistamiseksi on kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus velvoittaa ketä tahansa henkilöä toteuttamaan toimia.

MiCAn 94 artiklan 1 kohdan aa alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet, jos muita tehokkaita keinoja tämän asetuksen rikkomisen lopettamiseksi ei ole ja jotta

riski vakavan vahingon aiheutumisesta asiakkaiden tai kryptovarojen haltijoiden eduille voitaisiin välttää, valtuudet toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, myös pyytämällä kolmatta osapuolta taikka viranomaista toteuttamaan nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on i) poistaa sisältöä tai rajoittaa pääsyä verkkorajapintaan tai määrätä selkeän varoituksen antamisesta kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaille ja kryptovarojen haltijoille verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä; ii) määrätä säilytyspalvelun tarjoaja poistamaan verkkorajapinta taikka estämään pääsy siihen tai rajoittamaan sitä; tai iii) määrätä verkkotunnusrekisteri tai -välittäjä poistamaan täydellinen verkkotunnus ja sallia asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen rekisteröidä se. Verkkorajapinnalla tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan 38 alakohdan mukaan mitä tahansa ohjelmistoa, mukaan lukien verkkosivusto, verkkosivuston osa tai sovellus, jota tarjoaja tai kryptovarapalvelun tarjoaja ylläpitää tai jota ylläpidetään sen puolesta ja jonka tarkoituksena on antaa kryptovarojen haltijoille pääsy sen kryptovaroihin ja asiakkaille pääsy kryptovarapalveluihin. Vastaavan tyyppinen valtuus sisältyy Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2017/2394, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta (jäljempänä *CPC-asetus*). CPC-asetuksen mukaiset valtuudet on saatettu voimaan lailla kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020), jonka 12 §:ssä säädetään verkkorajapintaan ja verkkotunnuksiin liittyvästä toimivaltuudesta. Kyseinen säännös ei riitä kattamaan alakohdan aa) mukaisia valtuuksia. Asiakkailta tarkoitetaan MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 39 mukaan luonnollisten henkilöiden lisäksi myös oikeushenkilöä, jolle kryptovarapalvelun tarjoaja tarjoaa kryptovarapalveluja. Sen vuoksi valtuuden sijoittaminen kryptopalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin olisi tarkoituksenmukaisinta.

Toimivaltainen viranomainen voi pyytää tuomioistuinta päättämään MiCA:n 94 artiklan 1 ja 2 kohdan valtuuksista, jos kansallisessa lainsäädännössä näin edellytetään. Kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain valmistelun yhteydessä arvioitiin, tulisiko verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvien toimivaltuuksien käyttämisestä päättäminen uskoa tuomioistuimelle. Tähän ei kuitenkaan päädytty, vaan ottaen huomioon valtuuden käyttötarkoitus eli mahdollisuus reagoida nopeasti ilmeisiin lainrikkomuksiin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa kuluttajien yleiselle edulle, asianmukaisena pidettiin, että käytöstä voi päättää viranomainen itse.

MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan ab alakohdan mukana toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa määräämään vähimmäisnimellisarvo tai rajoittamaan liikkeeseen laskettavaa määrää 23 artiklan 4 kohdan, 24 artiklan 3 kohdan tai 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kyseinen valtuus on uusi ja se on tarkoituksenmukaisinta lisätä ehdotettuun lakiin kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava asetuksen VI osaston mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtuuksien lisäksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti tiettyjä muita valvonta- ja tutkintavaltuuksia. VI osasto koskee kryptovaroihin liittyvän markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä. MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet tutustua mihin tahansa asiakirjaan ja tietoon sen muodosta riippumatta ja saada tai ottaa jäljennös siitä. Säännöksen mukaisista valtuuksista säädetään FivaL 21 ja 24 §:ssä. FivaL 21 § ei kuitenkaan nykymuodossa kata kryptovaramarkkinoilla tapahtuvien väärinkäytösten tutkintaa. Pykälää on tältä osin täydennettävä.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia tai pyytää tietoja kaikilta henkilöiltä, myös niiltä, jotka osallistuvat toimeksianto-

jen välittämiseen tai asianomaisten toimien toteuttamiseen, sekä heidän päämiehiltään ja tarvittaessa kutsua tällainen henkilö kuultavaksi tietojen saamiseksi. Oikeudesta saada tietoja säännöksessä tarkoitetuilta kaikilta henkilöiltä säädetään FivaL 21 §:ssä. Pykälä ei kata kryptovaramarkkinoilla tapahtuvien väärinkäytösten tutkintaa. Säännöstä on tältä osin täydennettävä. Oikeudesta kutsua henkilö kuultavaksi säädetään puolestaan FivaL 22 §:ssä. Valtuuteen kutsua henkilö kuultavaksi ei ole katsottu sisältyvän henkilölle velvollisuutta saapua viranomaisen kuultavaksi (esimerkiksi HE 65/2016 vp, s. 26).

MiCAN 94 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet päästä luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden tiloihin asiakirjojen ja tietojen takavarikoimiseksi niiden muodosta riippumatta, jos voidaan perustellusti epäillä, että asiakirjoilla tai tiedoilla, jotka liittyvät tarkastuksen tai tutkimuksen kohteeseen, voi olla merkitystä todistettaessa sisäpiirikauppoja tai markkinoiden manipulointia. Finanssivalvonnalle ei ole säädetty nimenomaista oikeutta takavarikointiin. FivaL 24 § 3 momentin mukaan Finanssivalvonnalla on kuitenkin oikeus saada 19, 21 ja 23 §:ssä tarkoitetuilta henkilöiltä ja yrityksiltä tarkastettavakseen asiakirjat ja tallenteet, jotka sisältävät mainitussa pykälässä tarkoitettuja tietoja. FivaL 19 §:n 3 momentin ja 21 §:n 2 momentin nojalla Finanssivalvonnan tietojensaantioikeus kohdistuu jo nykyisin yksilöityjen valvonta- ja liiketoimien osalta kaikkiin niihin henkilöihin, joilla voidaan perustellusta syystä olettaa olevan valvonnan kannalta välttämätöntä tai tarpeellista tietoa. Markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (EU) 596/2014⁴, jäljempänä *MAR*, mukaisten Finanssivalvonnan tutkintavaltuuksien säätämisen yhteydessä on todettu, että valtuuksien riittävyttä tullaan takavarikon osalta arvioimaan myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa (HE 65/2016 vp, s. 26). Tässä yhteydessä ei ole perusteltua arvioida asiaa toisin. Siten FivaL:iin ei ehdoteta lisättävän säännöstä Finanssivalvonnan oikeudesta takavarikkoon.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet viedä asioita tuomioistuimeen syytetoimia varten. Kansallisesta rikosprosessuaalisesta näkökulmasta tarkasteltuna Finanssivalvonnan rooli rajoittuu kyseisen kohdan osalta oikeuteen saattaa asioita rikostutkinnan kohteeksi. Tämä oikeus Finanssivalvonnalla on ilman lain nimenomaista säännöstä. Toisaalta Finanssivalvonnalla on FivaL 3 c §:n mukaisesti velvollisuus ilmoittaa viipymättä viranomaisille, jos se havaitsee tai epäilee, että finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää rikollisiin tarkoituksiin.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, jos voidaan perustellusti epäillä rikkomista ja jos näillä tiedoilla saatetaan olla merkitystä tutkittaessa 88–91 artiklan rikkomista. Kyseisissä artikloissa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta. Vastaava tutkintasäännös sisältyy useisiin muihinkin EU:n rahoituspalveluita koskeviin direktiiveihin ja asetuksiin. *MAR*:n mukaisten tutkintavaltuuksien täytäntöönpanon yhteydessä on todettu, että Suomessa perustuslain (731/1999) 10 §:n yksityiselämän suojaa ja luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevien säännösten vuoksi Finanssivalvonnalle ei ole kyseistä valtuutta annettu. Suomessa oikeus saada televalvontatietoja on pakkokeinolaissa (806/2011) säädetyin edellytyksin ainoastaan poliisilla, joka voi törkeissä sisäpiiritiedon väärinkäyttöepäilyissä tai mark-

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti.

kinoiden manipuloimisepäilyissä saada tuomioistuimelta luvan televalvontatietoihin. Käytännössä kyseistä valtuutta voidaan käyttää nykyisin vain siten, että poliisi käynnistää asiassa esitutkinnan ja pyytää luvan tuomioistuimelta televalvontatietojen saamiseksi. Samalla on todettu, että nykyisten pakkokeinovaltuuksien riittävyttä tullaan arvioimaan myöhemmin erillisessä jatkovalmistelussa (HE 65/2016 vp, s. 27). MAR:n täytäntöönpanon yhteydessä valittua lähestymistapaa ei ole tässä yhteydessä perusteltua lähteä ilman perusteellista arviointia Finanssivalvonnan nykyisten tutkintavaltuuksien riittävydedestä muuttamaan. Siten FivaL:iin ei ehdoteta lisättäväksi Finanssivalvonnalle oikeutta vaatia televiestintäoperaattorin hallussa olevia tietoliikennetietoja, kun se tutkii asetuksen 88–91 artiklan rikkomista. Tältä osin on huomattava, että asetuksen säännöksen mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava kyseinen valtuus kansallisen lainsäädännön sallimissa puitteissa. Kansalliseen pakkokeinolainsäädäntöön ei sisälly Finanssivalvonnalle oikeutta vaatia tietoliikennetietoja. Näin ollen ratkaisua jättää tällainen valtuus Finanssivalvonnalle kansallisesti säätämättä on pidettävä asetuksen perusteella mahdollisena.

MiCA:n 94 artiklan 3 kohdan f alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet vaatia omaisuuden jäädyttämistä tai takavarikoimista taikka molempia. Kuten jo edellä c alakohdan säännöksen yhteydessä esitettiin, Finanssivalvonnalle ei ole säädetty laissa nimenomaista oikeutta tehdä tai vaatia takavarikoimista. Finanssivalvonnalla on kuitenkin oikeus hakea käräjäoikeudelta seuraamusmaksun tai rikemaksun maksamisen turvaamiseksi omaisuutta asetettavaksi takavarikkoon, josta säädetään oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 7 luvussa.

MiCAN 94 artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet määrätä väliaikainen ammatitoimintakielto. FivaL 27 ja 28 § sisältävät jo nykyisin valtuudet rajoittaa toimiluvan mukaista toimintaa sekä johdon toimintaa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on FivaL 71 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan oikeus luovuttaa tietoja syyttäjäviranomaiselle liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määräämiseksi.

MiCAN 94 artiklan 3 kohdan h alakohdan mukaan toimivaltaisella viranomaisella on oltava valtuudet toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yleisölle on tiedotettu asianmukaisesti, muun muassa oikaisemalla ilmaistu väärä tai harhaanjohtava tieto esimerkiksi vaatimalla tarjoajaa, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai liikkeeseenlaskijaa taikka toista henkilöä, joka on julkaissut tai levittänyt väärää tai harhaanjohtavia tietoja, julkaisemaan oikaisu. Kyseinen valtuus sisältyy osin FivaL 33 §:ään. Ehdotettavaan lakiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista ehdotetaan kuitenkin lisättävän säännös Finanssivalvonnan valtuudesta antaa kielto- ja oikaisupäätös asetuksen vastaisen toiminnan osalta. Ehdotettu säännös on tarpeen siksi, että FivaL 33 § soveltuu vain kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin henkilöihin.

MiCA:n 94 artiklan 7 kohdan mukaan henkilön, joka saattaa toimivaltaisen viranomaisen saataville tietoja tämän asetuksen mukaisesti, ei katsota rikkovan mitään tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta, joka on asetettu sopimuksella taikka lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä, eikä kyseistä henkilöä saa asettaa minkäänlaiseen vastuuvollisuuteen tällaisen ilmoituksen osalta. Finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnassa säädetään FivaL 71 a §:ssä ja sen nojalla annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomuksiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnassa (1447/2016).

Rikkomuksista ilmoittaminen

MiCA:n 116 artiklan mukaan asetuksen rikkomisesta ilmoittamiseen ja tällaisesta rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojeluun sovelletaan direktiiviä (EU) 2019/1937, jäljempänä *ilmoittajansuojeludirektiivi*. Ilmoittajansuojeludirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetulla lailla (1171/2022), jäljempänä *ilmoittajansuojelulaki*. MiCA:n 147 artiklassa muutetaan ilmoittajansuojeludirektiiviä siten, että sen soveltamisalaa koskevaan liitteeseen lisätään MiCA-asetuksen rikkominen. Sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus seuraa siten MiCA:n mukaiselle toimilupavaltavalle ilmoittajansuojelulaista, jonka 2 §:n soveltamisalasäännöksessä viitataan ilmoittajansuojeludirektiivin liitteeseen. Jos kuitenkin kyseessä on esimerkiksi sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa kryptovarapalveluita sijoituspalveluyrityksen toimiluvalla MiCA:n edellyttämän ilmoituksen Finanssivalvonnalle tehtyään, sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus perustuu sijoituspalvelulain (747/2012) 6 b luvun 13 §:ään. Tällaista ilmoituskanavaa voidaan käyttää myös MiCA:n säännösten rikkomisesta ilmoittamiseen. Edellä sanottu koskee muitakin sellaisia toimiluvallisia finanssimarkkinatoimijoita, jotka voivat tarjota kryptovarapalveluita Finanssivalvonnalle tehtävän ilmoituksen nojalla, ja joille ilmoituskanavan perustamisvelvollisuus seuraa sektorikohtaisesta lainsäädännöstä ilmoittajansuojelulain sijasta.

Ilmoittajansuojelulain 7 §:n mukaista ilmoituskanavien porrasteisuuden vaatimusta ei sovellettaisi finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisesta ilmoittamiseen. Ilmoittajansuojelun osalta Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a § ja sen nojalla annettu valtiovarainministeriön asetus mahdollistavat sen, että finanssisektorin sääntelyyn kohdistuvista rikkomusepäilyistä ei ensisijaisesti tarvitse ilmoittaa sisäisen ilmoituskanavan kautta. Ilmoittaja voisi siten valintansa mukaan tehdä ilmoituksen toimijan sisäiseen ilmoituskanavaan tai Finanssivalvonnan ylläpitämään ilmoituskanavaan. Tämä vastaa ilmoittajansuojeludirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä omaksuttua sääntelyratkaisua finanssimarkkinasääntelyn rikkomisesta ilmoittamisesta (HE 147/2022 vp, s. 63).

MiCA:n 94 artiklan 7 kohdan mukaan henkilön, joka saattaa toimivaltaisen viranomaisen eli Finanssivalvonnan saataville tietoja tämän asetuksen mukaisesti, ei katsota rikkovan mitään tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta, joka on asetettu sopimuksella taikka lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä, eikä kyseistä henkilöä saa asettaa minkäänlaiseen vastuuvollisuuteen tällaisen ilmoituksen osalta. Finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomisiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnassa säädetään FivaL 71 a §:ssä ja sen nojalla annetussa valtiovarainministeriön asetuksessa finanssimarkkinoita koskevien säännösten rikkomuksiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja jatkotoimia koskevista menettelyistä Finanssivalvonnassa (1447/2016).

FivaL:n 71 §:ään sisältyy säännökset Finanssivalvonnan oikeudesta ja velvollisuudesta luovuttaa tietoja. Voimassa olevan FivaL:n 71 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi. Finanssivalvonnalla voi kuitenkin käytännössä olla tarve tehdä yhteistyötä työsuojeluviranomaisten kanssa muissakin kuin markkinoiden väärinkäyttöasetuksen soveltamisalaa kuuluvissa asioissa, joissa sille on ilmoitettu finanssilainsäädännön rikkomisesta, ja joissa ilmoittajaan mahdollisesti kohdistetaan ilmoittajansuojelulain 23 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä vastatoimia. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kattaa Finanssivalvonnan oikeuden luovuttaa työsuojeluviranomaiselle tietoja kaikkien sellaisten ilmoitusten yhteydessä, jotka sille tehdään finanssilainsäädännön rikkomisesta, ja joissa ilmoittajaan mahdollisesti kohdistetaan ilmoittajansuojelulain 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia.

3.11 Toimivaltaisten viranomaisten määrämät hallinnolliset seuraamukset ja muut hallinnolliset toimenpiteet

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 17 §:ssä säädetään virtuaalivaluutan tarjoajaa koskevista muista seuraamuksista. Lainkohdan 1 momentin mukaan Jos virtuaalivaluutan tarjoaja olennaisesti laiminlyö noudattaa, mitä sen velvollisuudeksi 8 §:n 2 momentissa tai 10, 11 taikka 13 §:ssä säädetään, eikä laiminlyöntiä ole korjattu Finanssivalvonnan asettamassa kohtuullisessa ajassa, Finanssivalvonta voi kieltää virtuaalivaluutan tarjoajaa jatkamasta toimintaansa, kunnes laiminlyönti on korjattu. Finanssivalvonta voi asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakon. Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä julkinen varoitus säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain seuraamukset ovat hyvin suppeita verrattuna MiCAN mukaisiin seuraamuksiin, jotka on määritelty 111 artiklassa.

MiCAN 111 artiklan kohdan 2 mukaan toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet toteuttaa asianmukaisia hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä ainakin kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista. Alakohta a koskee 4–14 artiklan rikkomista, alakohta b 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47 artiklan rikkomista, alakohta c 48–51, 53, 54 ja 55 artiklan rikkomista ja alakohta d 59, 60, 64 ja 65–83 artiklan rikkomista. MiCAN 111 artiklan kohdan 2 alakohdan a mukaan on oltava valtuus antaa julkinen ilmoitus, josta käy ilmi vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi sekä rikkomisen luonne. Julkisella ilmoituksella tai varoituksella on EU-säädösten täytäntöönpanossa tarkoitettu julkista varoitusta, josta on säädetty FivaL 39 §:ssä. Alakohdan b mukaan on oltava valtuus antaa määräys, jossa vastuussa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kielletään jatkamasta rikkomisen käsittävää toimintaa ja olemaan toistamatta sitä. Tämä valtuus sisältyy FivaL 33 §:n, jonka 5 momentin mukainen kieltäminen tai oikaisukehoitus voidaan kohdistaa valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan palveluksessa oleviin tai muuhun, joka toimii niiden lukuun. Alakohdan c mukaan on oltava valtuus määrätä hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot, jos ne voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi luonnollisten henkilöiden osalta tämän kohdan d alakohdan tai oikeushenkilöiden osalta 3 kohdan mukaiset enimmäismäärät. Alakohdan c täytäntöönpano vaatii, että FivaL 40 §:ään lisättäisiin seuraamusmaksun alaisiin rikkomuksiin alakohdassa c lueteltujen MiCAN artiklojen rikkomisen. Seuraamusmaksun suuruus sisältyy FivaL 41 §:n 9 momenttiin, jonka mukaan seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty on määritettävissä. Alakohdan d mukaan on oltava valtuus määrätä luonnollisen henkilön osalta hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään 700 000 euroa tai niissä jäsenvaltioissa, joiden virallinen rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023. FivaL 41 a §:ään lisättäisiin uusi 16 momentti, jossa säädettäisiin tästä enimmäisrajasta. Vaikka lakiin ei sisällykään nimenomaista säännöstä hyötykonfiskaatiosta, menettelyllä saavutettu hyöty voidaan ottaa huomioon seuraamusmaksun määräämisen kokonaisarviointissa lain nykyisen 41 §:n ja ehdotetun 41 a §:n 16 momentin mukaisesti.

MiCAN 111 artiklan 2 kohdassa ei säädetä siitä, mitä valtuuksia toimivaltaisilla viranomaisilla on ainakin oltava rikkomuksissa, jotka on määritelty 111 artiklan 1 kohdan e–f alakohdissa. Alakohta e koskee markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä koskevien säännösten rikkomista. Hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä, jotka toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet määrätä näiden säännösten rikkomisesta, säädetään 111 artiklan 5 kohdassa. Alakohta f koskee kieltäytymistä yhteistyöstä artiklan 94 kohdassa 3 tarkoitettussa tutkimuksessa, tarkastuksessa tai pyynnössä. Finanssivalvonnalla on jo nykyisin riittävät valtuudet puuttua f alakohdassa tarkoitettuihin tilanteisiin FivaL:n uhkasakkoa koskevassa 33 a §:ssä säädetyn edellytyksin. Kyseisen pykälän 3 momentissa on myös jo huomioitu itsekriminointisuojaan edellyttämät rajoitukset uhkasakon asettamiselle.

MiCAN 111 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädännön mukaisesti varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet määrätä oikeushenkilöiden tekemien rikkomisten osalta hallinnollisia enimmäissakkoja, jotka ovat vähintään a) 5 000 000 euroa tai niissä jäsenvaltioissa, joiden virallinen rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023, 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista; b) 3 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista; c) 5 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti 1 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista; d) 12,5 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista. Hallinnollisen sakon enimmäismäärää koskevat 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d alakohdan säännökset poikkeavat muista FivaL:n 41 a §:n seuraamusmaksujen perusteista, joten niistä olisi otettava omat erityissäännöksensä sanottuun pykälään. Lisäksi edellä mainitut seuraamussäännökset tulee lisätä FivaL 40 §:ään.

MiCAN 111 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukaan, jos ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa tarkoitettu oikeushenkilö on emoyritys tai sellaisen emoyrityksen tytäryritys, jonka on laadittava direktiivin 2013/34/EU mukaisesti konsernitilinpäätös, asiaankuuluva vuotuinen kokonaisliikevaihto on viimeisimmän käytettävissä olevan, koko konsernin emoyrityksen ylimmän hallintoelimen hyväksymän konsernitilinpäätöksen mukainen vuotuinen kokonaisliikevaihto tai vastaava tulotyyppi tilinpäätöksiin sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisesti. Kyseinen valtuus sisältyy jo FivaL 41 a §:n 17 momentin 3 kohtaan.

MiCAN 111 artiklan 4 kohta edellyttää valtuutta määrätä väliaikainen kieltö, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa. Kryptovarapalvelujen tarjoajista tulisi tämän esityksen myötä toimilupavaltovottavia, jolloin kyseinen valtuus sisältyy jo FivaL 28 §:n 1 momenttiin.

MiCAN 111 artiklan 5 kohta edellyttää, että toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet määrätä ainakin kohdan a–j alakohdissa määritellyjä hallinnollisia seuraamuksia ja hallinnollisia toimenpiteitä markkinoiden väärinkäytön estämistä ja kieltämistä koskevien säännösten (88–92 artikla) rikkomisesta. MiCA 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan aseituksen mukaisista hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollisista toimenpiteistä säättäminen ei rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää rikosoikeudellisia seuraamuksia. Toisaalta 111 artikla 1 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää, että ne eivät vahvista hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä, jos säännösten rikkomiseen jo sovelletaan kansallisen lainsäädännön nojalla rikosoikeudellisia seuraamuksia viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024. Kryptovaramarkkinoiden väärinkäyttöä ja sisäpiiritiedon julkistamista koskevien säännösten rikkomisesta ehdotetaan kansallisesti säädettävän sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia seuraamuksia. Ehdotus olisi linjassa sen kanssa, että sekä hallinnolliset että rikosoikeudelliset seuraamukset ovat käytettävissä silloin, kun kysymys on rahoitusvälineitä koskevien markkinoiden väärinkäytösäännösten rikkomisesta (HE 65/2016 vp). Rahoitusmarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen kannalta olisi epäjohdonmukaista ja vahingollista säätää väärinkäytöksistä määrättävistä seuraamuksista eri tavalla silloin kun väärinkäyttöihin syyllistytään kryptovaramarkkinoilla. Tältä osin on myös syytä ottaa huomioon, että kryptovara voidaan katsoa rahoitusvälineeksi, jolloin väärinkäytökset kyseisellä instrumentilla kuuluvat MAR:n soveltamisalaan. Rajanvetoa sen välillä, milloin kryptovara katsotaan rahoitusvälineeksi, ei voida pitää selvänä. Sen vuoksi on perusteltua, että väärinkäyttöihin kryptovaroilla,

joilla käydään kauppaa kryptovarojen kaupankäyntialustalla, mutta jotka eivät ole rahoitusvälineitä, voidaan puuttua hallinnollisten seuraamusten ohella myös rikosoikeudellisin seuraamuksin. Sääntelyratkaisu olisi omiaan lisäämään rikoslainkäytön ennakoitavuutta, kun rikosoikeudellisen sääntelyn soveltuminen ei olisi riippuvainen siitä, katsotaanko kryptovaran täyttävän rahoitusvälineen edellytykset. Kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuva taloudellinen toiminta ei myöskään periaatteellisella tasolla eroa siitä, millaisesta toiminnasta on kysymys kaupankäynnistä rahoitusvälineillä, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Siten teon moitittavuudessa ei pitäisi olla eroa sillä, syyllistytäänkö markkinoiden väärinkäyttöön kryptovara- vai rahoitusväline-markkinoilla.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan a–j alakohdissa tarkoitettuja hallinnollisia seuraamuksia ja toimenpiteitä, joista ehdotetaan kansallisesti säädettävän, ovat: julkinen ilmoitus, josta käy ilmi vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi sekä rikkomisen luonne (a alakohta), määräys, jossa vastuussa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kielletään jatkamasta rikkomisen käsittävää toimintaa ja olemaan toistamatta sitä (b alakohta), rikkomisen johdosta saatujen voittojen tai tappioiden välttämiseksi saadun hyödyn luovuttaminen siltä osin kuin ne voidaan määrittää (c alakohta), kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttaminen tai keskeyttäminen (d alakohta), väliaikainen kieltäminen, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa (e alakohta), 89, 90, 91 tai 92 artiklan toistuvan rikkomisen tapauksissa vähintään kymmenen vuoden kieltäminen, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa (f alakohta), väliaikainen kieltäminen, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, harjoittamasta kaupankäyntiä omaan lukuun (g alakohta), hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot, jos ne voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi tapauksen mukaan i tai j alakohdan mukaiset enimmäismäärät (h alakohta), luonnollisen henkilön osalta hallinnollinen enimmäissakko, jonka määrä on 88 artiklan rikkomisista vähintään 1 000 000 euroa ja 89–92 artiklan rikkomisista vähintään 5 000 000 euroa tai niissä jäsenvaltioissa, joiden rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023 (i alakohta) sekä oikeushenkilöiden osalta hallinnollinen enimmäissakko, jonka määrä on 88 artiklan rikkomisista vähintään 2 500 000 euroa ja 89–92 artiklan rikkomisista 15 000 000 euroa tai 88 artiklan rikkomisista 2 prosenttia ja 89–92 artiklan rikkomisista 15 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliiketoiminnasta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti tai niissä jäsenvaltioissa, joiden virallinen rahayksikkö ei ole euro, vastaava arvo virallisena valuuttana 29 päivänä kesäkuuta 2023 (j alakohta).

MiCA 111 artiklan 5 kohdan a alakohdan säännös julkisesta ilmoituksesta, josta käy ilmi säännösten rikkomisesta vastuussa olevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nimi sekä rikkomisen luonne sisältyy voimassa olevan FivaL:n 39 §:ään.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukainen määräys, jolla säännösten rikkomisesta vastuussa olevaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kielletään jatkamasta rikkomisen käsittävää toimintaa ja olemaan toistamatta sitä sisältyy FivaL 33 §:ään. Lisäksi ehdotettavaan kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin ehdotetaan säännöstä Finanssivalvonnan mahdollisuudesta antaa kieltö- ja oikaisupäätös.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesta säännöstä rikkomisen johdosta saatujen voittojen tai tappioiden välttämiseksi saadun hyödyn luovuttamisesta siltä osin kuin ne voidaan määrittää ei sisälly voimassa olevaan FivaL:iin. Menettelyllä saavutettu hyöty voidaan kuitenkin ottaa huomioon seuraamusmaksun määräämisen kokonaisarviointissa FivaL 41 ja 41 a §:n mukaisesti.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan d alakohdan mukainen valtuus kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan peruuttamisesta tai keskeyttämisestä sisältyy voimassa olevan FivaL:n 26 ja 27 §:ään.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan e alakohdan mukainen väliaikainen kieltö, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa sisältyy voimassa olevan FivaL 28 §:n 1 momenttiin.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan f alakohdassa edellytetään, että asetuksen 89, 90, 91 tai 92 artiklan toistuvasta rikkomisesta on voitava määrätä vähintään kymmenen vuoden kieltö, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi FivaL 28 §:ään uudeksi 12 momentiksi. Asetuksen säännöksen mukaan kiellon olisi oltava vähintään kymmenen vuotta, mutta kiellon enimmäisaikaa ei ole rajoitettu. Muualla sektorikohtaisessa rahoitusmarkkinasääntelyssä on edellytetty mahdollisuutta Finanssivalvonnalle määrätä pysyvä kieltö toimia muun muassa arvopaperikeskuksen, joukkorahoituspalvelun tarjoajan, rahastoyhtiön sekä säilytysyhteisön johtotehtävissä. Johdonmukaisuussyistä ehdotetaan markkinoiden väärinkäyttöä koskevien EÜ:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten toistuvasta rikkomisesta säädettävän mahdollisuus Finanssivalvonnalle määrätä pysyvä kieltö hoitaa johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan g alakohdan mukainen väliaikainen kieltö, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, harjoittamasta kaupankäyntiä omaan lukuun, ehdotetaan lisättävän FivaL 37 b §:ään, jossa jo nykyään säädetään määräaikaisesta kaupankäyntikiellosta. Pykälä ei nyky muodossa kata EÜ:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten rikkomista eikä kaupankäyntiä omaan lukuun kryptovaroilla. Pykälää on näiltä osin täydennettävä.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan h alakohdan säännöksen mukaisesta hallinnollisesta enimmäissakosta, joka on vähintään kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot, jos ne voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi tapauksen mukaan i tai j alakohdan mukaiset enimmäismäärät, säädetään voimassa olevassa FivaL 41 a §:n 16 momentissa.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan i alakohdassa säädetään luonnolliselle henkilölle määrättävän hallinnollisen enimmäissakon vähimmäismääristä, jotka kansallisen lainsäätäjän on kansallisessa lainsäädännössä vähintään varmistettava. Hallinnollisen sakon määrän tulee kyseisen kohdan mukaan olla luonnollisen henkilön osalta vähintään 1 000 000 euroa silloin kun on kysymys sisäpiiritiedon julkistamisen rikkomisesta (88 artikla) ja 5 000 000 euroa silloin kun on kysymys sisäpiirikauppoja koskevan kiellon (89 artikla), sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon (90 artikla), markkinoiden manipulointia koskevan kiellon (91 artikla) tai markkinoiden väärinkäytön estämisen ja havaitsemista koskevan säännöksen (92 artikla) rikkomisesta.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan j alakohdassa säädetään oikeushenkilölle määrättävän hallinnollisen enimmäissakon vähimmäismääristä. Hallinnollisen sakon määrän tulee sisäpiiritiedon julkistamisen (88 artikla) rikkomisesta olla vähintään 2 500 000 euroa tai 2 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti. Sisäpiirikauppoja koskevan kiellon (89 artikla), sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon (90 artikla), markkinoiden manipuloimista koskevan kiellon (91 artikla) ja markkinoiden väärinkäytön estämistä ja havaitsemista koskevan säännöksen (92 artikla) rikkomisesta määrättävän hallinnollisen sakon määrän tulee olla vähintään 15 000 000 euroa tai 15 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta viimeisimmän käytettävissä olevan, ylimmän hallintoelimen hyväksymän tilinpäätöksen mukaisesti.

Rikkomisista, joista MiCA 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohdassa tarkoitettu hallinnollinen seuraamusmaksu voidaan määrätä, ehdotetaan säädetävän kryptovaran tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:ssä. Pykälässä viitattaisiin FivaL:n 40 §:n 1 momenttiin, joka koskee seuraamusmaksun määräämistä. FivaL:n 40 §:n 1 momenttia olisi täydennettävä, jotta siinä huomioitaisiin MiCA-asetuksen tiettyjen säännösten rikkominen, ja mahdollisuus määrätä näistä rikkomisista seuraamusmaksu. Lisäksi FivaL 41 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uudet momentit, joista ilmenisi säännösten rikkomisesta luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille määrättävien hallinnollisten seuraamusmaksujen enimmäismäärät.

MiCA 111 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan sovellettaessa ensimmäisen alakohdan j alakohtaa, jos oikeushenkilö on emoyritys tai sellaisen emoyrityksen tytäryritys, jonka on laadittava direktiivin 2013/34/EU mukaisesti konsernitilinpäätös, asiaankuuluva vuotuinen kokonaisliikevaihto on viimeisimmän käytettävissä olevan, koko konsernin emoyrityksen ylimmän hallintoelimen hyväksymän konsernitilinpäätöksen mukainen vuotuinen kokonaisliikevaihto tai vastaava tulotyyppi tilinpäätöksiin sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisesti. Artiklan mukainen säännös sisältyy voimassa olevaan FivaL 41 a §:n 17 momentin 3 kohtaan.

MiCA:n 111 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää myös muista valtuuksista ja ne voivat säätää määrältään suuremmista seuraamuksista. Kansallisesti ei ehdoteta säädetävän muista valtuuksista tai MiCassa määriteltyjä suuremmista seuraamusmaksujen enimmäismäärästä. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voitaisiin kuitenkin MiCAn edellyttämällä tavalla ylittää niissä tilanteissa, joissa rikkomuksella saavutettu määritettävissä oleva hyöty tai vältetty tappio olisi kyseisiä enimmäismääriä suurempi. Näissä tilanteissa seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi olla MiCA:n 111 artiklan 1 kohdan a–d alakohdan tapauksissa kaksi kertaa ja e alakohdan tapauksissa kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisella saatu hyöty.

3.12 Muutoksenhakuoikeus

MiCA:n 113 artiklan kohdan 1 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän asetuksen nojalla tehdyt toimivaltaisten viranomaisten päätökset on asianmukaisesti perusteltu ja että niihin voidaan hakea muutosta tuomioistuimessa. Oikeus hakea muutosta tuomioistuimessa koskee myös tapauksia, joissa kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä toimilupahakemuksesta ei ole tehty päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Säännös edellyttää täytäntöönpanoa ainoastaan siltä osin kuin kyse on toimilupahakemuksen käsittelystä niin, ettei kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä toimilupahakemuksesta ole tehty päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annettuun lakiin ehdotetaan säännöstä muutoksenhakuoikeudesta. Muutoin FivaL:n ja hallintolain säännökset ovat riittäviä.

MiCA:n 113 artiklan kohdan 2 mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että kansallisen lainsäädännön mukaisesti yhdellä tai useammalla seuraavista elimistä on mahdollisuus kuluttajien etuja ajaakseen saattaa asia kansallista lainsäädäntöä noudattaen tuomioistuimen tai toimivaltaisen hallintoelimen käsiteltäväksi sen varmistamiseksi, että asetusta sovelletaan: a) julkiset elimet tai niiden edustajat; b) kuluttajajärjestöt, joilla on oikeutettu etu suojella kryptovarojen haltijoita; c) elinkeinoelämän järjestöt, joilla on oikeutettu etu suojella jäseniään. EU-säännösten täytäntöönpanossa (muun muassa HE 151/2017 vp) on katsottu, että tällainen säännös ei edellytä täytäntöönpanoa. Artiklan kohdassa tarkoitettussa tilanteessa kyseen ollessa kuluttajansuojalain vastaisesta menettelystä, voi kuluttaja-asiamies saattaa kyseisen asian vireille markkinaoikeudessa kuluttajansuojalain 2 luvun 16–17 §:n mukaisesti. Lisäksi MiCAN johdantokappaleen 79 mukaan kryptovarapalveluja olisi pidettävä direktiivissä 2002/65/EY (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY, *etämyyntidirektiivi*) määriteltynä rahoituspalveluina silloin, kun ne täyttävät mainitun direktiivin kriteerit. Etämyyntidirektiiviä ajantasaistetaan parhaillaan erityisesti digitalisaatiokehityksen vuoksi. Direktiivin uudistaminen on annettu eduskunnalle tiedoksi Valtioneuvoston kirjelmällä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta (U 56/2022 vp).

3.13 Vahingonkorvausvelvollisuus

Virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa ei ole erityisiä säännöksiä vahingonkorvausvelvollisuudesta. MiCA sisältää yksittäisiä säännöksiä vahingonkorvausvelvollisuudesta. Kryptovarojen haltijoiden suojelemiseksi tarjoajiin ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeviin henkilöihin sekä niiden ylimmän hallintoelimen jäseniin sovelletaan siviilioikeudellista vastuuta koskevia sääntöjä, kun on kyse yleisölle kryptovaran kuvauksessa annettavista tiedoista. Nämä säännökset sisältyvät MiCA:n artikloihin 15, 26 ja 52. Lisäksi MiCA sisältää vastuusäännökset, jotka koskevat reserviomaisuuden säilyttämistä (artikla 37 kohta 10) ja kryptovarojen tai niihin pääsyn menettämistä häiriötilanteissa (artikla 75 kohta 8). MiCA:n johdantokappaleessa 83 tarkennetaan, että kryptovarapalvelun tarjoajien katsotaan olevan vastuussa kaikista menetyksistä, jotka johtuvat tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvästä häiriötilanteesta, mukaan lukien häiriötilanteet, jotka johtuvat kyberhyökkäyksestä, varkaudesta tai toimintahäiriöstä.

MiCA:n säännökset antavat mahdollisuuden säätää myös laajemmasta vastuusta ja ne jättävät kansalliseen harkintaan vastuun tarkemman muotoilun. Kansallisen valmistelun yhteydessä on arvioitu vahingonkorvausvelvollisuuden ulottamista muuhun kansallisen lain ja MiCA:n vastaiseen toimintaan. Valtioneuvosto kannatti kirjelmässä (U 56/2020 vp) sääntelytavoitetta, jonka lähtökohtana on säännellä samankaltaisia rahoituspalveluja niiden luonteen edellyttämällä tavalla, eli sama riski, sama toiminta, samat säännöt -periaatteen mukaisesti. Suomessa on rahoituspalvelun tarjoajia koskevassa toimialakohtaisessa sääntelyssä pääsääntöisesti säädetty vahingonkorvausvelvollisuus, jos palveluntarjoaja rikkoo tiettyä sen toimintaan liittyvää säännöstä ja aiheuttaa teollaan vahinkoa toiselle. Kun vahingonkorvauslaki ei sovellu sopimussuhteisiin, ilman erityistä sektorikohtaista vahingonkorvaussääntelyä asiakkaan ja palveluntarjoajan välinen suhde jäisi vaille sääntelyn tukea ja perustuisi yleisiin sopimusoikeudellisiin periaatteisiin. Tilannetta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, kun otetaan huomioon, että MiCA:n mukaisten toimijoiden asiakkaat ovat suuressa määrin kotitalouksia ja yksityishenkilöitä, eikä niillä ole tosiasiallista mahdollisuutta vaatia vahingonkorvausperusteen ottamista osaksi asiakassopimustaan. Sen vuoksi on tarpeen säätää erikseen vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Vahingonkorvausvelvollisuus on tyypillisesti asetettu myös rahoituspalvelun tarjoajan hallituksen jäsenelle ja toimitusjohtajalle, jos nämä ovat tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet

vahinkoa palveluntarjoajalle, sen osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Tämänkaltainen säännös on esimerkiksi sijoituspalvelulain 16 luvun 1 §:n 2 momentissa, sijoitusrahastolain 26 luvun 4 §:ssä ja vaihtoehdorasaston hoitajista annetun lain (162/2014) 22 luvun 8 §:n 2 momentissa, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 21 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentissa ja joukkorahoituspalvelujen tarjoajista annetun lain (203/2022) 26 §:ssä. Vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menettelleensä huolellisesti. Käännetty todistustaakka on perusteltavissa myös sillä, että hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan on helpompi osoittaa toimineensa asetuksen edellyttämällä tavalla, kuin korvausta vaativan osoittaa, että he ovat rikkoneet näitä velvoitteita. Vahingonkorvausvastuusta vapautuminen edellyttää, että hallitus ja toimitusjohtaja ovat huolehtineet, että palveluntarjoajalla on käytössään laissa vaaditut järjestelyt, ja riittävästi valvoneet toimintaperiaatteiden noudattamista. Yleinen käytäntö puoltaa vastaavan periaatteen omaksumista myös MiCA:n mukaisen toiminnan järjestämisestä koskeviin velvoitteisiin. Sillä voidaan varmistua siitä, että aiheutetulle vahingolle löytyy vastuunkantaja myös niissä tilanteissa, joissa toiminta päättyy esimerkiksi säännöksessä tarkoitetun vahinkoon johtaneen teon seurauksena ja palveluntarjoajaa ei enää ole. Säännöksellä voidaan muutoinkin nähdä ennaltaehkäisevä tehtävä. MiCA:n mukaisia toimijoita ei koske velvollisuus kuulua tuomioistuimen ulkopuoliseen asiakkaalle maksuttomasti toimivaan riidanratkaisuelimeen. Sen vuoksi asiakkaansuojan toteutuskeinot ovat jo muutoinkin rajalliset. Nämä syyt puoltavat johdon rajoitettua tuottamusolettamaa.

3.14 Muu voimassa oleva sääntely

3.14.1 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

Laissa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki*) on sääntelyä maksun tiedot -asetuksen soveltamiseen liittyen koskien muun muassa asiakkaan tuntemiseen liittyviä velvoitteita, Finanssivalvonnan valvontaa ja hallinnollisia seuraamuksia. Rahanpesulaissa asetus on nimetty toisin kuin tässä esityksessä, eli siitä käytetään nimeä maksajan tiedot -asetus. Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 4 kohdan määritelmässä viitataan maksun tiedot asetukseen. Rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 b kohdassa säädetään, että ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys kun kyse on maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitetusta varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa. Lisäksi rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 5 momentissa säädetään muun muassa, että jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että maksajan tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun varojen siirron määrä ylittää 1 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Rahanpesulain 7 luvun 1 §:ssä säädetään Finanssivalvonnan tehtävästä valvoa sen valvottavaksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten noudattavan maksun tiedot -asetusta siltä osin, kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

Rahanpesulain 8 luvussa säädetään hallinnollisista seuraamuksista maksun tiedot asetuksen laiminlyöntiin ja rikkomiseen liittyen. Rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan rikemaksun määräämisvaltuuksista liittyenmaksajan tiedot -asetuksen noudattamisen laiminlyönteihin tai rikkomisiin. Rahanpesulain 8 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muun muassa maksajan tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti. Rahanpesulain 8 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään Finanssivalvonnan määräämistä seuraamusmaksusta niille, jotka rikkovat tai laiminlyövät maksun tiedot -asetuksen velvoitteita.

Rahanpesulain soveltamisalaa koskevassa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 8 a kohdassa on lisäksi viittaus lakiin virtuaalivaluutan tarjoajista ja lain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 c kohdassa asiakkaan tunnistamisen ja henkilöllisyyden todentamisen osalta säädetään, että ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos kyse on virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa tarkoitettussa virtuaalivaluuttaan liittyvässä palvelussa tehdystä liiketoimesta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa;

3.14.2 Laki Finanssivalvonnasta

Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat Finanssivalvonnasta annetussa laissa 5 §:ssä tarkoitettuja muita finanssimarkkinoilla toimivia. Finanssivalvonnasta annetun lain 45 §:n mukaan Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat ja virtuaalivaluutan tarjoajat noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Finanssivalvonnasta annettua lakia on tarkoituksenmukaista muuttaa niin, että jatkossa MiCAN mukaiset liikkeeseenlaskijat ja tarjoajat olisivat muita finanssimarkkinoilla toimivia. Liikkeeseenlaskijat ja tarjoajat eivät tarvitse MiCAN mukaista toimilupaa eivätkä ne ole siten Finanssivalvonnan toimilupavalvottavia. MiCAN mukaist kryptovarapalvelujen tarjoajat ja MiCAN 60 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisen toimiluvan nojalla omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijat olisivat jatkossa toimilupavalvottavia. Sähkörahayhteisöt ovat jo tällä hetkellä Finanssivalvonnan toimilupavalvottavia eikä MiCA tuo muutoksia.

3.14.3 Valvontamaksut

Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 §:n 7 kohdan m alakohdan mukaan maksuvelvollisia. Lain 10 §:n 18 kohdan mukaan virtuaalivaluutan tarjoajan suorittama perusmaksu on 2740 euroa (HE 65/2023). Virtuaalivaluutan tarjoajat ovat Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja muita finanssimarkkinoilla toimivia ja niiden oikeus virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoamiseen perustuu Finanssivalvonnan myöntämään rekisteröintiin. Virtuaalivaluutan tarjoajat joutuvat jatkossa hakemaan MiCAN mukaisen toimiluvan, mikäli ne haluavat jatkaa toimintaansa. MiCA edellyttää, että kryptovarapalvelun tarjoajilla on toimilupa lukuun ottamatta niitä finanssiyhteisöjä, jotka saavat jatkossa tarjota kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla.

Virtuaalivaluutan tarjoajien, eli jatkossa kryptovarapalvelun tarjoajien, toimintaa koskeva sääntely laajenee ja samalla Finanssivalvonnan valvontatehtävien laajuus muuttuu. MiCAN myötä on arvioitava sopivaa valvontamaksun tasoa kryptovarapalvelun tarjoajille, omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoille, MiCAN 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdan mukaisille liikkeeseenlaskijoille ja 13 alakohdan mukaisille tarjoajille. Samoin on arvioitava lisämaksun tarvetta kaikille niille finanssiyhteisöille, jotka saavat jatkossa tarjota kryptovarapalveluja tai laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita ilmoituksen nojalla. Valvontamaksun sopivaa tasoa arvioitaessa on otettava huomioon Finanssivalvonnan laskelma, jonka mukaan se tarvitsee MiCAN mukaisiin valvontatehtäviin alkuvaiheessa yhteensä kolme henkilövuotta. Valvontamaksun tasoa voi olla tarpeen tarkastella uudelleen MiCAN soveltamisen alettua, kun nähdään, miten toimilupaa hakeneiden ja ilmoituksen nojalla palveluja tarjoavien määrä on kehittynyt.

Toimilupavelvollisuuden ja valvontatehtävien laajuuden kasvun vuoksi on perusteltua, että kryptovarapalvelun tarjoajille asetetaan perusmaksun rinnalle myös suhteellinen valvonta-

maksu. Suhteellisen valvontamaksun määräytymisperusteena voi Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain 2 §:n 3 momentin mukaan olla maksuvelvollisen viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisen taseen loppusumma, hallinnoitujen sijoitusrahastojen tai hoidettujen vaihtoehdorahastojen varojen yhteismäärä, liikevaihto tai jäsenmaksutulo mahdollisine laissa mainittuine täsmennyksineen. Maksuperustevaihtoehdoista kryptovarapalvelun tarjoamisen ansaintalogiikka huomioiden soveltuu parhaiten liikevaihto. Tuotot perustuvat pääsääntöisesti asiakkailta kerättäviin erilaisiin palkkioihin. Finanssivalvonnan tehtävien laajentuessa on perusteltua, että kryptovarapalvelun tarjoajien perusmaksuksi asetetaan 8 220 euroa ja suhteelliseksi maksuksi asetetaan 0,3616 % liikevaihdosta, mikä vastaa sijoituspalvelujen tarjoajien suhteellista maksua.

Omaisuusreferenssitokenien tarjontaan kohdistuu MiCassa merkittävän laajoja velvoitteita. Näin ollen on perusteltua, että näille asetetaan kiinteä valvontamaksu, joka on suuruudeltaan 33 000 euroa vuodessa. MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 10 mukainen liikkeeseenlaskija ja alakohdan 13 mukainen tarjoaja eivät ole MiCAN mukaisia toimilupavalvottavia. Näitä koskevat velvollisuudet muistuttavat eniten arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden velvollisuuksia. Kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskijan osalta perusmaksu on 4 110 euroa. Vastaava taso on perusteltua myös MiCAN mukaisille tarjoajille ja liikkeeseenlaskijoille.

Luottolaitokset saavat laskea liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita ilmoituksen nojalla 17 artiklan mukaisesti ja sähköisen rahan tokeneita 48 artiklan mukaisesti. Tällainen toiminta kasvattaisi luottolaitoksen tasetta ja taseen perusteella maksettava valvontamaksu kasvaisi. Esimerkiksi tasearvoltaan miljoonan euron omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlasku kasvattaisi valvontamaksua 27,81 euroa. Tällaista maksutasoa on pidettävä pienenä suhteessa lisääntyvään valvontatyöhön. Ottaen huomioon sen, että tällainen liikkeeseenlaskutoiminta on alkujaan luultavasti pienimuotoista, on tarkoituksenmukaisempaa säätää omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita liikkeeseenlaskeville luottolaitoksille euromääräinen lisämaksu, joka olisi suuruudeltaan 15 000 euroa. Valvontamaksun tasoa voitaisiin tarkastella myöhemmin uudelleen, jos tällaisten liikkeeseenlaskujen suuruus kasvaisi merkittävästi.

Luottolaitokset voivat tarjota kaikkia MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 16 mukaisia palveluja ilmoituksen nojalla. Arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritykset, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö tai vaihtoehdoisten sijoitusrahastojen hoitaja sekä direktiivin 2014/65/EU nojalla toimiluvan saanut markkinoiden ylläpitäjä voivat tarjota MiCAN 60 artiklassa tarkemmin määriteltyjä kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Kryptovarapalveluja tarjoavalle luottolaitokselle, arvopaperikeskukselle ja markkinoiden ylläpitäjälle ehdotettaisiin 15 000 euron lisämaksua. Rahastoyhtiöiden valvontamaksun määräytymisen perustetta olisi puolestaan tarkoituksenmukaisinta täydentää niin, että jatkossa niille tulisi lisämaksu myös tilanteissa, joissa ne tarjoavat kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Lisämaksussa huomioitaisiin jatkossa myös ilmoituksen nojalla tarjottavien kryptovarapalvelujen tarjoamisesta syntyvä liikevaihto. Vaihtoehdorahastojen hoitajien kryptovarapalvelujen tarjonnan liikevaihto tulisi huomioiduksi osana liitännäispalvelujen liikevaihtoa suhteellista maksua määrättäessä.

Valvontamaksulain mukaan useamman toimiluvan toimijalta veloitetaan maksu vain sen maksuperusteen mukaan, joka on kalliimpi. MiCAN myötä joillain toimijoilla saattaa olla rinnakkain esimerkiksi kryptovarapalvelun tarjoajan toimilupa ja maksulaitoksen toimilupa. Tällöin MiCA-toimilupamaksu suurempana ajaisi ohi maksupalvelupuolen toimiluvan maksun.

3.14.4 Rahankeräyslaki

Rahankeräyslakia (863/2019) sovelletaan sellaisiin rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on lain 2 §:n 9 kohdassa tarkoitetun virtuaalivaluutan kerääminen. Virtuaalivaluutalla tarkoitetaan kyseisen lainkohdan mukaan digitaalista arvokantajaa, joka ei ole keskuspankin tai viranomaisen liikkeeseen laskema tai takaama, jota ei välttämättä ole kytketty lailliseksi maksuvälineeksi vahvistettuun valuuttaan ja jolla ei ole samaa oikeudellista asemaa kuin valuutalla tai rahalla, mutta jota luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt hyväksyvät vaihdantavälineenä ja jota voi siirtää, varastoida tai myydä sähköisesti. Virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla tarkoitetaan rahankeräyslain 2 §:n 10 kohdan mukaan virtuaalivaluutaa liike- tai ammattitoimintana toiseksi valuutaksi vaihtavaa.

Rahankeräyslain 26 §:n 3 momentin mukaan, jos rahankeräyksen järjestäjä on vastaanottanut virtuaalivaluutaa osana rahankeräystä, on rahankeräyksen järjestäjän vaihdettava vastaanotettu virtuaalivaluutta rahaksi virtuaalivaluutan vaihtopalvelun välityksellä ja talletettava varat rahankeräystilille ennen vuosi-ilmoituksen, lopputilityksen, pienkeräystilityksen tai vaalikeräystilityksen tekemistä.

Rahankeräyslakiin sisältyy oma erillinen määritelmä virtuaalivaluutalle. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Näin ollen myös rahankeräyslakiin olisi tarkoituksenmukaista tehdä teknislouhteiset muutokset, joilla siirrytään käyttämään EU-sääntelyn mukaista terminologiaa.

3.14.5 Rikoslaki

Rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 c §:n 2 momentin mukaan rahankeräysrikoksesta tuomitaan myös se, joka kerää rahaa tai virtuaalivaluutaa rahankeräyslain 7 §:n 2 momentissa kielletyllä tavalla.

Rikoslain 37 luvussa säädetään maksuvälinerikoksista. Rikoslain 37 luvun 15 §:n 3 momentin mukaan Mitä tässä luvussa säädetään maksuvälineestä, sovelletaan myös maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettuun sähköiseen rahaan ja virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun virtuaalivaluuttaan.

Rikoslaisissa viitataan kumottavaksi ehdotetun virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain määritelmiin. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Näin ollen myös rikoslakiin olisi tarkoituksenmukaista tehdä teknislouhteiset muutokset, joilla siirrytään käyttämään EU-sääntelyn mukaista terminologiaa.

Rikoslakiin ehdotetaan lisättävän uusi 51 a luku kryptovaramarkkinarikoksista. Luvun säännökset vastaisivat pitkälti rikoslain 51 luvun säännöksiä arvopaperimarkkinarikoksista. Rangaistus-säännökset perustuvat MiCA asetuksen 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jäsenvaltioille jätettyyn liikkumavaraan säätää hallinnollisten seuraamusten ohella rikosoikeudellisia seuraamuksia. Rangaistussäännökset säädettäisiin MiCA:n 88–91 artiklan mukaisista teoista. Artikloissa säädetään sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta ja markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta. Lisäksi kansallisesti säädettäisiin sisäpiiritiedon väärinkäytön ja markkinoiden manipuloinnin törkeistä tekemuodoista.

Uudet rangaistussäännökset ovat perusteltuja ottaen huomioon, että kryptovara voidaan katsoa rahoitusvälineeksi, jolloin tekoihin voidaan soveltaa rikoslain 51 lukua. Koska rajanvetoa sen välillä, milloin kryptovara on katsottava rahoitusvälineeksi, ei voida aina pitää selvänä, on rikoslainkäytön ennakoitavuuden vuoksi perusteltua että teon rikosoikeudellinen arviointi ei ole riippuvainen siitä, luokitellaanko kryptovara rahoitusvälineeksi vai ei. Instrumentin oikeudellisen luonteen arviointi voi usein olla jälkikäteistä, eikä tekijä ole siitä välttämättä teon hetkellä selvillä. Kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuva taloudellinen toiminta ei myöskään periaatteellisella tasolla eroa siitä, millaisesta toiminnasta on kysymys säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden kaupankäynnissä. Siten teon moitittavuudessa ei pitäisi olla eroa sillä, syyllistäänkö markkinoiden väärinkäyttöön kryptovara- vai rahoitusvälinemarkkinoilla.

3.14.6 Arpajaislaki

Arpajaislain 62 l § koskee maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskevaa kieltoa. Poliisihallituksen tulee pitää lain 62 l §:n 1 momentin mukaan yleisessä tietoverkossa saatavilla konekielisessä muodossa luettavaa luetteloja sellaisista rahapelien toimeenpanijoista, jotka markkinoivat rahapelejä 62 §:n 2 momentin 1 kohdan vastaisesti ja joiden rahapelien toimeenpanon Poliisihallitus on 62 a §:n nojalla kieltänyt. Lain 62 l §:n 2 momentin mukaan maksupalveluntarjoaja ei saa toteuttaa tai käynnistää rahapelaamista koskevaa maksutapahtumaa, jossa maksajana on pelaajana toimiva luonnollinen henkilö ja maksunsaajana 1 momentissa tarkoitettu rahapelien toimeenpanija. Lain 62 l §:n 3 momentin Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös virtuaalivaluutan tarjoajien tarjoamia virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita ja virtuaalivaluutan käyttämistä vaihdannan välineenä.

Arpajaislain 62 m §:n 1 momentin mukaan Poliisihallitus voi kieltää rahapelaamista koskevien maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen, jos maksupalveluntarjoaja tai virtuaalivaluutan tarjoaja rikkoo 62 l §:ssä säädettyä kieltoa. Lain 62 m §:n 2 momentin mukaan kieltö voidaan kohdistaa maksupalveluntarjoajaan tai virtuaalivaluutan tarjoajaan.

Arpajaislaissa käytetään termejä virtuaalivaluutta, virtuaalivaluutan tarjoaja ja virtuaalivaluuttaan liittyvä palvelu. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovarain, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määrittelyjä. Näin ollen myös arpajaislakiin olisi tarkoituksenmukaista teknisluonteiset muutokset, joilla siirrytään käyttämään EU-sääntelyn mukaista terminologiaa.

3.14.7 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä

Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä (571/2019) tuli voimaan 1.5.2019. EU:n rahanpesudirektiivistä (2018/843/EU) poiketen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain soveltamisalan piiriin kuuluvat lain 1 §:n 3 momentin mukaan myös virtuaalivaluutan tarjoajat. Lain 2 §:n 1 kohdan mukaan pankki- ja maksutilirekisterillä tarkoitetaan rekisteriä, johon kerätään maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen sekä Finanssivalvonnan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen poikkeusluvan saaneiden luottolaitosten pankki- ja maksutilien asiakkaiden tiedot sekä virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaiden tiedot. Lain 2 §:n 7 kohdan mukaan virtuaalivaluutan tarjoajalla virtuaalivaluuttojen tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:ssä tarkoitettua henkilöä. Lain 5 §:n 2 momentin mukaan pankki- ja maksutilirekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa ja tallentaa sekä 7 §:n 1 momentin mukaisesti luovuttaa maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja virtuaalivaluutan tarjoajien toimittamia 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luottolaitosten toimittamia 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Lain 6 §:n 1 momentin mukaan maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja virtuaalivaluutan tarjoajien on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tullille 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja virtuaalivaluutan tarjoajat voivat ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettua maksutilien tiedonhakujärjestelmää, jolloin tiedonhakujärjestelmän kautta luovutetaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Lain 6 §:n 2 momentissa säädetään tiedoista, joita pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan maksulaitoksen, sähkörahayhteisön ja virtuaalivaluutan tarjoajan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta. Alakohdan 2 mukaan pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan sekä virtuaalivaluutan tarjoajan asiakkaan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija tai virtuaalivaluutan tarjoajan asiakas on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot.

Lain 7 §:n 3 momentin mukaan Tulli saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle ja luottolaitokselle, maksulaitokselle, sähkörahayhteisölle ja virtuaalivaluutan tarjoajalle asianomaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen, maksulaitokseen, sähkörahayhteisöön ja virtuaalivaluutan tarjoajaan sekä luottolaitokseen liittyvät lokitiedot sen oman toiminnan seurantaan ja valvontaa varten. Ennen tietojen luovuttamista Tullille on toimitettava selvitys siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitettu järjestää.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Laki virtuaalivaluutan tarjoajista ehdotetaan kumottavaksi ja sen tilalle ehdotetaan uutta lakia kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista. Ehdotetun lain myötä siirryttäisiin käyttämään MiCAN mukaisia kryptovaran ja kryptovarapalvelun määritelmiä ja muutoinkin täysin yhtenäistä terminologiaa MiCAN kanssa. Kansallisen lain kumoamisen myötä muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokeneiden liikkeeseenlasku ja virtuaalivaluutan vaihtamista hyödykkeisiin eivät olisi enää rekisteröitymisvelvollisuuden piirissä. Nämä eivät kuulu MiCAN toimilupavaatimuksen piiriin, mutta MiCAN II osastossa on säännökset muiden kryptovarojen kuin omaisuusreferenssitokeneiden ja sähkörahatokeneiden tarjoamisesta yleisölle.

Uuteen kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista lakiin otettaisiin säännökset, jotka ovat välttämättömiä MiCAN täytäntöönpanoon toteuttamiseksi, kuten tarpeelliset valvontavaltuudet, hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset, toimilupaan liittyvä muutoksenhakuoikeus ja salassapitovelvollisuus siltä osin, kun niistä ei säädetä tai ehdoteta säädettäväksi Finanssivalvonnasta annetussa laissa ja rikoslaissa. Uudessa laissa säädettäisiin myös palveluntarjoajan ja ylimmän hallintoelimen jäsenten vahingonkorvausvastuusta. Rikoslakiin lisättäisiin säännökset kryptovaramarkkinarikoksista.

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että se huomioisi, että kryptovarapalveluntarjoajista tulee MiCAN kautta Finanssivalvonnan toimilupavaltovottavia nykyisen rekisteröitymisen sijaan ja että sääntelyn velvoitteet ja siten valvontatehtävät lisääntyvät. Nykyisen perusmaksun rinnalle ehdotetaan suhteellista valvontamaksua. Suhteellinen kryptovarapalvelun tarjoajan valvontamaksu määräytyisi palveluntarjoajan liikevaihdon perusteella ja se olisi 0,3616 prosenttia. Perusmaksuksi asetettaisiin 8220 euroa.

Luottolaitoslakiin, sijoituspalvelulakiin, lakiin arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta, sijoitusrahastolakiin, lakiin vaihtoehtorahastojen hoitajista ja lakiin kaupankäynnistä rahoitusvälineillä ehdotetaan informatiivisia viittauksia siitä, että näiden toimijoiden oikeudesta tarjota EU:n kryptovara-asetuksen mukaisia palveluja ilmoituksen nojalla säädetään kyseisessä asetuksessa.

Rahankeräyslakia, arpajaislakia ja rikoslakia muutettaisiin niin, että niissä käytettäisiin jatkossa virtuaalivaluutan sijaan kryptovaran käsitettä ja virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan kryptovarapalvelun tarjoajan käsitettä. Nämä teknisluonteiset muutokset vastaavat EU-sääntelyn kehitystä, jonka myötä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran käsitettä virtuaalivaluutan sijaan.

MiCA mahdollistaa, että kryptovarapalvelun tarjoajat, jotka ovat tarjonneet palvelujaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ennen 30.12.2024, voivat jatkaa niiden tarjoamista 1.7.2026 asti tai siihen saakka, että niille myönnetään tai kieltäydytään myöntämästä toimilupa 63 artiklan nojalla, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta siirtymäjärjestelyä kryptovarapalvelun tarjoajiin tai lyhentää sen kestoja, jos ne katsovat, että niiden kansallinen sääntelykehys, jota sovellettiin ennen 30.12.2024, on vähemmän tiukka. Kansallisessa valmistelussa on päädytty siihen, että lisäsiirtymäaikaa ei esitetä.

Rahanpesulain soveltamisalasta ehdotetaan poistettavaksi virtuaalivaluutan tarjoajat ja tilalle lisättäisiin kryptovarapalveluntarjoajat termistön yhtenäistämisen vuoksi. Rahanpesulain viittaukset aikaisempaan maksun tiedot asetukseen, josta on laissa käytetty nimitystä maksajan tiedot -asetus, ehdotetaan muutettavaksi viittauksiksi uuteen asetukseen, josta käytettäisiin jatkossa informatiivisempaa nimeä maksun tiedot -asetus. Rahanpesulakiin lisättäisiin lisäksi sääntelyä liittyen TFR:n rahanpesudirektiiviä koskeviin muutoksiin, kuten isännöimättömiin osoitteisiin ja kryptovarapalveluntarjoajien kirjeenvaihtajasuhteisiin.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Kryptovaramarkkinat ovat syntyneet vähitellen vuonna 2009 toiminnalliseksi tulleen Bitcoinin myötä. Erilaisia kryptovaroja on olemassa tällä hetkellä tuhansia, mutta osa liikkeeseenlaske- tuista kryptovaroista ei ole aktiivisessa käytössä. Kryptovaramarkkinoiden kokonaisarvo on ollut marraskuussa 2023 arviolta biljoona yhdysvaltain dollaria, kun loppuvuodesta 2021 se kävi kolmen biljoonan Yhdysvaltain dollarin tuntumassa⁵.

Kryptovaramarkkinat ovat luonteeltaan melko keskittyneitä. Esimerkiksi Bitcoinin ja Ethereumin yhteenlaskettu osuus koko kryptovarojen markkinasta arvioidaan olevan jopa 65% markkina-arvolla mitattuna. Kryptovaramarkkinoihin liittyvän datan luotettavuuteen ja tarkkuuteen liittyy kuitenkin haasteita, ja arvioihin tulee suhtautua varauksella. Kryptovarojen keskeisinä hyötyinä voidaan nähdä esimerkiksi edullisemmat ja nopeammat rajat ylittävät maksut, yhteisemmät rahoitusmarkkinat sekä parempi taloudellinen osallistuminen⁶.

Kryptovarojen markkina on tällä hetkellä kehittyvässä vaiheessa, ja toimiala voi muuttua merkittävästikin uuden EU-sääntelyn myötä. Suomessa on 12 virtuaalivaluutan tarjoajaa, jotka tarjoavat MiCA:n piiriin kuuluvia kryptovarapalveluita. Tämän lisäksi on yksi sähkörahayhteisö,

⁵ <https://coinmarketcap.com/charts/>

⁶ IMF, 2023, g20 note on the macrofinancial implications of crypto assets

jota MiCA:n velvoitteet tulevat koskemaan. Tarkkaa tietoa EU-alueella sijaitsevien kryptovarapalvelujen lukumäärästä ei ole saatavilla. Kryptovarojen vaihtopalveluja on maailmanlaajuisesti arviolta noin 700⁷.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin

Kryptovaroihin sijoittavien kotitalouksien määrästä ei ole tarkkaa tietoa. Finanssivalvonnan tietojen mukaan suomalaisilla virtuaalivaluutan tarjoajilla on yhteensä n. 100 000 asiakasta. Euroopan komission tutkimuksen⁸ mukaan 9 prosenttia suomalaisista on omistanut kryptovaroja viimeisen kahden vuoden aikana. Tarkkaa tietoa sijoittajamäärästä ei ole. Komission tutkimuksen ja Finanssivalvonnan saatujen tietojen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että suuri määrä suomalaisista käyttää muita kuin kotimaisia kryptovarapalveluntarjoajia. Saatavilla olevista tiedoista ei voida päätellä sitä, kuinka suuri osa kryptovaroihin sijoittavista kotitalouksista käyttää ETA-alueen ulkopuolisia palveluntarjoajia, jotka eivät välttämättä jatkossakaan tule MiCAn piiriin.

Sijoittajansuoja

Kotitalouksilla ei ole välttämättä kovinkaan hyviä mahdollisuuksia arvioida esimerkiksi sitä, ovatko toimijat ottaneet käyttöön asianmukaiset toimintaperiaatteet ja -menettelyt. Kryptovarapalveluja tarjoavien yritysten toimilupavaatimus voisi siis parantaa sijoittajansuojan tasoa, sillä toimilupaprosessin aikana yrityksen toiminta käydään tarkasti läpi ja varmistetaan, että se täyttää sääntelyn vaatimukset.

MiCA parantaa sijoittajien tiedonsaantioikeutta merkittävästi. MiCA:an sisältyvä toimilupavaatimus ja tiedonantovelvollisuudet eivät kuitenkaan poista kryptovaroihin sijoittamiseen liittyviä riskejä, jotka voivat olla luonteeltaan hyvinkin merkittäviä. Kryptovaroihin liittyy usein esimerkiksi merkittävää arvonvaihtelua.

Haasteelliseksi kryptovaramarkkinoilla on koettu myös luotettavan tiedon saatavuus. Esimerkiksi komissio on nostanut vaikutusten arvioinnissaan esiin sen, että nykyisten kryptovaran kuvauksien laatu, läpinäkyvyys ja riskien esiin tuominen vaihtelevat merkittävästi. Koska kuvauksiin on usein sisältynyt liioiteltua tai harhaanjohtavaa tietoa, sijoittajat tai kuluttajat eivät mahdollisesti ole ymmärtäneet kryptovaroihin liittyviä oikeuksia ja niihin liittyviä riskejä. Kuluttajat ovat näin ollen voineet kärsiä suuria tappioita ostaessaan omiin tarpeisiinsa ja riskiprofiiliinsa huonosti soveltuvia kryptovaroja. MiCA:n myötä kryptovarojen kuvaukset olisivat vähimmäisisällöltään säänneltyjä ja pakollisia julkaista ennen kryptovaran kaupankäynnin kohteeksi ottamista. Tämä voisi parantaa sijoittajien tiedonsaantimahdollisuuksia ja tietoisuutta esimerkiksi kryptovaraan liittyvistä riskeistä.

Sijoittajien näkökulmasta markkinoiden väärinkäyttöä estävät säännökset sekä sisäpiiritiedon julkistamisvaatimus voivat parantaa kryptovaramarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta sekä markkinoiden tehokkuutta sijoituspäätösten perustessa luotettavaan ja ajantasaiseen tietoon.

⁷ <https://coinmarketcap.com/rankings/exchanges/>

⁸ Monitoring the level of financial literacy in the EU, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>

4.2.1.2 Vaikutukset yrityksiin

MiCA:n vaikutukset virtuaalivaluutan tarjoajiin

MiCA:n ja siten myös hallituksen esityksen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat alalla toimiviin yrityksiin. Lokakuussa 2023 Finanssivalvonnan valvottavaluettelossa oli 12 virtuaalivaluutan tarjoajaa ja yksi sähkörahayhteisö, joka hyödyntää toiminnassaan lohkoketjuteknologiaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki kumotaan ja se korvautuu osaksi EU-lainsäädännöllä ja osaksi hallituksen esityksen ehdotuksilla. MiCAn mukaisilla kryptovarapalveluntarjoajilla on oltava jatkossa toimilupa, jos ne haluavat jatkaa palvelujen tarjoamista.

MiCA tiukentaa kryptovarapalvelujen tarjoajien velvollisuuksia nykyisestä. Sähköisen rahan tokenoiden liikkeeselaskijoihin kohdistuvat muutokset ovat pienempiä kohdistuen lähinnä kryptovaran kuvauksen julkaisemisvelvollisuuteen. Finanssivalvonnan rekisteröimät virtuaalivaluutan tarjoajat ovat liiketoimintamalleiltaan erilaisia, jolloin vaikutukset eri toimijoihin voivat erota merkittävästi toisistaan. Uuteen lainsäädäntöön sopeutuminen aiheuttaa kertaluonteisia kustannuksia toimijoille. Kustannuksia aiheutuu muun muassa uuden sääntelyn omaksumisesta, sääntelyn edellyttämän dokumentaatio laatimisesta ja toimilupahakemusprosessista. MiCA saattaa aiheuttaa myös pieneksi luokiteltuja muutostarpeita palveluntarjoajien järjestelmiin, erityisesti asiakasrajapintaan.

Kertaluonteisten kustannusten lisäksi uudet velvoitteet aiheuttavat myös jatkuvaluonteisia kustannuksia. Käytännössä lisääntyvät velvoitteet ja toimintatapojen tarkempi rajaaminen voivat vaikuttaa kryptovarapalvelujen tarjonnan kannattavuuteen. Toisaalta MiCA helpottaa toiminnan harjoittamista Suomen ulkopuolella merkittävästi. Mahdollisuus tarjota kryptovarapalveluja notifiointia nojalla voi tuoda yrityksille uusia asiakkaita ja sitä kautta uutta liiketoimintaa. MiCA todennäköisesti vähentää kryptovaroja ja niihin liittyviä palveluja tarjoavien yritysten oikeudellista epävarmuutta ja selkeyttää sääntelyä erityisesti, jos toimintaa laajennettaisiin useampaan jäsenvaltioon. Yritysten ei siis jatkossa tarvitsisi selvittää eri maiden lainsäädäntöä pelisääntöjen ollessa kaikissa EU-maissa samat, ja tätä kautta selonottokustannukset voivat olla pienemmät.

Toisaalta MiCA voi saattaa eurooppalaiset palveluntarjoajat heikompaan asemaan suhteessa alueisiin, joissa kryptovarapalvelujen tarjontaa ei säännölle lainkaan tai sääntely on MiCaa huomattavasti heikompa. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut yritykset näkivät haasteellisenä MiCA:n 61 artiklan säännöksessä, joka koskee kryptovarapalvelujen tarjoamista yksinomaan asiakkaan omasta aloitteesta. Kun kolmannen maan yritys tarjoaa kryptovarapalveluja unioniin sijoittautuneen henkilön omasta aloitteesta, kryptovarapalveluja ei saisi pitää unionissa tarjottuina. On mahdollista, että osa ETA-alueella tällä hetkellä toimivista yrityksistä siirtyy jatkossa toimimaan kolmansista maista käsin nojaten siihen, että palvelujen tarjonta tapahtuu asiakkaiden omasta aloitteesta.

Kryptovarapalvelujen tarjoajilta on oltava jatkossa vakavaisuustakeet, jotka on määritelty MiCA:n artiklassa 67. Takeet ovat tarjottavasta palvelutyyppistä riippuen joko 50 000, 125 000 tai 150 000 euroa tai neljäsosa edellisen vuoden kiinteistä yleiskustannuksista. Omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeselaskijoilla on oltava jatkuvasti omia varoja MiCAn artiklan 35 mukaisesti vähintään 350 000 euroa tai 2 prosenttia reserviomaisuuden keskimääräisestä määrästä tai neljäsosa edellisen vuoden kiinteistä yleiskustannuksista. Lainvalmistelun yhteydessä ei ole tunnistettu suomalaisia palveluntarjoajia, jotka laskisivat liikkeeseen omaisuusreferenssitoke-

neita muistuttavia kryptovaroja. Sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoiden vakavaraisuusvaatimuksista ei säädetä MiCA:ssa, vaan niihin sovelletaan tältä osin maksulaitoslain sääntelyä. MiCA ei siis tuo muutoksia sähkörahatokeneiden liikkeeseenlaskijoiden vakavaraisuusvaatimuksiin. MiCA vaikuttaa lohkoketjuteknologiaa toiminnassaan hyödyntäviin sähkörahayhteisöihin ennen kaikkea tiedottamisvelvoitteiden kautta. Tällaisten toimijoiden on laadittava jatkossa MiCA:n vaatimukset täyttävä sähkörahatokenin kuvaus ja noudatettava MiCA:n markkinointiviestintää koskevia säännöksiä.

Muita uusien velvoitteiden tuomia kustannuksia yrityksille on vaikea arvioida niiden vaihdellessa tarjottavan palvelun luonteesta riippuen. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut yritykset kertoivat, että MiCA aiheuttaa heille ennen kaikkea henkilöstökustannuksia, jotka liittyvät sääntelyyn perehtymiseen, MiCA:n mukaisen toimiluvan hakemiseen, sääntelyn edellyttämän dokumentaation laatimiseen ja prosessien päivittämiseen. Joitain pieniä järjestelmäpäivityksiä saatetaan joutua tekemään asiakasrajapintaan. Yritysten oli vaikea esittää tarkkoja arvioita kustannuksista haastattelujen aikaan syksyllä 2023, koska kaikkia MiCA:n nojalla annettavien teknisten sääntelystandardien luonnoksia ei ollut vielä saatavilla. Työmäärän tarpeen arvioitiin olevan muutamista henkilötyökuukausista muutamaan henkilötyövuoteen.

Virtuaalivaluutan tarjoajilta rekisteröinnistä veloitettava maksu on Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain mukaan 2 740 euroa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että toimiluvasta perittävä maksu nousee 8 220 euroon, jonka lisäksi perittäisiin suhteellinen maksu, joka olisi 0,3616 prosenttia kryptovarapalvelun tarjoajan liikevaihdesta.

Virtuaalivaluutan tarjoajista virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijat eivät ole jatkossa MiCA:n tarkoittamia kryptovarapalvelun tarjoajia. Ne eivät myöskään ole rahanpesudirektiivin mukaisia ilmoitusvelvollisia. Sama pätee vaihtopalveluihin, joissa virtuaalivaluutaa vaihdetaan muuksi hyödykkeeksi tai muuta hyödykettä virtuaalivaluutaksi. Uuden kryptovaran tarjoaminen yleisölle tai kaupankäynnin kohteeksi kuitenkin edellyttää kryptovaran kuvauksen toimittamista toimivaltaiselle viranomaiselle. Kryptovarojen liikkeeseenlaskut saattavat lisääntyä, koska liikkeeseenlasku ei jatkossa edellytä rahanpesulainsäädännön noudattamista, ja koska liikkeeseenlasku ei, muussa kuin omaisuusreferenssitokenien tapauksessa, edellytä toimivaltaisen viranomaisen nimenomaista hyväksyntää.

MiCA:n vaikutukset toimijoihin, jotka saavat tarjota jatkossa kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla

MiCA sallii tietyille finanssiyhteisöille MiCA:n kryptovarapalvelujen tarjonnan niiden nykyisen toimiluvan nojalla, kunhan toimija tekee palvelujen tarjoamisesta MiCA:n vaatimukset täyttävän ilmoituksen. MiCA:n 60 artiklan mukaan luottolaitokset voivat jatkossa tarjota kryptovarapalveluja ilmoituksen nojalla. Luottolaitoksen oikeutta tarjota kryptovarapalveluja ei ole rajattu tiettyihin palvelukategorioiden. Arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritykset, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos, yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiö tai vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitaja sekä direktiivin 2014/65/EU nojalla toimiluvan saanut markkinoiden ylläpitäjä voivat tarjota toimilupansa mukaisia MiCA:n 60 artiklassa tarkemmin määriteltyjä palveluja ilmoituksen nojalla.

MiCA:n 60 artiklassa luetellut finanssiyhteisöt voivat näin ollen jatkossa tarjota artiklassa lueteltuja kryptovarapalveluja, jos se tekee palvelun tarjonnasta MiCA:n 60 artiklan mukaisen ilmoituksen. Tämä voi luoda 60 artiklassa luetelluille yhtiöille uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Samalla kyseinen artikla selkeyttää sitä, mitä liiketoimintaa voidaan pitää kyseisille finanssiyhteisöille sallittuna liiketoimintana. Näiltä toimijoilta veloitettaisiin jatkossa lisävalvontamaksuja kryptovarapalvelujen tarjoamisesta.

MiCA:n 60 artiklassa luetellut finanssiyhteisöt ovat olleet hyvin niukasti mukana kryptovara-liiketoiminnassa. Finanssivalvonta on rekisteröinyt kaksi vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jotka hoitavat kryptovaroihin sijoitettavaa rahastoa. Finanssivalvonta on myöntänyt toimiluvan yhdelle sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitokselle, joka hyödyntää toiminnassaan lohkoketjuteknologiaa. Usea lainvalmistelun yhteydessä haastatelluista virtuaalivaluutan tarjoajista näki todennäköisenä, että MiCA kasvattaa perinteisinä pidettyjen finanssiyhteisöjen mielenkiintoa kryptovaramarkkinoita kohtaan. Asiakkaiden kysynnän nähtiin kohdistuvan etenkin kryptovarojen säilytykseen liittyviin palveluihin. On kuitenkin vaikea arvioida sitä, kuinka paljon artiklan 60 tuoma mahdollisuus finanssiyhteisöjen mielenkiintoa kryptovaramarkkinoita kohtaan. Oletettavaa on, että finanssiyhteisöjen ratkaisuihin vaikuttaa sääntelyn kehittymisen lisäksi myös kryptovaramarkkinoiden yleinen kehitys.

TFR:n vaikutukset toimijoihin

TFR edellyttää, että kryptovarapalvelun tarjoajat keräävät ja jakavat tietoja henkilöistä, jotka lähettävät ja vastaanottavat kryptovaroja palveluntarjoajien palveluiden välityksellä.

Esitystä valmisteltaessa pidettyjen kryptovarapalveluntarjoajien haastattelujen perusteella TFR-asetuksessa vaadittujen tietojen välittäminen kryptovarapalveluntarjoajien välisissä reaaliaikaisissa siirroissa osana varainsiirtoa on mahdotonta toteuttaa. Lisäksi tulee huomioida, että sääntelyn ulkopuolelle jäävien omaan henkilökohtaiseen lompakkoon tapahtuvien siirtojen osalta on käytännössä pakko luottaa asiakkaan ilmoitukseen. Mikäli asiakas ilmoittaa nostavansa kryptovaroja henkilökohtaiseen lompakkoon, sitä ei pysty verifioimaan. Koska lohkoketjuun on hyvin helppoa tuoda uusi osoite uutta transaktiota varten, varainsiirron lähtiessä tällaiseen osoitteeseen, lähtee se tavallaan tyhjyyteen ja vasta kun varat siirretään eteenpäin, saatetaan saada kyseinen osoite lohkoketjuanalytiikassa liitettyä johonkin toimijaan. Esimerkinkaltainen spekulatio voidaan todeta vasta hyvinkin pitkän ajan päästä jälkikäteen.

Yleisesti voidaan todeta, että TFR vaikutti aiheuttavan palveluntarjoajille paljon huolia. TFR:n vaatimusten noudattamiseksi tulee tehdä merkittäviä teknisiä investointeja eikä palveluntarjoajilla ole vielä tarkkaa suunnitelmaa tarvittavista muutoksista. Työmäärä ja kustannukset ovat korkeammat kuin MiCA:ssa, satojen tuhansien suurusluokassa. Valmiita teknisiä ratkaisuja ei vielä ole ja niiden tuotantoon otto kestää. Huolia on myös henkilötietojen käsittelystä, esimerkiksi palveluntarjoajien välinen (kryptovarapalvelusta toiseen kryptovarapalveluun) toteutus vaikuttaa hankalalta ja se tulee luultavasti toteuttaa omassa kanavassa. Palveluntarjoajilla on huolia siihen liittyen, miten tämä on mahdollista toteuttaa tietoturvallisesti niin, että henkilötiedot eivät ole vaarassa. Pääasiassa toimijat odottavat ulkopuolisten palveluntarjoajien kykenevän kehittämään ratkaisun vaatimusten noudattamiseen. Palveluntarjoajilla on epäilyksiä siitä, ehditäänkö asiat saada valmiiksi TFR:n soveltamisen edellyttämässä aikataulussa.

Viranomaisten puolelta on todettu nykytilassa tiedonsaannin olevan jo kattavalla tasolla tulevan sääntelyn velvoittamilta alueilta. Viranomaiset kokevat mahdolliseksi uhaksi tiedonsaannin heikkenemisen, koska sääntelyllä ei ole vaikutuksia niihin alueisiin, joilta ei nytkään saada tietoja.

Vaikutusten arviointiin liittyvistä kuulemisista voidaan yhteenvedon todeta, että TFR sisältää vaikeasti toteuttavia velvoitteita, joita voi olla melko kallista toteuttaa. Vaikuttaa siltä, että se ei oikeastaan tuo mukanaan merkittäviä hyötyjä ennen kuin globaalisti noudatetaan samoja sääntöjä ja niin sanottu privaattikryptojen kategoria kielletään. Privaattikryptot ovat sellaisia kryptovaroja, jotka pystyvät salaamaan lohkoketjussa suoritettavat transaktiot. Osa privaattikryptoista suojaa eli salaa automaattisesti kaiken datan, mutta osassa salaus on mahdollista tehdä käyttäjän niin halutessa.

Muut yritysvaikutukset

Hallituksen esityksellä ei arvioida olevan muuhun yrityssektoriin merkittäviä vaikutuksia. Sijoittajina toimivien yritysten vaikutukset muistuttavat kotitalouksiin kohdistuvia vaikutuksia. Esimerkiksi muutosten johdosta sijoittajien tiedonsaanti eri kryptovarojen ominaisuuksista paranee. Lisäksi ehdotetuilla muutoksilla voi olla vaikutusta sijoitettavien kohteiden tarjontaan, kun joukko ETA-alueella toimivia palveluntarjoajia todennäköisesti tarjoaa palvelujaan Suomessa jatkossa notifiointin nojalla.

4.2.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen

Hallituksen esityksellä ei ole vaikutuksia julkiseen talouteen tai valtion talousarvioon.

TFR vaikutus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen näkökulmasta

Muutetun TFR:n tavoitteena on parantaa varainsiirtojen ja kryptovarojen siirtojen jäljitettävyyttä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi varmistamalla tietojen välittyminen koko maksuketjun ja kryptovarojen siirtoketjun läpi. Mikäli palveluntarjoajat toteuttavat TFR:n vaatimukset, voidaan arvioida, että tietojen jäljitettävyys paranee.

Toisaalta toimivaltaisten viranomaisten näkemyksen mukaan tietojen saanti kryptovarasiiroista on ollut jo nykytilanteessa pääosin hyvällä tasolla. Mikäli TFR:n vaatimukset johtavat palveluntarjoajien siirtymiseen EUn ulkopuolisiin maihin vaatimusten välttämiseksi, voi se vaikeuttaa tietojen saantia ja sitä kautta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä, paljastamista ja selvittämistä.

4.2.1.4 Kansantaloudelliset vaikutukset ja kokonaisarvio vaikutuksista

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole erityisiä kansantaloudellisia vaikutuksia lyhyellä aikavälillä lukuun ottamatta kansantalouden kannalta pieniä vaikutuksia yritysten rahoitukseen. Lainvalmistelun yhteydessä haastatellut toimijat toivat esille sen, että MiCA:n luoma kattava EU-sääntelykehikko voi lisätä institutionaalisten sijoittajien ja laajemmin rahoitussektorin toimijoiden mielenkiintoa kryptovaroja kohtaan, koska toimiala selkeän ja yhtenäisen sääntelyn piiriin. MiCA:n soveltaminen voi lisätä kiinnostusta kryptovarasijoittamiseen ja kasvattaa kytköksiä perinteiseen rahoitussektorin ja kryptovaramarkkinoiden välillä, mikäli perinteiset rahoitussektorin toimijat alkavat tarjota kryptovarapalveluja. Kytkösten kasvamisen kansantaloudelliset vaikutukset eivät ole nähtävillä ainakaan lyhyellä aikavälillä ja niiden pitkän aikavälin vaikutuksia on vaikeaa arvioida.

On mahdollista, että suuret rahoitusmarkkinoiden toimijat ottavat pidemmällä aikavälillä lohkoketjuteknologiaan pohjautuvia järjestelmiä käyttöön. Tässä skenaariossa valinta avoimen ja suljetun lohkoketjuratkaisun välillä on merkittävä rahoitusvakautteen liittyvien kysymysten kannalta. Avoimen lohkoketjun palveluiden yleistymisen esteenä on ollut useita ratkaisemattomia ongelmia, jotka rajoittavat lähivuosien kasvua. Avoimen lohkoketjun ylläpitäjät vaikuttavat ratkaisevasti järjestelmän toimintaan, mutta niitä ei ole usein tunnistettu. Sääntely ja valvonta ei kohdistu MiCA:n soveltamisen myötä lohkoketjun ylläpitäjiin, mistä voi seurata uhkia rahoitusvakaudelle. Suljetuissa lohkoketjuissa ylläpitäjät voidaan tunnistaa, minkä perusteella riskejä voidaan arvioida ja toimijat voivat ottaa ne huomioon paremmin. MiCA keskittyy yksittäisten toimijoiden sääntelyyn, mutta ei huomioi alan keskittyneisyyttä ja teknologiariskejä. Tästä riskistä aiheutuvia pitkän aikavälin riskejä on käytännössä vaikea arvioida.

4.2.2 Vaikutukset ympäristöön

Kryptovarojen vaikutuksista ympäristötekijöihin on vaikea antaa tarkkaa arviota markkinan kehitysvaiheen ja luotettavan datan heikon saatavuuden vuoksi. Kuitenkin esimerkiksi komission vaikutusten arvioinnissa nostetaan esiin, että kryptovarojen ympäristövaikutukset riippuvat paljon sen ominaisuuksista, kuten siitä, millaista konsensusmekanismia lohkoketjussa käytetään, joka puolestaan vaikuttaa transaktioiden energiankäytön määrään. MiCA tuo läpinäkyvyyttä kryptovarojen ympäristövaikutuksiin. On viime kädessä sijoittajien ratkaisuista kiinni, valitsevatko he jatkossa kryptovaroja, joiden konsensusmekanismit kuluttavat runsaasti sähköä ja ovat siten ympäristövaikutuksiltaan haitallisia.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin

4.2.3.1 Vaikutukset Finanssivalvontaan

Ehdotuksella on vaikutuksia Finanssivalvontaan, josta tulee kryptovara-asetuksen toimitiluvista ja valvonnasta vastaava viranomaisiin. MiCA tulee lisäämään Finanssivalvonnan tehtäviä arviolta noin kolmen henkilötyövuoden verran.

Säännökset tuovat Finanssivalvonnalle uusia toimitiluvanvaraisia valvottavia ja Finanssivalvonnan toimivaltuuksien määrä lisääntyy olennaisesti. Nykyisen kansallisen lain rekisteröityjen toimijoiden velvoitteet ja näiden valvonta on ollut uutta kryptovara-asetuksen edellyttämää toimitilupäkäsitelyä ja valvontaa huomattavasti kevyempää. Keskeisiä uusia valvonta-alueita ovat esimerkiksi vakavaraisuusvalvonta, johdon pätevyysarviointi, omistajavalvonta sekä markkinoiden väärinkäyttövalvonta. Myös toiminnan järjestämistä ja menettelytapoja koskevat vaatimukset ovat huomattavasti laajempia.

Kryptovarapalveluntarjoajien lisäksi Finanssivalvonnan käsittelyyn saattaa tulla myös uusia liikkeeseenlaskijoiden toimitilupahakemuksia uusilta markkinoille pyrkiviltä sähkörahatokenien ja omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijoilta, mikä myös lisää Finanssivalvonnan työmäärää.

Suuri muutos on myös mahdollisuus tarjota kryptovaroja tai kryptovarapalveluita rajan yli ilmoitusmenettelyn avulla. Liiketoiminnan internet-lähtöisyyden vuoksi on hyvin todennäköistä, että suuri osa kryptovarapalveluiden tarjoajista tarjoaa palveluita rajan yli kaikissa ETA-maissa. Toimitiluviranomaisen työmäärä lisääntyy paitsi kotimaan viranomaisen myös isäntämaan viranomaisen ominaisuudessa.

4.2.3.2 Vaikutukset Tulliin

Osana tullirikosten selvittämistä Tulli tekee aktiivista yhteistyötä useiden eri palveluntarjoajien kanssa. Huolena on, että sääntelyn kiristyessä yhä useampi epäilyn kohteena oleva henkilö siirtyy käyttämään palveluntarjoajia, jotka eivät tietopyynnöistä huolimatta luovuta pyydettyjä asiakastietoja Tullille tai palveluntarjoajia, joiden keräämät asiakkaiden tuntemistiedot ovat Tullin tekemän työn kannalta riittämättömiä. Tullin huolena on myös, että yhteistyötä tekevät tahot kokevat uuden regulaation haastavana ja siirtyvät sen johdosta pois toimimaan ETA-alueen ulkopuolella eivätkä enää jatka sujuvaa yhteistyötä.

Tulli näkee sääntelyn mukanaan tuomien kehityssuuntien ja skenaarioiden toteutumisen käytännössä vaikuttavan työhönsä entistä haastavampina tutkimina ja niiden aiheuttamia pidentyneinä tutkimina-aikoina. On myös oletettavaa, että tutkimuksen kustannukset kasvavat esimerkiksi

ohjelmisto- ja lisäresurssitarpeiden myöntä. Tullin arvion mukaan kustannukset ovat sadoista tuhansista aina puoleen miljoonaan euroon saakka.

4.2.3.3 Vaikutukset Rahanpesun selvittelykeskukseen

Rahanpesun selvittelykeskuksen arvion mukaan kryptovarapalveluja koskevan sääntelyn kiristyessä on mahdollista, että rikollinen toiminta siirtyy jossain määrin Euroopan ulkopuolelle, mikä pidentää tutkinta-aikaa ja vaatii lisää henkilöstöä tutkinta-, kehitys- ja tukitehtäviin. Yleisesti ottaen erityisenä haasteena ovat aikakriittisyyden näkökulmasta jotkin kolmansissa maissa sijaitsevat palveluntarjoajat, joiden vastaaminen tietopyyntöihin ei laadullisesti tai aikamääreiden suhteen ole lainkaan samalla tasolla kuin EU:n alueelle sijoittautuneilla kryptovarapalvelun tarjoajilla.

Rahanpesun selvittelykeskuksen kustannusvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia, koska teknisestä toteutuksesta ei ole olemassa konkreettisia tietoja. Tällöin ei myöskään ole tiedossa, millaisia järjestelmiä ja tietorakenteita MiCA:n ja TFR:n alaiset palvelut tulevat käyttämään. Rahanpesun selvittelykeskus arvioi aiempiin saman mittaluokan hankkeisiin ja nykyisiin analyysityökalujen hintaan peilaten, että täysimääräiset pysyvät vaikutukset olisivat 3,5 henkilötyövuotta ja ohjelmistokustannusten osalta 110 000 euroa vuodessa. Lisäksi kertakustannus olisi 160 000 euroa.

Vaikutukset Rahoitusvakaustarveeseen

Keskeisin Rahoitusvakaustarveeseen koskeva vaatimus on osaamisen kehittäminen. Koska purettavuuden arviointi tehdään laitoskohtaisesti, tulee samojen asiantuntijoiden hallita sekä kyseisen laitoksen liiketoiminta että omaisuusreferenssitokeneita ja sähköisen rahan tokeneita koskeva liiketoiminta. MiCA lisää osaamistarvetta ennen kaikkea sitä kautta, että luottolaitokset voivat aloittaa tämän liiketoiminnan ilmoitusmenettelyllä. MiCA:n myötä Rahoitusvakaustarveeseen ja Finanssivalvonnan yhteistyömenettelyjä tulee mahdollisesti tarkentaa elvytysuunnitelmien arvioinnin koordinoinnin ja tiedonvaihdon osalta.

4.2.3.4 Vaikutukset yhteiskuntaan

MiCAlla ja TFR:llä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yhteiskuntaan lukuun ottamatta, että muutokset parantavat rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja siten myös rahoitusvakautta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

MiCA säätelee vain siinä määritellystä kryptovarapalvelun tarjoamisesta sekä omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskusta. Tällaisia toimijoita koskeva muu toiminta määräytyy unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön perusteella. Liikkumavaraa on arvioitu kansallisesti sen suhteen, sallitaanko toimijoille sellaista muuta toimintaa, joka ei perustu johonkin unionin oikeuden sääntöön, vai ei. Valmistelun yhteydessä virtuaalivaluutan tarjoajien ja yhden sähkörahayhteisön kanssa käydyissä keskusteluissa pyrittiin selvittämään sitä, mitä muuta toimintaa yritykset harjoittavat. Tarkoituksena oli arvioida, voidaanko tällaista muuta toimintaa pitää luonteeltaan sopivana MiCAn mukaisten palveluiden tarjoamisen yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu vaihtoehtoa, jossa sallittu muu toiminta määriteltäisiin yksityiskohtaisesti kansallisessa sääntelyssä. Tämän rinnalla on arvioitu vaihtoehtoa, jossa muu liiketoiminta olisi sallittua, jos se ei vaaranna asiakkaiden etuja ja jos muu liiketoiminta, toiminta ja riskienhallinta on mahdollista järjestää luotettavasti. Finanssivalvonta voisi rajoittaa muun

liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos edellä mainittuja edellytyksiä ei voida täyttää. Valmistelussa on päädytty jälkimmäiseen melko joustavaan vaihtoehtoon, mikä vastaa muun muassa maksulaitosten muusta liiketoiminnasta säädettyä. Tätä on pidetty perusteltuna siksi, että osalla MiCAn mukaisista toimijoista on jatkossakin rinnakkain maksulaitoksen toimilupa.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös vaihtoehtoa, jossa kryptovarapalvelun tarjoajille myönnettiin MiCA:n 143 artiklan mukaisesti valinnasta lisäsiirtymäaika. Tällaiselle lisäsiirtymäajalle ei esitetty palveluntarjoajien puolelta erityisiä tarpeita, joten lisäsiirtymäaika ei päädytty esittämään. Virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain suppeus MiCA:n vaatimuksiin verrattuna myös puolsi kielteistä suhtautumista lisäsiirtymäaikaan. Toteutettujen haastattelujen pohjalta TFR:n vaatimusten toteuttamiseen oltaisiin toivottu lisäsiirtymäaika. TFR ei kuitenkaan sisällä mahdollisuutta lisäsiirtymäajan myöntämiseen, joten kysymystä ei arvioitu kansallisesti.

Valmistelun yhteydessä on arvioitu myös valvontamaksujen mallia, jossa ei peritä lainkaan suhteellisia maksuja. Kiinteitä maksuja ei voida kuitenkaan pitää tasapuolisina toimijoiden ollessa keskenään eri kokoisia. Kiinteä maksu muodostuisi käytännössä korkeaksi, arviolta noin 15 000 euroa, mikä voi nostaa markkinoilletulon kynnystä.

Vahingonkorvaussääntelyä on valmistelun yhteydessä tarkasteltu suhteessa palveluntarjoajan yleiseen vahingonkorvausvelvollisuuteen. Tällaisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta on aikaisempaa käytäntöä pääomamarkkina- ja muussa rahoituspalvelusääntelyssä. Rajanvetoa valmistelun yhteydessä on käyty siitä, vastaako velvoitteesta vain toimija, jolle vahingonkorvausvelvoite asetetaan vai myös sen johto. Valmistelussa ei ole arvioitu vaihtoehtoa, jossa vahingonkorvausvelvollisuutta ei olisi, koska tämä ei vastaisi rahoitusmarkkinasääntelyssä yleisesti omaksuttuja periaatteita. Yleisen vahingonkorvausvelvollisuuden osalta vertailua on tehty muualla rahoituspalvelusääntelyssä omaksuttuun tapaan johdon vahingonkorvausvastuun määrittämisessä. Johdon vahingonkorvausvastuussa periaatteena on yleisesti, että toimielimen jäsen tai toimitusjohtaja vastaavat toiminnan järjestämisestä, mutta ei siitä, että palveluntarjoaja tai sen työntekijä aiheuttaa asiakkaalle vahinkoa rikkomalla menettelytapoja tai muita asiakassuhdetta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta vapautuminen on edellyttänyt, että toimieliimen jäsen ja toimitusjohtaja ovat huolehtineet, että palveluntarjoajalla on käytössään laissa vaaditut järjestelyt, jotta toiminnassa saavutettaisiin sääntelyn edellyttämät tavoitteet, ja että ne ovat riittävästi valvoneet toimintaperiaatteiden noudattamista. Menettelystä vastuussa olevalla on velvollisuus osoittaa menelleensä huolellisesti. Valmistelussa ei ole ilmennyt perusteita, joiden vuoksi tästä yleisesti noudatetusta periaatteesta olisi tarpeen poiketa.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Tällä hetkellä kryptovarapalvelujen tarjoamisesta säädetään direktiivissä (EU) 2018/843 (rahanpesudirektiivi). Direktiivi edellyttää, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että palveluntarjoajat, jotka tarjoavat vaihtopalveluja virtuaalivaluuttojen ja fiat-valuuttojen välillä, sekä lomppokopelvelujen tarjoajat ovat rekisteröityjä. Osassa EU:n jäsenvaltioista on ollut ennen MiCAn säätämistä kansallista kryptovaroja koskevaa sääntelyä, joka sisältää EU:n rahanpesudirektiivin vaatimuksia pidemmälle meneviä vaatimuksia. Kansallisella sääntelyllä voi olla vaikutusta siihen tapaan, jolla MiCasta johtuvia täytäntöönpanotoimia toteutetaan. Tällä voi olla vaikutusta esimerkiksi siihen, mitä toimintaa yhtiöiden sallitaan jatkossa harjoittaa kansallisen lainsäädännön perusteella kryptovarapalvelujen tarjoamisen ohella tai säädetäänkö tällaista mahdollisuudesta ylipäätään.

Valmistelun aikana pyrittiin selvittämään sitä, millaisia ratkaisuja muissa jäsenvaltioissa suunnitellaan, mutta tietoa saatiin niin rajallisesti, että siitä ei ollut mahdollista tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Osa jäsenvaltioista on päivittänyt kansallisia lakejaan lähelle MiCA-vaatimuksia ennen MiCAn soveltamista.

Viro

Virossa MiCA-asetuksen implementointi⁹ toteutetaan sekä laatimalla uusi kryptovaroja koskeva laki että muuttamalla sektorilainsäädäntöä. Virossa MiCA:n tulevaa implementointia on edistetty jo aikaisemmin tehdyllä lakimuutoksella¹⁰, jolla sääntelyä on muutettu lähemmäs MiCA:n mukaisia vaatimuksia. Viron kansallisessa sääntelyssä on jo nyt pääomavaatimukset ja ylimmän hallintoelimen jäsenten ammattitaitoa koskevat vaatimukset, jotka vastaavat MiCA:n sisältöä. MiCAn mukaisena toimivaltaisena viranomaisena Virossa tulee toimimaan Finanssinspektsioon. Virossa MiCA-asetuksen mukaiset vaatimukset astuvat liikkeeseenlaskijoiden osalta voimaan 30 kesäkuuta 2024 ja muiden vaatimusten osalta 30 joulukuuta 2024. Ennen Viron kansallisen lain voimaantuloa toimintaa harjoittaneet kryptovarapalvelun tarjoajat voivat hyödyntää siirtymäaikaa 1.7.2025 saakka.

Ranska

Myös Ranska on muuttanut kryptovarioihin liittyvää lainsäädäntöään ennakollisesti ottamalla käyttöön tehostetun toimilupamenettelyn, jota koskeva laki tulee voimaan 1 tammikuuta 2024¹¹. Ranskassa on jo aikaisemmin ollut käytössä yksinkertaistettu toimilupamenettely. MiCAn implementoinnin myötä yksinkertaistetusta toimilupamenettelystä siirrytään Ranskassa tehostettuun toimilupamenettelyyn, jossa uusien toimiluvan hakijoiden tulee antaa toiminnastaan aiempaa laajemmin tietoja. Tehostetun menettelyn tarkoituksena on ennakoida MiCAn mukaisia vaatimuksia. Ennen Ranskan kansallisen lain voimaantuloa toimintaa harjoittaneet kryptovarapalvelun tarjoajat voivat hyödyntää siirtymäaikaa 1.7.2025 saakka. Ranskassa kansallinen rahoitusmarkkinaviranomainen, AMF (*The Autorité des marchés financiers*), toimisi MiCAn mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Ruotsi

Ruotsissa MiCA implementoidaan uuteen lakiin sekä esimerkiksi valvonnan ja seuraamusten osalta sektorilainsäädäntöön. Toimivaltaisena viranomaisena Ruotsissa toimii Finansinspektionen. Siirtymäajan osalta MiCA tulee Suomea vastaavasti sovellettavaksi Ruotsissa pääosin 30 joulukuuta 2024, sekä tiettyjen säännösten osalta jo 30 kesäkuuta 2024.¹²

Espanja

Espanjassa MiCAn mukaisina toimivaltaisina viranomaisina toimivat kansallinen arvopaperimarkkinoiden valvonnasta vastaava viranomainen CNMV (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*) sekä Espanjan keskuspankki (*Banco de España*). Espanjassa on päädytty ehdottamaan

⁹ <https://eelroud.valitsus.ee/main/mount/docList/8e415d27-ecac-4b1c-914a-f7f696c0281a>

¹⁰ <https://www.fin.ee/en/news/estonia-tighten-regulation-virtual-asset-service-providers>

¹¹ <https://www.amf-france.org/en/news-publications/news/digital-assets-amf-amends-it-general-regulation-and-its-policy-dasp-light-enhanced-registration-and>

¹² <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2023/11/provning-av-arenden-enligt-eus-forordning-om-marknader-for-kryptotillgangar/>

12 kuukauden mittaista siirtymäaika, jolloin MiCAn soveltaminen alkaa Espanjassa joulukuussa 2025¹³. Espanjassa on myös tiukennettu kryptovarojen markkinointiin liittyvää sääntelyä vuoden 2022 alussa.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan informatiivista säännöstä, jossa todettaisiin, että kryptovarapalvelujen tarjoamiseen, omaisuusreferenssitokeneiden ja sähköisen rahan tokeneiden liikkeeseenlaskuun sovelletaan EU:n kryptovaramarkkina-asetusta ja sen nojalla annettuja komission asetuksia ja päätöksiä.

Pykälän ehdotetun 2 momentin mukaan tätä lakia sovelletaan kryptovarapalvelun tarjoajaan, omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoihin ja tällaisen toimijan harjoittamaan muuhun liiketoimintaan. Tätä lakia sovelletaan myös liikkeeseenlaskijoihin ja tarjoajiin. Pykälässä käytetyt määritelmät ovat suoraan EU:n kryptovara-asetuksessa käytettyjä määritelmiä, joten niitä ei ole tarve määritellä erikseen.

Pykälän ehdotetun 3 momentin mukaan tätä lakia sovelletaan myös EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisiin muihin finanssiyhteisöihin, jotka saavat tarjota kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan mukaisen ilmoituksen nojalla. Näin Finanssivalvonnalla olisi käytössään EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaiset toimivaltuudet valvoessaan tiettyjen finanssiyhteisöjen tarjoamia kryptovarapalveluja.

2 §. *Valvonta ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa.* Pykälässä säädettäisiin, että Finanssivalvonta valvoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitettua toimintaa ja tämän lain mukaista toimintaa. Lisäksi se valvoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten noudattamista. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 93 artiklaan. Pykälään ehdotetaan lisäksi informatiivista säännöstä Fivan velvollisuudesta tehdä yhteistyötä kuluttaja-asiamiehen kanssa asiakkaansuojan valvonnassa, mistä säädetään FivaL:n 46 §:ssä

2 luku Toimilupavelvollisuus ja muu kuin EU:n kryptovara-asetuksen mukainen toiminta

3 §. *Toimilupavelvollisuus.* Ehdotettu 3 pykälä on informatiivinen ja siinä viitataan MiCA:n säännöksiin, joissa säädetään tarkemmin toimilupavelvollisuudesta.

¹³ <https://portal.mineco.gob.es/es-es/comunicacion/Paginas/Reglamento-europeo-sobre-el-mercado-de-criptoactivos-MiCA-2023-.aspx>

4 §. *Kryptovarapalvelun tarjoajan, sähköisen tokenin liikkeeseenlaskijan ja omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan muu liiketoiminta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kryptovarapalvelun tarjoajan, sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan ja omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan muusta liiketoiminnasta. Muu liiketoiminta olisi sallittua, jos se ei vaaranna asiakkaiden etuja ja jos muu liiketoiminta, toiminta ja riskienhallinta on mahdollista järjestää luotettavasti. Finanssivalvonta voisi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos edellä mainittuja edellytyksiä ei voida täyttää. Pykälä vastaisi sisällöltään sitä, mitä säädetään maksulaitosten muusta liiketoiminnasta. Tätä on pidetty perusteltuna siksi, että osalla MiCAN mukaisista toimijoista on jatkossakin rinnakkain maksulaitoksen toimilupa. Finanssivalvonnalla tulisi olla ajantasainen tieto muun sallitun liiketoiminnan harjoittamisesta jatkuvan valvonnan yhteydessä, jotta Finanssivalvonta voi tosiasiallisesti arvioida muun liiketoiminnan aiheuttamaa mahdollista riskiä. Ehdotus perustuu MiCA:n 109 artiklan kohtiin 3 f, 4 e ja 5 g.

5 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tilanteesta, jossa kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä toimilupahakemuksesta ei ole tehty toimilupaa koskevaa päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Hakija voisi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Valituksen voi tehdä siihen asti, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan olisi ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on tehty valituksen tekemisen jälkeen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Ehdotus perustuisi MiCAN 113 artiklaan.

3 luku **Salassapito- ja tiedonantösäännökset**

6 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin salassapitovelvollisuudesta tavalla, joka noudattaa muualla rahoituspalvelun tarjoajia koskevassa sääntelyssä omaksuttua tapaa. Niin kutsutun pankkisalaisuuden lähtökohtana on se, että kun asiakas antaa tietojaan rahoituspalvelun tarjoajalle saadakseen hankkimaansa palvelua, tämä voi luottaa siihen, että tiedot eivät kulkeudu ulkopuolisille. Niin kutsuttu pankkisalaisuus on suojana henkilötietojen suojaa laajempi ja pitää sisällään myös oikeushenkilöjen asiakassuhteessaan palveluntarjoajalle antamia tietoja. Sääöksessä huomioidaan se, että toimija saattaa kuulua johonkin konserniin tai konsolidointiryhmään. Sillä saattaa samanaikaisesti olla lupa toimia myös muun unionin oikeuden perusteella.

7 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisille.* Pykälässä säädettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan, liikkeeseenlaskijan, tarjoajan, toimiluvan saaneen liikkeeseenlaskijan, sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvanyrityksen taikka yhteenliittymän velvollisuudesta antaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

8 §. *Salassa pidettävien tietojen muu luovuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin poikkeuksesta ainoastaan kansallisiin salassapitosäännöksiin. Ehdotettavista säännöksistä ilmenee, että tietosuoja-asetus on aina ensisijainen suhteessa kansalliseen lainsäädäntöön. Tietojen luovuttamisessa olisi aina varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja luovutus ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia. Säännöksissä täsmennettäisiin, mihin käyttötarkoituksiin tietoja voitaisiin luovuttaa. Säännöksissä huomioitaisiin lisäksi se, että on mahdollista, että kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja tai toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija kuuluisi johonkin konserniin, konsolidointiryhmään tai yhteenliittymään.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja tai toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija ja niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys voisi luovuttaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai yhteenliittymään kuuluvalle yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai yhteenliittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Pykälässä tarkoitettut tiedot, silloin kun ne koskevat luonnollista henkilöä, ovat henkilötietoja. Tällöin tietojen käsittelyyn sovelletaan aina ensisijaisesti tietosuoja-asetusta ja sen ohella tietosuojalakia. Momentissa ehdotettu poikkeus ei koskisi tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista. Kyse on rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä ja siten arkaluonteisista henkilötiedoista. Tietosuoja-asetus ei sisällä varsinaisesti tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä, mutta sen säännöksiä on sovellettava myös henkilötietoja luovutettaessa. Vaikka perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö koskee pääasiassa viranomaisten tiedonluovutus- ja tiedonsaantioikeuksia, salassa pidettäviä tai arkaluonteisia tietoja luovutettaessa on silti myös muissa tilanteissa syytä säätää asiasta yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti. Tätä tarkoitusta varten ehdotettavassa momentissa tietojen luovuttaminen on rajattu samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai yhteenliittymään kuuluvaan yhteisöön. Lisäksi luovutettavien tietojen käyttötarkoitus on rajoitettu muualla rahoituspalveluja koskevassa sääntelyssä vakiintuneen mukaisesti siten, että kyseessä on asiakaspalvelu ja muu asiakassuhteen hoitaminen, markkinointi tai konsernin tai konsolidointiryhmän riskienhallinta. Tietojen luovuttamisesta voidaan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan perusteella säätää kansallisesti, jos henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteena on joko 1 kohdan c alakohta (rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite) tai 1 kohdan e alakohta (yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen). Sääntelyliikkumavara perustuisi 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklan mukaan kaiken henkilötietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan toista poikkeusta salassapitovelvollisuuteen. Sen mukaan kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja tai toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija ja niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys voisivat luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja sellaiselle yritykselle, joka kuuluu kryptovarapalvelun tarjoajan, liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai toimiluvan saaneen liikkeeseenlaskijan samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Poikkeus ei koskisi tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista. Henkilötietojen käsittelyä ja luovuttamista koskevia periaatteita on kuvattu edellä 1 momentin perusteissa.

9 §. *Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisestä.* Pykälässä ehdotetaan säädettävän EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan 3 kohdan mahdollistamalla tavalla siitä, että selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä tulisi toimittaa Finanssivalvonnalle ainoastaan sen pyynnöstä.

4 luku **Valvontavaltuudet**

10 §. *Kryptovarapalvelun tarjoamisen keskeyttäminen tai kieltäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n

kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11-13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tilanne huomioiden kryptovarapalvelujen tarjoaminen vahingoittaisi asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etuja. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan f alakohtaan.

Pykälän 3 *momentissa* ehdotetaan, että voisi kieltää kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos se toteaa, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

11 §. Olennaisten tietojen julkistaminen. Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi varmistaa asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarapalvelujen tarjoajaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa kyseisten kryptovarapalvelujen tarjoamiseen. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan d alakohtaan.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi varmistaa kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarojen tarjoajaa, niiden kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai omaisuusreferenssitokenin tai sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa yleisölle tarjottavien tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien kryptovarojen arviointiin. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan s alakohtaan.

12 §. Yleiseen tietoon saattaminen. Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi julkaista tiedon siitä että kryptovarapalvelun tarjoaja ei noudata velvoitteitaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi saattaa yleiseen tietoon, että tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö tai omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija ei noudata EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan r alakohtaan.

13 §. Sopimusten siirtäminen toimiluvan peruuttamisen yhteydessä. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia olemassa olevien sopimusten siirtämistä toiselle kryptovarapalvelun tarjoajalle, kun se peruuttaa kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 64 artiklan mukaisesti. Siirto edellyttää asiakkaiden ja vastaanottavan kryptovarapalvelun tarjoajan suostumusta. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan g alakohtaan.

14 §. Toiminnan määrääminen lopetettavaksi. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi määrätä kryptovarapalveluja tarjoavan henkilön toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman en-

nakkovaroitusta tai määräajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö tarjoaa kryptovarapalveluja ilman toimilupaa. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan h alakohtaan.

15 §. *Kryptovaran kuvauksen muuttaminen tai täydentäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan kryptovaran kuvaustaan tai tekemään lisämuutoksia muutettuun kryptovaran kuvaukseen, jos kryptovaran kuvaus tai muutettu kryptovaran kuvaus ei sisällä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6, 19 tai 51 artiklassa vaadittuja tietoja. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan i alakohtaan.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi varmistaa rahoitusvakauden tai kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojaamiseksi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita sisällyttämään kryptovaran kuvauksiinsa lisätietoja. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan k alakohtaan.

16 §. *Markkinointiviestinnän muuttaminen.* Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan markkinointiviestintäänsä, jos markkinointiviestintä ei vastaa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 7, 29 tai 53 artiklan vaatimuksia. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan j alakohtaan.

17 §. *Markkinointiviestinnän keskeyttäminen, kieltäminen tai lopettaminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai kieltää markkinointiviestinnän, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan p alakohtaan.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi vaatia tarjoajia, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä, omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita tai asiaankuuluvia kryptovarapalvelun tarjoajia lopettamaan tai keskeyttämään markkinointiviestinnän kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11-13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan q alakohtaan.

18 §. *Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kryptovarojen tarjoaminen tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1

§:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11–13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan l alakohtaan.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi kieltää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta rikotaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan m alakohtaan.

19 §. Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kaupankäynti kryptovaroilla. Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa, keskeyttämään kaupankäynnin kryptovaroilla kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen suomenkielisessä käännöksessä käytetään sanaa ”työpäivä” ja ruotsinkielisessä ”arbetsdag”. Ehdotuksessa on kuitenkin omaksuttu yhtenäisyyden vuoksi esiteasetuksen myötä arvopaperimarkkinalain 17 luvun 1 §:ään otettu ilmaus ”pankkipäivä” suomeksi ja ”bankdag” ruotsiksi. Vastaava ilmaus on omaksuttu myös joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 5 luvun 11–13 pykälässä. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan n alakohtaan.

Pykälän 2 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi keskeyttää tai vaatia asiaankuuluvaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpitoa koskevia kryptovarapalveluja keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla, jos tarjoajan, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan tilanne huomioiden kaupankäynti olisi kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen vastaista. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan t alakohtaan.

Pykälän 3 *momentissa* ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi kieltää kaupankäynnin kryptovaroilla kryptovarojen kaupankäyntialustalla, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta rikotaan. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan o alakohtaan.

20 §. Toimivaltuudet määrätä toiminta lopetettavaksi. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta voisi määrätä toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määrärajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita ilman toimilupaa tai että henkilö tarjoaa muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita taikka hakee niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettua kryptovaran kuvausta. Ehdotus perustuisi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 94 artiklan 1 kohdan u alakohtaan.

21 §. Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, että Finanssivalvonta voi ulkoistaa EU:n kryptovaramarkkina-asetusta, sen nojalla annettuja säännöksiä ja tätä lakia koskevat tarkastukset tai tutkimukset tilintarkastajille tai asiantuntijoille. Asiantuntijan osaamisesta, riippumattomuudesta ja palkkioista säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 34 §:n 2-3 *momentissa*. Valtuus perustuu MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan x alakohtaan.

22 §. Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin Finanssivalvonnan verkkorajapintaan, säilytyspalveluntarjoajaan ja verkkotunnuksiin liittyvistä toimivaltuuksista. Verkkorajapinnalla tarkoitetaan MiCAn 3 artiklan 1 kohdan 38 alakohdan mukaan mitä tahansa ohjelmistoa, mukaan lukien verkkosivusto, verkkosivuston osa

tai sovellus, jota tarjoaja tai kryptovarapalvelun tarjoaja ylläpitää tai jota ylläpidetään sen puolesta ja jonka tarkoituksena on antaa kryptovarojen haltijoille pääsy sen kryptovarioihin ja asiakkaille pääsy kryptovarapalveluihin. Momentin 1 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi määrätä palveluntarjoajan poistamaan sisältöä, antamaan kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaille tai kryptovarojen haltijoille selkeän varoituksen verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä, estämään tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan. Säännös perustuu MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan aa alakohdan luetelmakohtiin i) ja ii). Vastaavan kaltainen säännös sisältyy kuluttajansuojaviranomaisen eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 12 §:n 1 momenttiin. Kyseisen säännöksen esitöissä (HE 54/2019 vp) on todettu, että palveluntarjoajilla tarkoitetaan säännöksessä muun muassa hosting-, internet- ja alustapalveluntarjoajia sekä teleyrityksiä tai muuten tiedon julkaisusta, välittämisestä tai sen verkossa esilläolosta vastaavia toimijoita. Lähtökohtana säännöksessä on, että päätös voi kohdistua tahoihin, joilla on tosiasiallinen mahdollisuus säännöksessä mainittujen keinojen käyttöön, minkä vuoksi kyseeseen tulevia palveluntarjoajia ei ole tarkoituksenmukaista määritellä tyhjentävästi. Finanssivalvonnan tulee lähtökohtaisesti pyrkiä siihen, että päätös kohdistetaan tahoon, joka hallinnoi lainvastaiseksi katsottavaa sisältöä. Valtuus edellyttää myös tietoteknistä erityisosaamista, jotta määräys kyetään kohdistamaan oikeaan tahoon.

Momentin 2 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen Finanssivalvonnan nimiin. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 164 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusrekisteriä Suomen maatunnukseen eli fi-maatunnukseen päättyvistä verkkotunnuksista. Liikenne- ja viestintävirasto poistaa tarvittaessa verkkotunnuksen käytöstä poistamalla sen verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta. Finanssivalvonta voi antaa määräyksen verkkotunnuksen käytöstä poistamiseksi myös muiden verkkotunnuspäätteiden osalta kohdistuen sen verkkotunnuspäätteitä hallinnoivalle tai verkkotunnuksia välittävälle taholle. Kohta kattaa näin kunakin hetkenä käytössä olevat kansallisia (ccTLD), yleisiä (gTLD) ja mahdollisia muita verkkotunnuspäätteitä käyttävät verkkotunnukset. Säännöksen mukaan Finanssivalvonnan ei tarvitse merkitä verkkotunnusta nimiinsä, ellei se pidä sitä tarpeellisenä. Verkkotunnusmerkinnän poistaminen voi olla mahdollista sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 169 §:n nojalla myös eräissä muissa tapauksissa. Finanssivalvonta voisi pykälän 2 momentin mukaan antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin päätös olisvoimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Finanssivalvonnan velvollisuudesta varata päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkovalle toimijalle tilaisuus tulla kuulluksi ennen 1 tai 2 momentin mukaisen päätöksen antamista, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Pykälän 4 momentin mukaan Finanssivalvonta voi asettaa 1 tai 2 momentin mukaisten päätöstenä noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa. Erillinen säännös uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta on tarpeen, koska se kohdistuisi FivaL:ssä määriteltyjen toimijoiden sijaan säännöksen 1 momentin 1 ja 2 kohdissa määriteltyihin toimijoihin.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta Finanssivalvonnan 22 §:n säännöksen ojalla antamaan päätökseen. Päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen, mutta se, johon ehdotetussa pykälässä tarkoitettu päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkinut toimija voisivat saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tämä tulisi tehdä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Muutoin

päätös jää pysyväksi. Päätöstä olisi noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää. Menettelyn osalta viitataan 6 momentissa oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin (100/2013).

23 §. Vähimmäisnimellisarvon määrääminen ja liikkeeseen laskettavan määrän rajoittaminen

Pykälän mukaan Finanssivalvonta voi vaatia omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskija määräämään vähimmäisnimellisarvo tai rajoittamaan liikkeeseen laskettavaa määrää EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 23 artiklan 4 kohdan, 24 artiklan 3 kohdan tai 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Valtuus perustuu MiCAn 94 artiklan 1. kohdan alakohtaan ab.

24 §. Kielto- ja oikaisupäätös. Pykälässä säädettäisiin Finanssivalvonnan valtuudesta kieltää sitä, joka toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta kyseistä menettelyä. Finanssivalvonta voisi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä olisi pidettävä tarpeellisenä oikean ja riittävän tiedon saamiseksi sijoittajille. Pykälä perustuu asetuksen 94 artiklan 3 kohdan h alakohtaan.

25 §. Osaamisen ja pätevyyden kriteerien arviointi. Pykälän mukaan Finanssivalvonta antaa määräykset siitä, mitä perusteita käytetään kryptovarapalvelun tarjoajien osaamisen ja pätevyyden arvioinnissa käytetään. Ehdotettu säännös perustuu MiCAn 81 artiklan 7 alakohtaan, jonka mukaan kryptovarapalvelun tarjoajien, jotka tarjoavat kryptovaroja koskevaa neuvontaa, on varmistettava, että luonnollisilla henkilöillä, jotka antavat niiden puolesta kryptovaroja tai kryptovarapalvelua koskevaa neuvontaa tai tietoa, on tarvittava osaaminen ja pätevyys velvollisuksiensa täyttämiseen. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet.

5 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

26 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sellaisista säännösten rikkomisista ja laiminlyönneistä, joista voitaisiin Finanssivalvonnasta annetun 40 §:n 1 momentin mukaisesti määrätä seuraamusmaksu. Tällaisia säännöksiä olisivat MiCA 88–92 artiklan säännökset sisäpiiritiedon julkistamisesta, sisäpiirikauppoja koskevasta kiellosta, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta, markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta ja markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta. Pykälän 1 momentti perustuu MiCAn 111 artiklan 2 kohdan d alakohtaan, 3 kohdan a–d alakohtaan sekä 5 kohdan i ja j alakohtiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka laiminlyö tai rikkoo edellä 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä.

27 §. Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano. Pykälässä säädettäisiin viittaussäännöksellä siitä, että hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen VII osastossa. Seikoista, jotka Finanssivalvonnan on hallinnollisia seuraamuksia ja hallinnollisia toimenpiteitä määrätessään otettava huomioon, säädetään MiCAn 112 artiklassa. Vastaavista seikoista on säädetty myös FivaL:n 41 §:n 2 ja 3 momentissa.

6 luku **Rangaistussäännökset ja vahingonkorvausvelvollisuus**

28 §. Kryptovararikos. Pykälässä 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ilman toimilupaa tapahtuva omaisuusreferenssitokenien tarjoaminen yleisölle tai ottaminen kaupankohteeksi tai

ilman toimilupaa tapahtuva kryptovarapalvelujen tarjoaminen olisi rangaistava teko. Vastavasta tilanteesta olisi kysymys myös silloin, jos toimintaa jatkettaisiin FivaL:n 26 §:n mukaisen toimiluvan perumista koskevan päätöksen tai FivaL:n 27 §:n mukaisen toiminnan rajoittamista koskevan päätöksen vastaisesti. Ehdotuksen täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden varmistamiseksi pykälässä viitattaisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen ja FivaL:n tiettyihin säännöksiin siten, että erityyppisiä velvoitteita sisältävien säännösten osalta ei olisi epäselvyyttä, mitä osaa säännöksestä tarkoitetaan. Rangaistusasteikko noudattaisi muualla rahoituspalvelujen tarjoamista koskevassa sääntelyssä omaksuttua käytäntöä. Rangaistussäännöksen tarpeellisuus perustuu rahoituspalveluissa yleisen rahoitusmarkkinoita kohtaan tunnettavan luottamuksen ylläpitämiseen ja turvaamiseen. Rikosoikeudellisen seuraamuksen voidaan katsoa tehostavan toimilupavalvontaa ja ehkäisevän ennalta luvaton palveluntarjontaa. Rangaistavaksi säätämislle on painava yhteiskunnallinen tarve, joten rikosoikeudellista seuraamusta voidaan pitää esityksen mukaisissa tilanteissa välttämättömänä. Kuten muualla rahoituspalveluja koskevassa kansallisessa sääntelyssä täytäntöönpanossa rikosoikeudelliset seuraamukset kohdistettaisiin kryptovararikoksen osalta vain luonnollisiin henkilöihin.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiiviset viittaukset rikoslain 51 a lukuun ehdotettaviin rangaistussäännöksiin sisäpiirintiedon väärinkäytöstä, sisäpiirintiedon ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista ja kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta.

29 §. *Salassapitovelvollisuuden rikkominen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Säädos vastaa muualla rahoituspalvelujen tarjoajia koskevassa sääntelyssä omaksuttua käytäntöä.

30 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että momentissa määritelty toimija on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka se on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut asiakkaalle tai muulle henkilölle ehdotetun lain tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten vastaisella menettelyllä. Viittaus tähän lakiin ja EU:n kryptovaramarkkina-asetukseen sekä sen perusteella annettuihin komission asetuksiin ja päätöksiin noudattaa samaa yksityiskohtaisuuden asetetta kuin muualla rahoituspalveluja koskevassa sääntelyssä on vastaavissa tilanteissa omaksuttu.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jotka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 34 artiklan 3 kohtaa tai 36 artiklan 6 kohtaa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että kryptovarapalvelun tarjoajan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jotka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet kryptovarapalvelun tarjoajalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 68 artiklan 6 kohtaa. Ehdotettujen 2 ja 3 momenttien vastuu aiheutetusta vahingosta kattaisi toiminnan järjestämistä koskevat velvoitteet yleisesti. Sisällöltään ja viittaustavaltaan säännökset olisivat rinnastettavissa sijoituspalvelulain vastaavaan säännökseen, mitä puoltaa se, että tarjottavat palvelut ovat joko identtisiä tai samankaltaisia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan 2-3 momentissa tarkoitettu vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan informatiivista viittausta vahingonkorvauslakiin vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken.

8 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

31 §. Voimaantulo. Pykälän ehdotetun 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 30 päivänä kesäkuuta 2024, jolloin MiCA:n omaisuusreferenssitokeneita ja sähköisen rahan tokeneita koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi. Ehdotetun lain kryptovarapalveluntarjoajia koskevat säännökset tulevat kuitenkin sovellettavaksi 30.12.2024. Voimaantulon aikataulu noudattaa MiCA:n 149 artiklan mukaista voimaantulon aikataulua. MiCA:n II ja IV osastoa sovelletaan 30 päivästä kesäkuuta 2024.

Pykälän ehdotetun 2 momentin mukaan ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntönnäpönan edellyttämiin toimiin. Finanssivalvonta voi ottaa toimilupaa koskevan hakemuksen käsiteltäväksi tämän lain mukaan jo ennen lain voimaantuloa.

Pykälän ehdotetun 3 momentin mukaan lailla kumottaisiin virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki 31.12.2024.

7.2 Laki Finanssivalvonnasta

4 §. Valvottavat. Pykälän 2 momentin 16 kohtaan ehdotetaan teknistä muutosta, jossa piste muutetaan puolipisteeksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 17 kohta, jonka mukaan valvottavalla tarkoitettaisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista toimijaa, joka tarjoaa omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakee omaisuusreferenssitokenien ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa.

5 §. Muut finanssimarkkinoilla toimivat. Pykälän 38 kohtaa muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajia ei pidettäisi enää muina finanssimarkkinoilla toimivina. Virtuaalivaluutan tarjoajista annettua lakia ehdotetaan kumottavaksi MiCA:n myötä. MiCAN mukaiset liikkeeseenlaskijat ja tarjoajat olisivat jatkossa muita finanssimarkkinoilla toimivia. Liikkeeseenlaskijat ja tarjoajat eivät tarvitse MiCA:n mukaista toimilupaa eivätkä ne ole siten Finanssivalvonnan toimilupavalvottavia. Liikkeeseenlaskijoita voivat olla esimerkiksi ne sähkörahatokenin tai omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijat, jotka kuuluvat jonkin poikkeuksen piiriin esimerkiksi liikkeeseenlaskun pienen arvon vuoksi. Muita finanssimarkkinoilla toimivia olisivat myös henkilöt, jotka tarjoavat muita kryptovaroja kuin sähkörahatokeneita tai omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakevat niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 41 kohta, jonka mukaan muita finanssimarkkinoilla toimivia olisivat lisäksi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 41 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 83 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla omistajakontrollin piirissä olevat henkilöt.

20 a §. Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä MiCA:n 95 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja 115 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisten yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 28 §:ssä ja rikoslain 39/1889 51 a luvussa säädettyjen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäynnin etenemisestä. Uusi momentti perustuu MiCA:n 95 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja 115 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan.

21 §. *Markkinoiden väärinkäyttöön ja vertailuarvoasetuksen valvontaan liittyvä erityinen tietojensaantioikeus.* Pykälän 1 momenttia ja 2 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavan. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siitä ilmenisi Finanssivalvonnan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuvaa kaupankäyntiä koskevien EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännösten noudattamisen valvomiseksi. Tietojensaantioikeus koskisi tietoja, jotka liittyvät kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevaan tai kaupankäynnin kohteeksi haettuun kryptovaraan, kryptovaran liikkeeseenlaskijaan taikka kryptovaroilla tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin. Pykälän 2 momentin 1 kohtaan ehdotetaan teknistä muutosta, jossa piste muutetaan puolipisteeksi. Pykälän 2 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus saada yksilöityä liiketoimea ja 1 momentissa tarkoitetun valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja myös sellaiselta henkilöltä, joka on osallinen sellaiseen liiketoimeen tai toimeksiantoon, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua kryptovaraa.

27 §. *Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen.* Pykälän 5 momentti muokattaisiin niin, että Finanssivalvonnalla olisi valtuus rajoittaa MiCAN mukaisen liikkeeseenlaskijan ja tarjoajan toimintaa. Valtuus perustuu MiCA:n 94 artiklan 1 kohdan v alakohtaan.

28 §. *Johdon toiminnan rajoittaminen.* Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 12 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimestä. Valtuus perustuu MiCAN 94 artiklan 1 kohdan y alakohtaan y ja 111 artiklan 5 kohdan f alakohtaan. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 13 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonta voi väliaikaisesti kieltää ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa. Valtuus perustuu MiCA:N 111 artiklan 5 kohdan e alakohtaan.

37 b §. *Määräaikainen kaupankäyntikielto.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää määräajaksi luonnollista henkilöä käymästä kauppaa omaan lukuun kryptovaroilla ja sellaisilla rahoitusvälineillä, joiden arvo määräytyy kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran perusteella, jos henkilö laiminlyö tai rikkoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan säännöksiä sisäpiiritiedon julkistamisesta, 89, 90 tai 91 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta taikka 92 artiklan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan g alakohtaan.

37 f §. *Kryptovaraposition valvonta.* Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen noudattamisen valvontaan liittyviä tietoja keneltä tahansa kryptovaran haltijalta ja asetuksen 37 ja 75 artiklassa tarkoitettusta positioneurekisteristä. Finanssivalvonta voi velvoittaa kryptovarojen haltijaa toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta hankkia kryptovaroja. Valtuus perustuu MiCAN 94 artiklan 1 kohdan z alakohtaan.

38 §. *Rikemaksu.* Pykälän 38 momenttia 2 ehdotetaan muutettavaksi niin, että oikeushenkilölle määrättävän rikemaksun alaraja alennettaisiin 5 000 eurosta 1 000 euroon. Joidenkin Finanssivalvonnan valvomien oikeushenkilöiden liikevaihto voi olla vähäistä, jolloin 5 000 euron suuruisen rikemaksun määrääminen olisi kohtuuton toimenpide. Rikemaksun alarajaa olisi syytä

laskea, jotta hallinnollinen seuraamus on mahdollista asettaa niissä tilanteissa, joissa Finanssi-
valvonnan valvomien lakien velvoitteita on rikottu. Vastaava muutos on tehty rahanpesulain 8
luvun 1 §:n 3 momenttiin lainmuutoksella 444/2023, joka tuli voimaan 31.3.2023.

39 §. Julkinen varoitus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa
lueteltuihin säännöksiin 38 § 6 momentti (rikemaksun alainen teko) sekä 40 §:n 5 ja 6 momentti
(seuraamusmaksun alaisia tekoja). Kyseisiä säännöksiä on vuosien varrella laajennettu, mutta
muutoksia ei ole huomioitu FivaL 39 §:ssä. Kyseessä on teknisluonteinen säännöksen korjaus.

40 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa
lueteltuihin säännöksiin, joiden rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, lisättäisiin kryptova-
rapalvelujen tarjoajasta ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:ssä tarkoitettut säännökset.
Pykälän mukainen seuraamusmaksu voitaisiin siten määrätä MiCAN 4–14, 16, 17, 19, 22, 23,
25, 27–41, 46, 48–51, 53, 54, 55, 59, 60, 64, 65–83 ja 88–92 artiklan säännösten rikkomisesta.

41 §. Seuraamusmaksun määrääminen. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että
siitä ilmenisi MiCAN 112 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaisesti Finanssi-
valvonnan velvol-
lisuus ottaa seuraamusmaksun määrää arvioidessaan huomioon rikkomisen vaikutus kryptova-
rojen haltijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaiden etuihin. Asetuksen säännöksen
mukaan arvioinnissa huomioitava olisi kiinnitettävä erityisesti yksityisten kryptovarojen halti-
joiden etuihin.

41 a §. Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa. Pykälään ehdotetaan lisättävän
uusi 9 momentti, jossa säädettäisiin MiCAN 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a–d
alakohtien mukaisten säännösten rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäismää-
räästä silloin, kun seuraamusmaksu määrätään luonnolliselle henkilölle. Tällaisen seuraamus-
maksun suuruus voi olla enintään 700 000 euroa. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 2 koh-
dan d alakohtaan.

Pykälään ehdotetaan lisättävän *uusi 10 momentti*, jossa säädettäisiin MiCAN 111 artiklan 1 koh-
dan ensimmäisen alakohdan a–d alakohtien mukaisten säännösten rikkomisesta määrättävän
seuraamusmaksun enimmäismäärästä silloin, kun seuraamusmaksu määrätään oikeushenki-
lölle. Seuraamusmaksun on oltava vähintään 5 000 000 euroa tai vähintään liikevaihtoon poh-
jautuva euromääräinen summa, sen mukaan kumpi on suurempi. Liikevaihtoon pohjautuvat vä-
himmäismäärät ovat kolme prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltä-
vän vuoden liikevaihdosta 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitetuissa rik-
komisista, viisi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden lii-
kevaihdosta 1 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdassa tarkoitetuissa rikkomisista ja 12,5
prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta 1
kohdan ensimmäisen alakohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuista rikkomisista. Säännös perustuu
MiCAN 111 artiklan 3 kohdan ensimmäiseen alakohtaan.

Säännökset ehdotetaan lisättävän pykälän 9 ja 10 momenteiksi, jotta nykyinen 9 momentin sään-
nös siitä, että edellä pykälässä säädetyn estämättä seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään
kaksi kertaa suurempi kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyöty on määritettävissä,
soveltuisi myös MiCAN säännösten rikkomisiin MiCAN 111 artiklan 2 kohdan c alakohdan edel-
lyttämällä tavalla.

Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättävän *uusi 16 momentti*, jossa säädettäisiin kryptovarapalvelun
tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 5 kohdassa tarkoitettujen sisäpiiritie-
don julkistamista koskevien säännösten rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun enimmäis-
määrästä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään joko kaksi prosenttia

oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa sen mukaan kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään miljoona euroa. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohtaan.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättävän *uusi 17 momentti*, jossa säädettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen sisäpiirikauppoja koskevan kiellon, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevan kiellon, markkinoiden manipulointia koskevan kiellon sekä markkinoiden väärinkäytön estämistä ja havaitsemista koskevien säännösten rikkomisesta määrättävien seuraamusmaksujen enimmäismääristä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi näissä tapauksissa olla enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai 15 000 000 miljoonaa euroa sen mukaan kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi näissä tapauksissa olla enintään viisi miljoonaa euroa. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan i ja j alakohtaan.

Ehdotettavien uusien 9 ja 10 sekä 16 ja 17 momenttien seurauksena pykälän momenttien numerointi muuttuisi. Uusien 9–10 ja 16–17 momenttien seurauksena pykälän 9–17 momentit siirtyisivät 11–21 momentiksi. Nykyiseen pykälän 14 momenttiin, jossa viitataan pykälän 13 momenttiin, on tehtävä momenttien numeroinnin muuttumisen seurauksena muutos siten, että momentissa, joka olisi muutosten jälkeen 16 momentti, viitattaisiin 13 momentin sijasta 15 momenttiin.

Nykyiseen 16 momenttiin, joka olisi muutosten jälkeen 20 momentti, ehdotetaan uusien momenttien vuoksi viittausmuutosta. Momentissa säädetään siitä, että pykälän seuraamusmaksu saa 10–15 momentissa säädetyissä tilanteissa olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä. Vastaava määrättävän seuraamusmaksun määrään vaikuttava säännös sisältyy MiCAN 111 artiklan 5 kohdan h alakohtaan. Jatkossa momentin viittauksen tulisi 10–15 momentin sijasta olla 12–19 momenttiin, jotta siinä huomioitaisiin myös MiCA-asetuksen rikkomistapaukset.

45 §. Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan käsitteellistä muutosta, koska kansallisessa sääntelyssä luoutaan virtuaalivaluutan tarjoajan käsitettä ja siirrytään käyttämään MiCA:n mukaista kryptovarapalvelun tarjoajan käsitettä. Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan Finanssivalvonta valvoo myös omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden menettelytapoja.

71 §. Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja. Pykälän 1 momentin 14 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus luovuttaa tietoja työsuojeluviranomaisille myös silloin, kun sille tehdään ilmoitus finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisesta, ja on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022), jäljempänä *ilmoittajansuojelulaki*, 23 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä vastatoimia. FivaL 71 §:n 1 momentin 14 kohdan säännös kattaa nyky muodossaan Finanssivalvonnan oikeuden luovuttaa tietoja työsuojeluviranomaisille vain markkinoiden väärinkäyttöasetuksen soveltamisalaan liittyvissä tilanteissa. Finanssivalvonnalle voidaan kuitenkin ilmoittaa hyvin laajasti finanssilainsäädännön rikkomisesta. Ilmoittajansuojelua ei ole rajattu markkinoiden väärinkäyttöasetuksen rikkomisesta tehtäviin ilmoituksiin. Näin ollen Finanssivalvonnalla voi käytännössä olla tarve tehdä yhteistyötä työsuojeluviranomaisten kanssa muissakin asioissa, joissa sille ilmoitetaan finanssilainsäädännön rikkomisesta, ja joissa on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan kiellettyjä vastatoimia. Tietojen luovuttamisen edellytyksenä ei olisi pidettävä sitä, että henkilön on kohdistettu kiellettyjä vastatoimia, vaan jo kiellettyjen vastatoimien uhkaa olisi pidettävä riittävänä. Kielletyillä

vastatoimilla tarkoitetaan kaikkia ilmoittajansuojelulain 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia eli työsuhteiseen henkilöön kohdistettuja sellaisia epäedullisia toimia, joiden syynä on henkilön Finanssivalvonnalle tekemä ilmoitus finanssilainsäädännön rikkomisesta.

7.3 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista

Muutosehdotukset on laadittu uuteen lakiin Finanssivalvonnan valvontamaksusta (HE 65/2023 vp), joka tulee voimaan 1.1.2024. Laki ei ole vielä vahvistettu tämän hallituksen esityksen lausuntokierroksen alkaessa.

1 §. Maksuvelvollinen. Pykälän 5 kohtaa muutettaisiin siten, että kohdan otsikkoon ja alakohtiin lisättäisiin MiCassa tarkoitetut kryptovara-alan toimijat. Pykälän 5 kohtaan lisättäisiin f alakohta, jonka mukaan maksuvelvollisia olisivat MiCan 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut kryptovarapalvelun tarjoajat, tarjoajat, liikkeeseenlaskijat ja toimilupaa hakevat liikkeeseenlaskijat. Maksuvelvollisten ala laajenisi verrattuna voimassa olevan lain soveltamisalaan, jossa maksuvelvollisia ovat ainoastaan virtuaalivaluutan tarjoajat. Pykälän 7 kohdan m alakohta poistettaisiin, sillä virtuaalivaluutan tarjoajien koskeva laki kumottaisiin ja kryptovara-alan toimijoiden maksuvelvollisuudesta säädettäisiin edellä kuvatusta pykälän 5 kohdassa.

8 §. Sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijoiden maksut. Pykälän otsikkoon lisättäisiin kryptovara-alan toimijat, jotta myös otsikossa heijastuisi pykälään lisättävät maksut uusien maksuvelvollisten osalta. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta, jossa säädettäisiin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan perusmaksusta ja suhteellisesta maksusta. Perusmaksu olisi 8 220 euroa ja suhteellinen maksu olisi 0,3616 prosenttia kryptovarapalvelujen liikevaihdosta. Pykälän 4 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin 4, 5 ja 6 kohdat, jotka säätäisivät muiden MiCassa tarkoitettujen toimijoiden valvontamaksusta. Tällaisia toimijoita olisivat MiCassa tarkoitettu Mican 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdan mukainen omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija, MiCan 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettu liikkeeseenlaskija sekä MiCan 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitettu tarjoaja. Näiden toimijoiden osalta olisi tarpeen säätää oma maksu, joka olisi luonteeltaan perusmaksu. Kohta 4 siis muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan perusmaksusta. Maksun määrä olisi 33 000 euroa. Kohdissa 5 ja 6 säädettäisiin MiCan 3 artiklan 1 kohdan 10 ja 13 alakohdissa tarkoitettujen toimijoiden perusmaksuista. Näiden osalta perusmaksun määrä olisi 4 110 euroa.

10 §. Muiden toimijoiden maksut. Pykälää muutettaisiin siten, että voimassa olevan lain 18 kohdassa säädetty virtuaalivaluutan tarjoajan maksu poistettaisiin tarpeettomana, sillä kryptovara-alan toimijoiden maksusta säädettäisiin 8 §:ssä. Näin ollen pykälän 18 kohta poistettaisiin ja tehtäisiin 17 kohtaan tekninen muutos.

11 §. Lisämaksut. Pykälän 4 kohtaa muutettaisiin niin, että sijoitusrahastolaissa tarkoitetun rahastoyhtiön suhteellisessa valvontamaksussa huomioitaisiin myös kryptovarojen yhteismäärä, jos rahastoyhtiö tarjoaa kryptovarapalveluja MiCan 60 artiklan mukaisen ilmoituksen nojalla. EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tarkoitetun kryptovarapalvelun tarjoajan lisämaksu olisi 0,3616 prosenttia kryptovarapalvelujen liikevaihdosta. Pykälään lisättäisiin myös kohdat 16 ja 17, joissa säädettäisiin lisämaksusta luottolaitoksen, arvopaperikeskuksen sekä pörssin osalta. Kohdassa 16 säädettäisiin luottolaitokselle, joka laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähköisen rahan tokeneita tai tarjoaa kryptovarapalveluja, 15 000 euron lisämaksu. Kohdassa 17 säädettäisiin arvopaperikeskukselle ja pörssille, joka tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla, 15 000 euron lisämaksu.

7.4 Rikoslaki

17 luku **Rikoksista yleistä järjestystä vastaan**

16 c §. *Rahankeräysrikos.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää. EU-säätelyssä ja sen myötä myös kansallisessa säätelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran määritelmää. Kryptovara on määritelty MiCAN 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 5. Virtuaalivaluutta on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa, jota ehdotetaan kumottavaksi.

37 luku **Maksuvälinerikoksista**

15 §. *Määritelmät.* Pykälää muutettaisiin niin, että siinä käytettäisiin kumottavaksi ehdotetun virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain (572/2019) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun virtuaalivaluuttaan määritelmän sijaan MiCAN mukaista kryptovaran määritelmää.

51 a luku **Kryptovaramarkkinarikoksista**

1 §. *Sisäpiirintiedon väärinkäyttö kryptovaramarkkinoilla.* Pykälässä säädettäisiin kryptovaraan liittyvän sisäpiirintiedon tahallinen tai törkeästä huolimattomuudesta tapahtuva väärinkäyttö rangaistavaksi. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöön voisi syyllistyä luovuttamalla tai hankkimalla omaan tai toisen lukuun kryptovaran taikka peruuttamalla kryptovaraa koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä. Sisäpiirintiedon väärinkäyttöön voisi syyllistyä myös neuvomalla suoraan tai välillisesti toista kryptovaran hankinnassa tai luovutuksessa taikka kryptovaraa koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa. Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tuomittaisiin myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää sisäpiirintietoa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta säännöksessä tarkoitetulla tavalla luovuttamalla tai hankkimalla kryptovaroja taikka peruuttamalla kryptovaroja koskevan toimeksiannon, kun sisäpiirintiedon väärinkäyttämisen taustalla on säännöksessä rangaistavaksi säädetty neuvominen. Rangaistusasteikko sisäpiirintiedon väärinkäytöstä olisi sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Tahallisen rikoksen yritys olisi rangaistava. Rangaistussäännös perustuu MiCA 111 artiklassa jäsenvaltioille säädettyyn mahdollisuuteen säätää markkinoiden väärinkäyttöä koskevien asetusten säännösten rikkomisesta rikosoikeudellisia seuraamuksia.

2 §. *Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö kryptovaramarkkinoilla.* Pykälässä säädettäisiin 1 §:ssä tarkoitetun sisäpiirintiedon väärinkäytön törkeästä tekemuodosta. Pykälän mukaan tekijä voitaisiin tuomita törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä ensinnäkin silloin, jos tahallisessa sisäpiirintiedon väärinkäytössä tavoitellaan erityisen suurta hyötyä tai huomattavaa henkilökohontaista etua. Törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä voitaisiin tuomita myös silloin, jos rikoksentekijä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa kryptovarapalvelun tarjoajassa, liikkeeseenlaskijassa tai tarjoajassa taikka tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tällaisen yhteisön antamassa tehtävässä. Kryptovarapalvelun tarjoajalla tarkoitetaan säännöksessä sekä sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarapalveluita asetuksen mukaiseen toimilupaan perustuen, että sellaista asetuksessa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajaa, jolla on jokin toinen toimilupa, ja joka tarjoaa kryptovarapalvelua Finanssivalvonnalle tehtävällä ilmoituksella. Kyseistä teon ankaroittamisperustetta sovellettaisiin, kun henkilö saa haltuunsa sisäpiirintietoa sen vuoksi, että hän toimii vastuullisessa asemassa säännöksessä tarkoitetussa yhteisössä, ja käyttää saamaansa sisäpiirintietoa hyväkseen kryptovarojen kaupankäynnissä. Törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä olisi kysymys myös silloin, kun rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti. Edellä mainittujen vaihtoehtoisten edel-

lytysten lisäksi edellytettäisiin, että sisäpiirintiedon väärinkäyttö on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Rangaistusasteikko törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä olisi vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta. Yritys olisi rangaistava. Rangaistussäännös perustuu MiCA 111 artiklassa jäsenvaltioille säädettyyn mahdollisuuteen säätää markkinoiden väärinkäyttöä koskevien asetusten säännösten rikkomisesta rikosoikeudellisia seuraamuksia.

3 §. Sisäpiirintiedon ilmaiseminen kryptovaramarkkinoilla. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rangaistavaksi sisäpiirintiedon ja 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun neuvon oikeudeton välittäminen, luovuttaminen ja ilmaiseminen. Rangaistussäännöksen soveltamisalaan kuuluisivat suullisen ilmaisemisen lisäksi esimerkiksi tilanteet, joissa tekijä luovuttaa tai välittää sisäpiirintietoa sisältävän asiakirjan toiselle. Ehdotuksen mukaan teon syyksiluettavuudelta edellytettäisiin tahallisuutta. Tahallisuus kattaisi myös ilmaistun tiedon sisäpiirintiedon luonnetta koskevan arvion ja ilmaistun neuvon osalta sen perustumisen sisäpiirintietoon.

Rangaistussäännöksessä tarkoitettu sisäpiirintiedon oikeudeton välittäminen, luovuttaminen tai ilmaiseminen viittaisi siihen, että teolle ei ole laillista ja hyväksyttävää perustetta. MiCAn 90 artiklan 1 kohdan mukaisesti sisäpiirintiedon välittäminen, luovuttaminen tai ilmaiseminen ei olisi rangaistavaa silloin kun se tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Tästä ehdotetaan lisättävän nimenomainen säännös pykälän 2 momenttiin. Sisäpiirintiedon laillista ilmaisemista osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista ei ole tarkemmin säännelty EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa. Sisäpiirintiedon välittämisen, luovuttamisen ja ilmaisemisen laillisuuden rajanveto jää siten merkittävältä osin muun oikeudellisen sääntelyn, kuten esimerkiksi yhtiö- ja työainsäädännön, sekä oikeuskäytännön ratkaistavaksi.

Vastaavanlainen säännös sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta sisältyy EU:n markkinoiden väärinkäyttöasetukseen 596/2014 (MAR) ja direktiiviin markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista 2014/57/EU, joita sovelletaan väärinkäyttöksiin rahoitusvälineillä. Direktiivin perustuva rangaistussäännös on pantu kansallisesti täytäntöön rikoslain 51 luvun 2 a §:ssä (HE 65/2016 vp). Toimintaympäristöjen samankaltaisuudesta johtuen ehdotettavan kryptovaramarkkinoilla sovellettavan sisäpiirintiedon ilmaisukiellon tulkintaan johtoa voidaan hakea rahoitusvälineisiin sovellettavan sisäpiirintiedon ilmaisukiellon tulkintakäytännöistä.

4 §. Markkinoiden manipulointi kryptovaramarkkinoilla. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rangaistussäännös markkinoiden manipuloinnista. Pykälä perustuu MiCAn 91 artiklaan sekä 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jäsenvaltioille jätettyyn liikkumavaraan säätää asetuksen rikkomisesta rikosoikeudellisia seuraamuksia. Pykälän mukaan markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta manipuloi markkinoita antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen kryptovaran tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta, varmistaa, että kryptovaran hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka vaikuttaa kryptovaran hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menettelyä tai järjestelyä. Markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin myös se, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen kryptovaran tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että kryptovaran hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle. Rangaistusasteikko markkinoiden manipuloinnista olisi sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Yritys olisi rangaistava.

Markkinoiden manipuloinniksi katsottavasta toiminnasta säädetään esimerkinomaisesti MiCAN 91 artiklan 3 kohdassa. Artiklan kyseisen kohdan säännös ja sitä koskeva tulkintakäytäntö olisi otettava huomioon rangaistussäännöstä sovellettaessa.

Rangaistussäännöksen mukaisen tiedotusvälineissä tapahtuvan markkinoiden manipulointia koskevan tekotavan osalta huomioon olisi rangaistussäännöksen suoja-alaa arviotaessa otettava perustuslain 12 §:ssä turvattu sananvapaus (ks. PeVL 4/2005 vp, s. 4/I). Sananvapaus turvaa muun muassa lehdistön toimituksellista työskentelyä ja kaupallista viestintää (ks. HE 309/1993 vp, s. 56 ja 57).

Rangaistussäännökseen sisältyy avoimia tekotapatunnusmerkkejä, kuten ”*muu näihin rinnastettava toiminta*” sekä ”*levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa*”. Kielletyn ja sallitun toiminnan rajanvedossa olisi otettava huomioon tekotavan samankaltaisuus säännöksestä nimenomaisesti ilmenevien tekotapojen kanssa, teon tarkoitus sekä se, millaisena teko näyttäytyy toimintaympäristön kontekstissa. Esimerkiksi rangaistavaksi säädetty tiedon levittäminen ”*muulla tavoin*” kuin tiedotusvälineissä kattaisi tiedon levittämisen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai jopa yksityisten palvelimien välillä.

MiCAN 91 artiklan 2 kohdan c alakohtaan ei sisälly edellytystä siitä, että tiedon levittämisestä seuraisi taloudellista hyötyä tietoa levittäneelle tai toiselle. Tällainen edellytys sisältyy kuitenkin rikoslain 51 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan säännökseen markkinoiden manipuloinnista, joka koskee rahoitusvälinettä tai siihen liittyvää hyödykettä koskevaa spot-sopimusta. Kyseinen rangaistussäännös perustuu direktiiviin 2014/57/EU (ks. HE 65/2016 vp, s. 47). Koska kyseinen rangaistussäännös on tekotavaltaan samankaltainen kuin ehdotettava markkinoiden manipulointia koskeva rangaistussäännös kryptovaramarkkinoilla, ehdotetaan kansallisesti säädettävän säännöksessä vastaavasta taloudellista hyötyä koskevasta lisäedellytyksestä. Tämän on katsottava olevan MiCA-asetuksen perusteella mahdollista. MiCAN 111 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista. Kyseiseen jäsenvaltioille jätettyyn harkintavaltaan on katsottava sisältyvän mahdollisuus säätää rangaistussäännösten soveltamiselle sellaisia lisäedellytyksiä, joita asetuksen markkinoiden väärinkäytösäännökseen ei sisälly, mutta jotka rajaavat rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen alaa.

5 §. *Törkeä markkinoiden manipulointi kryptovaramarkkinoilla.* Pykässä ehdotettaisiin säädettävän luvun 4 §:ssä säädetyn markkinoiden manipuloinnin törkeästä tekemuodosta. Törkeästä markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin, jos markkinoiden manipuloinnissa aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta kryptovaramarkkinoiden toimintaan ja teko on myös kokonaisuuden arvostellen törkeä. Rangaistusasteikko teosta olisi vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta. Yritys olisi rangaistava.

6 §. *Kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos.* Pykälässä ehdotetaan säädettävän kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta. Tiedottamisrikokseen voisi syyllistyä antamalla kryptovaran markkinoinnissa tai vaihdannassa elinkeinotoiminnassa kryptovaraan liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, jättämällä asianmukaisesti antamatta kryptovaraan liittyvän tiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tai sen nojalla annetussa komission asetuksessa velvoitetaan antamaan ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun kryptovaran arvoon, tai antamalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annetun komission asetuksen mukaista tiedonantovelvollisuutta täyttäessään kryptovaraan liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon taikka jättämällä asianmukaisesti julkistamatta liikkeeseenlaskijaa koskevan sisäpiirintiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklassa velvoitetaan julkistamaan, tai julkistamalla EU:n krypto-varamarkkina-asetuksen

88 artiklan mukaista julkistamisvelvollisuutta täyttäessään olennaisen kryptovaraan liittyvän to-
tuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon. Rangaistusasteikko tiedottamisrikoksesta olisi sak-
koa tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

7 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin uudessa 51 a luvussa käytetyistä määritelmistä.

7.5 Laki luottolaitostoiminnasta

5 luku Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

1 §. Talletuspankille sallittu liiketoiminta. Pykälään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mu-
kaan talletuspankin oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCAn 60 artik-
lan 1 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuk-
sissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin lisättäisiin uusi
informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

2 §. Luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin muutos, jolla sen
viittaus edelliseen pykälään täydennettäisiin vastaamaan luvun 1 §:n uutta 4 momenttia ja siten
viittaamaan MiCAn 60 artiklan 1 kohdan mukaiseen luottoyhteisön oikeuteen tarjota kryptova-
rapalveluja.

7.6 Sijoituspalvelulaki

2 luku Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

3 §. Oheispalvelut ja oikeus tarjota raportointipalveluja. Pykälään ehdotetaan uutta 3 moment-
tia, jonka mukaan sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jat-
kossa MiCAn 60 artiklan 3 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla anne-
tuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi sijoituspalvelulakiin lisättäisiin
uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.7 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

2 luku Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä kes- kusvastapuoli

1 §. Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen. Pykälään ehdotetaan uutta 10
momenttia, jonka mukaan arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota kryptovarojen säilytystä ja
hallinnointia asiakkaiden puolesta säädetään jatkossa MiCAn 60 artiklan 2 kohdassa sekä EU:n
kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyy-
den vuoksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettuun lakiin lisättäisiin uusi in-
formatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.8 Sijoitusrahastolaki

2 luku Rahastoyhtiön toimilupa

2 §. Rahastoyhtiölle sallittu toiminta. Pykälään ehdotetaan uutta 6 momenttia, jonka mukaan
rahastoyhtiön oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCAn 60 artiklan 5
kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja
päätöksissä. Selvyyden vuoksi sijoitusrahastolakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussä-
ännös kyseiseen asetukseen.

7.9 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista

3 luku **Vaihtoehtorahastojen hoitajana toimiminen**

3 §. Liitännäispalvelut. Pykälään ehdotetaan uutta 2 momenttia, jonka mukaan vaihtoehtorahaston hoitajan oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään jatkossa MiCAN 60 artiklan 5 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.10 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

2 luku **Säännellyn markkinan ylläpitäminen**

1 §. Säännellyn markkinan ylläpitämisen luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän neljänteen momenttiin lisättäisiin uusi 1 alakohta, jossa momentin nykyistä sanamuotoa vastaavasti säädettäisiin pörssin oikeudesta tarjota raportointipalveluja. Lisäksi momenttiin lisättäisiin uusi 2 alakohta, jonka mukaan pörssin oikeudesta tarjota kryptovarojen kaupankäyntialustapalvelua säädettäisiin jatkossa MiCAN 60 artiklan 6 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä. Selvyyden vuoksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin lisättäisiin uusi informatiivinen viittaussäännös kyseiseen asetukseen.

7.11 Rahankeräyslaki

1 §. Soveltamisala. Laissa siirryttäisiin käyttämään virtuaalivaluutan sijaan MiCAN mukaista kryptovaran määritelmää. Lain soveltamisalaa muutettaisiin siten, että lakia sovellettaisiin myös rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on kryptovarojen kerääminen. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran määritelmää virtuaalivaluutan sijaan.

2 §. Määritelmät. Rahankeräyslain määritelmiä muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan määriteltäisiin kryptovara ja virtuaalivaluutan vaihtopalvelun sijaan kryptovarapalvelu. Muutoksen tarkoituksena on siirtyä käyttämään MiCAN mukaisia määritelmiä. Kryptovaran käsitteen katsotaan olevan kuvaavampi kuin virtuaalivaluutan, jossa yksi määritelmän osa-alueista on hyväksyntä vaihdantavälineenä. Tosiasiassa kryptovarojen käyttö vaihdannan välineenä on ollut vähäistä sijoituskäyttöön verrattuna.

7 §. Kielletyt järjestämistavat. Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää.

26 §. Rahankeräystili. Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää ja virtuaalivaluutan vaihtopalvelun sijaan kryptovarapalvelun määritelmää.

7.12 Arpajaislaki

62 I §. Maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskeva kielto. Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan sijaan käytettäisiin kryptovaran määritelmää, virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää ja virtuaalivaluuttaan liittyvän palvelun sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun määritelmää. EU-sääntelyssä ja sen myötä myös kansal-

lisessä sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovaran, kryptovarapalvelun ja kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmiä. Kryptovara on määritelty MiCAN 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 5, kryptovarapalvelun tarjoaja MiCAN 3 artiklan 1 kohdan alakohdassa 15 ja kryptovarapalvelu MiCAN 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 16. Virtuaalivaluutta ja virtuaalivaluuttaan liittyvä palvelu on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa, jota ehdotetaan kumottavaksi.

62 m §. *Maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen kieltäminen.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

62 n §. *Tiedonsaanti maksupalveluntarjoajalta.* Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

7.13 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

1 luku Yleiset säännökset

2 §. *Soveltamisala.* Rahanpesulain 1 luvun 2 §:n osalta esitetään muutettavaksi sen 1 momentin 1 a kohtaa niin, että ensinnäkin korjattaisiin viittaus Finanssivalvontalain 4 §:n 2 momentissa viitattuihin toimilupavalvottaviin. Rahanpesulain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 a kohdan viittaus-säännöksen mukaan lakia sovelletaan Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä ja 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä. Rahanpesulain voimaantulon jälkeen kyseiseen Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momenttiin on lisätty uudet 13-15 kohdat, mutta rahanpesulain säännöstä ei ole vielä tällöin muutettu ja kyseiset toimilupavalvottavat kuuluvat siten rahanpesulain soveltamisalaa. Kyseiset toimilupavalvottavat eivät ole rahanpesudirektiiviin 3 artiklassa tarkoitettuja finanssilaitoksia, joten niiden ei tulisi kuulu rahanpesulain soveltamisalaa, vaan rahanpesulain soveltamisalaa tulisi tältä osin supistaa. Lisäksi kohtaa tulisi muuttaa niin, että rahanpesulain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät muut kuin kryptovarapalvelun tarjoajat.

Lisäksi pykälän 1 momentista kumottaisiin 1 momentin 8 a kohta, jossa on viitattu virtuaalivaluutan tarjoajista annettuun lakiin, joka ehdotetaan kumottavaksi.

4 §. *Määritelmät.* Rahanpesulain 1 luvun 4 §:ää 1 momentin 4 kohtaa esitetään muutettavaksi niin, että siinä viitataan TFR:ään aikaisemman maksun tiedot asetuksen sijasta. Lisäksi ehdotetaan, että laissa TFR:stä käytettäisiin nimeä maksun tiedot -asetus, joka vastaa paremmin asetuksen sisältöä, kuin voimassa olevassa laissa käytetty nimi maksajan tiedot -asetus. Lisäksi saman pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 4 a kohta, jossa määriteltäisiin isännöimätön osoite viittaamalla maksun tiedot-asetuksen 3 artiklan 20 alakohdassa käytettyyn määritelmään isännöimättömästä osoitteesta. TFR:n 38 artiklassa on lisätty rahanpesudirektiiviin isännöttömän osoitteen määritelmä ja määritelmän lisäyksellä implementoitaisiin rahanpesudirektiivin muutos kansallisesti.

3 luku Asiakkaan tunteminen

2 §. *Asiakkaan tunteminen ja henkilöllisyyden todentaminen.* Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi sen 1 momentin b ja c kohtia ja 5 sekä 6 momenttia niin, että niissä viitattaisiin kryptovarapalvelujen tarjoajista annettavaksi ehdotettua lakiin ja muutettaisiin aikaisemmat viittaukset maksun tiedot asetukseen viittauksiksi uuteen TRF:ään.

12 §. *Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus.* TFR:n 38 artiklalla on lisätty rahanpesudirektiiviin uusi 19 b artikla, joka koskee kryptovarapalveluiden kirjeenvaihtajasuhteita. Muutoksen johdosta esitetään, että rahanpesulain 3 luvun 12 §:ään lisätään luotto- ja rahoituslaitosten lisäksi kryptovarapalvelun tarjoajat, niin että pykälän velvoitteet tehostetusta tuntemisesta koskisivat myös kryptovarapalvelun tarjoajia silloin, kun ne tekevät sopimuksen ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen kryptovarapalvelun tarjoajan kanssa.

12 a §. *Isännöimättömään osoitteisiin liittyvä tehostettu tuntemismenettely.* TFR:n 38 artiklalla rahanpesudirektiiviin on lisätty uusi 19 a artikla, joka koskee isännöimättömiin osoitteisiin liittyviä tuntemismenettelyjä. Edellä mainitun muutoksen johdosta esitetään, että rahanpesulain 3 lukuun lisätään uusi 12 a § isännöimättömään osoitteeseen liittyvästä tehostetusta tuntemismenettelystä kryptovarapalvelun tarjoajille.

Pykälän ensimmäisen momentin mukaan kryptovarapalvelun tarjoajan tulisi tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskin, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajilla olisi oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin niistä tehostetuista menettelyistä, joita kryptovarapalvelun tarjoajien olisi sovellettava isännöimättömiin osoitteisiin liittyen riskien hallitsemiseksi. Näihin menettelyihin olisi kuuluttava yksi tai useampi pykälässä luetelluista toimenpiteistä, eli ensinnäkin sellaisten riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja edunsaaja, myös tukeutumalla kolmansiiin osapuoliin, toiseksi lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä, kolmanneksi kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta ja neljänneksi kaikki muut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laiminlyönnin ja kiertämisen riskiä.

7 luku **Valvonta**

1 §. *Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle.* Pykälän 3 momenttia, joka koskee Finanssivalvonnan toimivaltaa valvoa maksajan tiedot -asetuksen noudattamista siltä osin kuin ne lähettävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja, esitetään muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin uuteen maksun tiedot-asetukseen ja siinä oleviin velvoitteisiin liittyen varainsiirtojen lähettämiseen, vastaanottamiseen ja välittämiseen.

8 luku **Hallinnolliset seuraamukset**

1 §. *Rikemaksu.* Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin 8 kohta, jossa säädetään rikemaksusta liittyen 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun velvoitteeseen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta. Tässä esityksessä ehdotetaan, että 3 luvun 12 §:n velvoitteet koskisivat myös kryptovarapalvelun tarjoajia ja tästä syystä myös 8 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohtaan esitetään lisättäväksi vastapuolena toimivat kryptovarapalvelun tarjoajat.

Lisäksi pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 8 a kohta, joka koskisi rikemaksun määräämistä laiminlyönnistä tai rikkomisesta koskien tässä esityksessä ehdotettua uutta 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä

osoitteesta. Velvoitteen noudattamisen tehostamiseksi valvontaviranomaisella tulisi olla toimivaltaa määrätä rikemaksu velvoitteen laiminlyönnistä tai rikkomisesta.

Pykälän toista momenttia, jossa säädetään, että Finanssivalvonta määrää rikemaksun tietyistä maksajan tiedot asetuksen velvoitteiden rikkomisesta, esitetään päivitettäväksi niin, että siinä viitattaisiin uuteen maksun tiedot -asetukseen ja sen soveltuviin artikloihin. Momentin mukaan Finanssivalvonta määräisi rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta maksun tiedot -asetuksen vastaisesti jättää pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot mainitun asetuksen 4-6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti, laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti, laiminlyö ottaa käyttöön asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt tai laiminlyö asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisista varainsiirroista, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

2 §. Julkinen varoitus. Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin viittaus maksajan tiedot-asetukseen viittaukseksi uuteen maksun tiedot asetukseen.

3 §. Seuraamusmaksu. Pykälästä ehdotetaan muutettavaksi 1 momentin 8 kohdassa oleva toimivalta seuraamusmaksun määräämisestä liittyen 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun velvoitteeseen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta, sillä esityksessä ehdotetaan, että 3 luvun 12 §:n velvoitteet koskisivat myös kryptovarapalvelun tarjoajia. Tällä perusteella myös 8 luvun 2 §:n 1 momentin 8 kohtaan esitetään lisättäväksi vastapuolena toimivat kryptovarapalvelun tarjoajat. Lisäksi ehdotetaan, että pykälän 1 momenttiin lisätään uusi 8 a kohta, joka koskisi seuraamusmaksun määräämisestä laiminlyönnistä tai rikkomisesta koskien tässä esi-yksessä ehdotettua uutta 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja arvioida rahapesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Perustelujen osalta viitataan edellä rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 1 momentin 8 a kohdan lisäyksen osalta esitettyihin perusteluihin.

Lisäksi esitetään, että muutetaan pykälän 2 momentti, jossa viitataan maksajan tiedot -asetukseen niin, että siinä viitattaisiin uuteen maksun tiedot asetukseen ja sen soveltuviin artikloihin. Momentin mukaan Finanssivalvonta määräisi seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta maksun tiedot -asetuksen vastaisesti jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot mainitun asetuksen 4-6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti, laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti, laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa ottaa käyttöön asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt tai laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisista varainsiirroista, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

7.14 Laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä

1 §. Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä. Pykälää muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää, koska EU-säänte-

lyssä ja sen myötä myös kansallisessa sääntelyssä ollaan siirtymässä käyttämään kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää. Virtuaalivaluutan tarjoaja on määritelty virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa, jota ehdotetaan kumottavaksi.

2 §. Määritelmät. Pykälän alakohtaa 1 muutettaisiin niin, että siinä käytettäisiin virtuaalivaluutan tarjoajan määritelmän sijaan kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää. Pykälän alakohtaa 7 muutettaisiin niin, että viittaus kumottavaksi ehdotettuun virtuaalivaluutan tarjoajista annettuun lakiin poistettaisiin ja tilalle lisättäisiin viittaus MiCAn mukaiseen kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmään.

5 §. Pankki- ja maksutilirekisteri. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

6 §. Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavat tiedot. Pykälän 1 ja 2 momentteja muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

7 §. Tietojen antaminen pankki- ja maksutilirekisteristä. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että virtuaalivaluutan tarjoajan sijaan käytettäisiin kryptovarapalvelun tarjoajan määritelmää.

7.15 Laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta

11 §. Lausunnon pyytäminen. Pykälän 1 kohtaa muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus virtuaalivaluutan tarjoajiin. Jatkossa kryptovarapalvelujen tarjoajat olisivat Finanssivalvonnan toimilupavaltovottavia. Pykälän kohdan 2 muutos on teknisluonteinen. Pykälään lisättäisiin uusi 3 kohta, jonka mukaan kuluttaja-asiamiehen tulisi pyytää lausunto myös säännöksen mukaisissa asioissa, jotka koskevat EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1. kohdan alakohdassa 10 tarkoitettua liikkeeseenlaskijaa ja alakohdassa 13 tarkoitettua tarjoajaa.

7.16 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

1 luku Yleiset säännökset

6 §. Markkinaoikeudelliset asiat. Pykälän 2 momentin 6 kohtaan ehdotetaan teknisluonteista muutosta ja 2 momenttiin ehdotetaan uutta 7 kohtaa, jonka mukaan Markkinaoikeus käsittelee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 22 §:ssä tarkoitettuja asioita. Markkinaoikeus käsittelee kyseisen momentin 5 alakohdan mukaan myös kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 12 §:ssä tarkoitettuja asioita, jotka ovat vastaavanlaisia kuin ehdotetussa 7 kohdassa tarkoitettuja asioita.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ei ehdoteta lakia alemman asteista sääntelyä

9 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 30.12.2024, jolloin MiCA:n ja TFR:n edellyttämät kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset mukaan lukien mahdolliset rikosoikeudelliset säännökset tuli saattaa voimaan siten, että ne olisi voitu ilmoittaa 30.12.2024. Osaa MiCA:n säännöksistä sovelletaan jo 30.6.2024, minkä vuoksi kansallisia omaisuusreferenssitokeneita ja sähkörahatokeneita koskevia säännöksiä sovellettaisiin jo 30.6.2024.

10 Toimeenpano ja seuranta

Komissio esittää viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen. Viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2025 esitetään välikertomus, johon liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.

ESMAN tehtäväksi annetaan MiCAN 141 artiklassa toimittaa vuosikertomus markkinoiden kehityksestä. ESMA toimittaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka vuosi tiiviissä yhteistyössä EPV:n kanssa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen MiCAN soveltamisesta ja kryptovarojen markkinoiden kehityksestä. Kertomus asetetaan julkisesti saataville.

Komission tehtäväksi on annettu MiCAN 142 artiklassa laatia kertomus kryptovara-alan viimeaikaisesta kehityksestä. Komissio esittää viimeistään 30 päivänä joulukuuta 2024 EPV:tä ja ESMAa kuultuaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen kryptovarioihin liittyvästä viimeaikaisesta kehityksestä erityisesti sellaisten seikkojen osalta, joita ei käsitellä MiCAssa, ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen. Kertomuksessa tulee esittää ainakin arvio hajautetun rahoituksen kehityksestä kryptovarojen markkinoilla ja sellaisten hajautettujen kryptovarajärjestelmien asianmukaisesta sääntelykohtelusta, joilla ei ole liikkeeseenlaskijaa tai kryptovarapalvelun tarjoajaa, mukaan lukien arvio siitä, onko hajautettua rahoitusta tarpeen ja mahdollista säännellä. Kertomuksessa tulee esittää arvio siitä, onko kryptovarojen lainaksiantamista ja -ottamista tarpeen ja mahdollista säännellä. Lisäksi kertomuksessa on oltava arvio sähkörahatoimien siirtoon liittyvien palvelujen kohtelusta, jos sitä ei käsitellä direktiivin (EU) 2015/2366 uudelleentarkastelun yhteydessä. Kertomuksessa on oltava arvio myös ainutkertaisien ja ei-korvattavien kryptovarojen markkinoiden kehityksestä ja tällaisten kryptovarojen asianmukaisesta sääntelykohtelusta, mukaan lukien arvio siitä, onko ainutkertaisien ja ei-korvattavien kryptovarojen tarjoajia sekä tällaisiin kryptovarioihin liittyvien palvelujen tarjoajia tarpeen ja mahdollista säännellä.

TFR:n 33 artiklan nojalla komissio antaa viimeistään 31.12.2026 ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle TFR:n VI luvun soveltamista koskevan kertomuksen, jossa kiinnitetään erityistä huomiota rajatylittäviin tapauksiin.

TFR:n 37 artiklan mukaan komissio tarkastelee uudelleen tätä asetusta viimeistään 12 kuukauden kuluttua rahoitusjärjestelmän käytön estämistä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen koskevan asetuksen voimaantulosta ja ehdottaa tarvittaessa muutoksia, joilla varmistetaan johdonmukainen lähestymistapa ja yhdenmukaisuus rahoitusjärjestelmän käytön estämistä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen koskevan asetuksen kanssa.

Komissio antaa viimeistään 1.7.2026 Euroopan pankkiviranomaista kuultuaan kertomuksen, jossa arvioidaan niiden siirtojen aiheuttamia riskejä, jotka tehdään isännöimättömiin osoitteisiin tai isännöimättömistä osoitteista taikka unioniin sijoittautumattomiin yhteisöihin tai unioniin sijoittautumattomista yhteisöistä, sekä tarvetta toteuttaa erityistoimenpiteitä näiden riskien lieventämiseksi, ja ehdottaa tarvittaessa muutoksia tähän asetukseen.

Komissio toimittaa viimeistään 30.6.2027 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta ja sen täytäntöönpanon valvonnasta sekä liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä ei ole riippuvaisuuksia muihin esityksiin.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esityksellä ei ole yhteyttä talousarvioesitykseen

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotuksessa on kyse pääosin Euroopan unionin asetuksen täytäntöönpanotoimista. MiCA sisältää verraten vähän kansallista liikkumavaraa, jota käytettäessä on otettava huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Liikkumavaraa rajoittaa erityisesti asetuksen nojalla annettava ja sitä tarkentava laaja ja yksityiskohtainen komission sääntely.

Finanssivalvonnasta annettu laki on useaan otteeseen ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana. Lakiehdotuksiin sisältyvät Finanssivalvonnalle annettavat toimi- ja seuraamusvaltuudet eivät ole sisällöltään tai luonteeltaan merkittävästi uudentyyppisiä.

Kansallisesti on mahdollista antaa kryptovarapalveluntarjoajille ja sähköisen rahan tokeneiden sekä omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoille oikeus harjoittaa myös muuta toimintaa, jotta toimijat voivat tarjota asiakkailleen laajan valikoiman palveluja. Arviointia tällaisen toiminnan sallittavuuden laajuudesta tulee tehdä suhteessa MiCAan, muuhun unionin oikeuteen, jossa säännellään eri toimialoista ja kansalliseen oikeuteen. MiCAN 109 artikla edellyttää, että siitä toiminnasta, jota toimija voi harjoittaa muuna toimintana, säädetään unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa.

Ehdotuksessa edellä mainittua kansallista liikkumavaraa on otettu käyttöön määriteltävässä kansallisesti omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoille ja kryptovarapalvelun tarjoajille sallittua liiketoimintaa. Sallittua liiketoimintaa ei määritellä lainsäädännössä tyhjentävästi. Muu liiketoiminta olisi sallittua, jos se ei vaaranna asiakkaiden etuja ja jos muu liiketoiminta, toiminta ja riskienhallinta on mahdollista järjestää luotettavasti. Finanssivalvonta voisi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai edellyttää, että muuta liiketoimintaa ei harjoiteta, jos edellä mainittuja edellytyksiä ei voida täyttää.

12.1 Omaisuudensuoja ja elinkeinovapaus

Kielto toimia palveluntarjoajan johdossa

Esitykseen sisältyvän FivaL 28 §:n uuden 12 momentin mukaan Finanssivalvonta voi asettaa pysyvän kiellon, jolla kielletään ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajassa, jos kyseessä on MiCAN 89, 90, 91 tai 92 artiklan toistuva rikkominen. Säännös perustuu MiCAN 111 artiklan 5 kohdan alakohtaan f. Ehdotettu toimivaltuus on merkityksellinen perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetyn elinkeinovapauden ja ammatin harjoittamisen vapauden rajoituksena. Valtuus perustuu

kuitenkin EU-asetukseen, eikä se ole luonteeltaan uusi tai poikkea Finanssivalvonnalle kyseisessä pykälässä jo nykyisin säädetyistä toimivaltuuksista. Kielto voi koskea vain tietyissä palveluntarjoajan johtotehtävissä toimimista ja se voidaan määrätä vain momentissa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Perustusvaliokunta ei ole pitänyt edellä käsitellyn kaltaisia toimivaltuuksia valtiosäännön kannalta ongelmallisina (esimerkiksi PeVL 28/2008 vp).

Toimilupavelvoite ja ilmoitusmenettely

MiCA pitää sisällään toimilupavelvoitteen sen soveltamisalaan kuuluville kryptovarapalveluntarjoajille, joiden oikeus tarjota palvelua ei perustu MiCAn artiklan 60 mukaiseen ilmoitukseen. Vastaava toimilupavaatimus on MiCAn 16 artiklan mukaan muilla omaisuusreferenssitokeneiden liikkeeseenlaskijoilla kuin luottolaitoksilla. Sähköisen rahan tokeneiden liikkeeseenlasku edellyttää MiCAn 48 artiklan mukaan sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitoksen toimilupaa.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla ja elinkeinolla. Rahoitusmarkkinalainsäädäntö sisältää merkittäviä lakiin perustuvia rajoituksia elinkeinovapauteen. Lainsäädännön tarkoituksena on suojata yritysten asiakkaiden etuja sekä turvata rahoitusvakuus ja yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. Lainsäädäntö edellyttää, että finanssipalveluja tarjoavat yritykset ja finanssipalvelujen perusjärjestelmiä ylläpitävät tahot hankkivat etukäteen luvan toiminnan harjoittamiseen. Näin voidaan varmistua siitä, että yrityksellä on jo alusta alkaen riittävät edellytykset lain vaatimukset täyttävään toimintaan. Lisäksi on tärkeää, että yritysten toimintaa sääntelevä lainsäädäntö ja julkinen valvonta turvaavat edellä mainittujen yleisten tavoitteiden saavuttamista. Edellä mainittu toimilupaa koskeva säännös on välttämätön finanssimarkkinalainsäädännön yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä. Elinkeinotoiminnan luvanvarais- tamista on pidetty poikkeuksellisesti mahdollisena tärkeiden ja vahvojen yhteiskunnallisten etujen sitä puoltaessa (esimerkiksi PeVL 15/2008, PeVL 9/2005 ja PeVL 45/2001). Nyt ehdotetulle toimilupasääntelylle on olemassa tärkeät ja vahvat yhteiskunnalliset syyt, kuten edellä on todettu. Ehdotettu sääntely myös täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset. Ehdotetut elinkeinovapauden rajoitukset ovat muun muassa täsmällisiä ja tarkkarajaisia.

Ehdotetun säännöksen tarkoitus on osaltaan suojata markkinoilla toimivien sijoittajien etua sekä varallisuus oikeudellisia perusoikeuksia varmistamalla korkeatasoinen sijoittajansuoja. Säännösten tarkoitus on samalla suojata yleistä luottamusta kryptovarapalvelujen tarjoamiseen. Säännösten suojelutarkoitus on näin merkityksellistä myös perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaisen omaisuuden suojan turvaamisen kannalta. Perustuslain 18 §:ssä tarkoitettujen perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

12.2 Hallinnolliset seuraamukset

12.3 Finanssivalvonnan oikeus määrätä seuraamusmaksuja

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 26 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksusta. Fiva voi ehdotuksen mukaan määrätä kyseisiä seuraamusmaksuja laissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Myös esityksen 13. lakiehdotuksessa rahanpesulain 8 luvun 1 ja 3 §:n muuttamisesta ehdotetaan TFR:n implementointiin liittyviä muutoksia koskien Finanssivalvonnan toimivaltuuksia määrätä rike- ja seuraamusmaksuja maksun tiedot- ase- tuksen velvoitteiden laiminlyönteihin tai rikkomisiin.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan tällaiset maksut eivät ole perustuslain 81 §:n mielessä veroja tai maksuja vaan lainvastaisesta teosta määrättäviä sanktioluonteisia hallinnollisia seuraamuksia. Perustuslakivaliokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen. Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Perustuslakivaliokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista. Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn

yhteydessä sivuuttaa (esimerkiksi PeVL 14/2013 vp). Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (esimerkiksi PeVL 28/2014 vp). Lakiehdotuksiin sisältyvät säännökset hallinnollisesta seuraamus- ja rikemaksusta vastaavat luonteeltaan ja sisällöltään voimassa olevaan lainsäädäntöön jo sisältyviä säännöksiä.

12.4 Salassapitovelvollisuus

Esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen sisältyvät säännökset, jotka koskevat salassapitoa ja salassa pidettävien tietojen luovuttamista, ovat merkityksellisiä perustuslain 10 §:n 1 momentin turvaamien yksityiselämän suojan ja henkilötietojen suojan kannalta. Lakiehdotuksiin sisältyviä säännöksiä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi muiden finanssimarkkinatoimijoiden kanssa. Samalla huomioidaan se, että kryptovarapalvelun tarjoajalla tai toimiluvallisella liikkeeseenlaskijalla voi olla samanaikaisesti useampi unionin oikeuden mukainen toimilupa, minkä vuoksi yhdenmukainen sääntely on tarkoituksenmukaista. Lisäksi, kun on kyse rahoituspalveluista, joita tarjoaa eri tavoin läheisissä yhteyksissä olevat yritykset, toiminnan tehostaminen voi edellyttää tietojen luovuttamista eri palveluntarjoajien välillä. Koska tällaiset tiedot voivat pitää sisällään henkilötietoja, perustuslain, EU:n perusoikeuskirjan ja tietosuoja-asetuksen säännökset ja periaatteet on otettava huomioon.

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä. Valiokunnan mukaan merkityksellistä on, että EU:n perusoikeuskirjan 8 artiklassa turvataan jokaisen oikeus henkilötietojensa suojaan. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että EU:n henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä sovellettaessa on otettava huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa tarkoitettu henkilötietojen suoja ja että EU:n tuomioistuimen antamat tuomiot määrittävät näiltä osin yksityiselämän ja henkilötietojen suojan keskeistä sisältöä. Kansallista tietosuojalakehdotusta koskevassa lausunnossa (PeVL 14/2018 vp) on arvioitu tarvetta kansalliseen henkilötietojen käsittelyä koskevaan erityislainsäädäntöön. Lausunnossa perustuslakivaliokunta on tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta tarkistanut aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Lähtökohtaisesti riittävää on, että henkilötietojen suoja ja käsittelyä koskeva sääntely on yhteensopivaa tietosuoja-asetuksen kanssa. Erityissääntelyn antamiseen on syytä suhtautua pidättyvästi. Erityislainsäädännön tarpeellisuutta on kuitenkin arvioitava myös tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelyyn liittyy, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta (PeVL 14/2018 vp, s. 5). Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset sisältävät erityissääntelyä jäljempänä kuvatulla tavalla, mitä pidetään välttämättömänä, sillä sääntelyn katsotaan

turvaavan siten paremmin rekisteröityjen oikeuksien toteutumista. Käsittely koskisi myös osittain arkaluonteisia henkilötietoja, joita olisivat tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetut henkilötiedot.

Henkilötietojen käsittelylle on oltava tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyperuste ja sääntelyliikkumavara. Ehdotuksen mukaan henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste olisi tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Sääntelyliikkumavaran käyttö perustuisi 6 artiklan 3 kohtaan, jossa edellytyksenä on, että käsittelyn perustasta on säädettävä rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä ja käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteiden velvoitteen noudattamiseksi. Koska käsittely koskisi osittain myös tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuja henkilötietoja, tällaisten tietojen käsittelyssä on otettava huomioon 10 artiklan vaatimukset asianmukaisista suojatoimista. Ehdotuksen 11 §:ssä tällaisena suojakeinona olisi kieltö luovuttaa 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja. Lisäksi sovellettaviksi tulisivat tietosuolain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin perusteella lain 6 §:n 2 momentissa säädetyt suojatoimet.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 6-8 §:ssä ehdotetaan oikeutta käsitellä ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Yleinen tietosuoja-asetus ei sisällä säännöksiä tietojen luovuttamisesta, mutta sen säännöksiä on sovellettava myös henkilötietoja luovutettaessa. Vaikka perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö koskee pääasiassa viranomaisten tiedonluovutus- ja tiedonsaantioikeuksia, salassa pidettäviä tietoja luovutettaessa on silti myös muissa tilanteissa syytä säätää asiasta yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti. Finanssimarkkinatoimijoiden käsittelemät tiedot voivat koskea luonnollisia henkilöitä. Ehdotetuissa tietojen luovuttamista koskevissa säännöksissä säädettäisiin tältä osin ainoastaan poikkeuksesta kansalliseen salassapitosääntöön. Esimerkiksi kryptovarapalvelun tarjoajan ja toimiluvallisen liikkeeseenlaskijan olisi aina varmistettava, että henkilötietojen käsittely ja niitä koskevien tietojen luovutus olisi tietosuoja-asetuksen mukaista. Lisäksi ehdotetuissa säännöksissä tarkoitetuissa tietojenluovutustilanteissa voitaisiin luovuttaa ainoastaan tietoja, jotka ovat välttämättömiä kyseessä olevien tehtävien suorittamiseksi. Edellytys perustuu perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntöön, jossa on katsottu, että sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta.

Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

Esityksen 1. ja 4. lakiehdotukseen sisältyy uusia rangaistussäännöksiä, joiden kannalta merkityksellinen on perustuslain 8 §:ssä säädetty rikosoikeudellinen laillisuusperiaate. Kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 28 §:ssä ehdotetaan rangaistavaksi säädettävän tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta tapahtuva omaisuusreferenssitokeneiden yleisölle tarjoaminen tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimilupaa taikka kryptovarapalvelujen tarjoaminen ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua toimilupaa. Lisäksi rangaistavaa olisi toimiminen Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:ssä tarkoitettun toimiluvan perumista tai 27 §:ssä tarkoitettun toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamista koskevan päätöksen vastaisesti. Rangaistusasteikko kryptovararikoksesta olisi sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta. Rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen alan on katsottava ilmenevän rangaistussäännöksestä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellyttämällä tarkkuudella.

Kryptovaramarkkinoiden väärinkäyttöä koskevista rangaistussäännöksistä ehdotetaan säädettävän rikoslain uudessa 51 a luvussa. Luvun rangaistussäännökset vastaisivat tekotavoiltaan ja rangaistusasteikoiltaan sitä, mitä markkinoiden väärinkäytöstä on rikoslain 51 luvussa arvopaperimarkkinarikoksista säädetty. Markkinoiden väärinkäyttöä koskeviin rangaistussäännöksiin liittyy keskeisesti se, että ne saavat aineellisen sisältönsä pitkälti EU:n kryptovaramarkkina-

asetuksen määrittelyä ja käsitteistä. Lisäksi kielletyn toiminnan rajojen sääntely on asetuksessa jätetty hyvin yleiselle tasolle esimerkiksi säätämällä sisäpiiritiedon ilmaiseminen laittona silloin, kun se ei tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Se, milloin tiedon ilmaiseminen tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista, jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tavanomaisuutta on arvioitava toimintaympäristön kontekstissa ja sen tulkinta voi ajan kuluessa muuttua. Tämä ja käytännön elämän tilanteiden moninaisuus tuo omat haasteensa sille, kuinka yksityiskohtaisesti rangaistussäännösten sanamuodosta on mahdollista ilmetä rangaistavaksi säädetyn käyttäytymisen ala. Vaikka perustuslakivaliokunnan käytännössä (esimerkiksi PeVL 61/2012 vp, s. 3–4, PeVL 16/2013 vp, s. 2/I, PeVL 6/2014 vp, s. 2/I, PeVL 26/2014 vp, s. 2/II, PeVL 56/2014 vp, s. 2/II ja PeVL 10/2016 vp, s. 9) on painoarvoa annettu rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen osalta sille, että kunkin rikoksen tunnusmerkistössä olisi ilmaistava riittävällä täsmällisyydellä se, onko jokin toiminta tai laiminlyönti säädetty rangaistavaksi, merkitystä on annettava myös sille, että rangaistussäännökset kohdistuvat tietyille erityisalalle. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä on katsottu, että tiettyjen erityisalojen toimijoille voidaan asettaa velvoite olla selvillä ja ottaa selvää omaa alansa koskevasta lainsäädännöstä (esimerkiksi *Cantoni v. Ranska* 1996, 15.11.1996, kohta 35). Esityksessä ehdotettavat rangaistussäännökset kohdistuvat henkilöihin, jotka toimivat kryptovaramarkkinoilla. Kryptovaramarkkinoilla toimivilla on katsottava olevan selonottovelvollisuus siitä, millainen toiminta kryptovaramarkkinoilla on lähtökohtaisesti sallittua ja mikä kiellettyä.

Ehdotettaviin kryptovaramarkkinoilla sovellettaviin markkinoiden manipulointia koskeviin rangaistussäännöksiin sisältyisi arvopaperimarkkinarikoksia vastaavia avoimia tekotapatunnusmerkkejä, joita on pidettävä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta lähtökohtaisesti ongelmallisina. Tällaisia avoimia tekotapatunnusmerkkejä ovat rikoslain 51 a luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa ”*muu näihin rinnastettava toiminta*” sekä 2 kohdassa ”*levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa*”. Avointen tekotapatunnusmerkkien hyväksyttävyyttä arvioitaessa tulisi kuitenkin ottaa huomioon edellä jo esitetty siitä, että kriminalisoinnit suuntautuvat tietyille erityisalalle. Tällöin on merkitystä annettava tekijän selonottovelvollisuudelle, toimintaympäristön nopealle muuttumiselle esimerkiksi teknologisen kehityksen seurauksena sekä sille, että kielletyn ja sallitun toiminnan raja on usein pääteltävissä rangaistavaksi säädettyjen tekotapojen kontekstista. Esimerkiksi sanamuodosta ”*tiedotusvälineissä tai muulla tavoin*” olisi pääteltävissä, että kiellettyä on tiedon levittäminen siten, että tieto saavuttaa kryptovarojen kaupankäynnin kannalta relevantin ja riittävän laajan yleisön. Tiedon levittäminen ”*muulla tavoin*” tarkoittaisi tiedon levittämistä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai jopa yksityisten palvelimien välillä. Avointen tekotapojen hyväksyttävyyttä arvioitaessa olisi merkitystä annettava myös muille suojattaville oikeushyville, kuten markkinoiden luottamukselle. Kun markkinatoimijat voivat luottaa siihen, että epäoikeudenmukaisiin toimintatapoihin voidaan kryptovaramarkkinoilla puuttua riittävän tehokkaasti, ylläpidetään yleistä markkinaluottamusta, jolla on välillistä vaikutusta jokaiselle perustuslaissa turvattuun omaisuuden suojaan.

Edellä esitetyin perustein ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perustuslain mukaisena.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että lakiehdotukset voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Koska MiCassa ja TFR:ssä on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kryptovarapalvelujen tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, tarkoitettuun kryptovarapalvelun tarjoajaan, omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijaan ja tällaisen toimijan harjoittamaan muuhun liiketoimintaan sekä liikkeeseenlaskijoihin, tarjoajiin ja henkilöihin, jotka hakevat kryptovarojen ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

Tämän lain lisäksi 1 momentissa tarkoitettujen toiminnan harjoittamiseen sovelletaan EU:n kryptovaramarkkina-asetusta ja sen nojalla annettuja komission asetuksia ja päätöksiä.

Tätä lakia sovelletaan myös EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisiin muihin finanssiyhteisöihin niiden tarjotessa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan mukaisen ilmoituksen nojalla; luottolaitoksiin, jotka tarjoavat omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakevat niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti sekä luottolaitoksiin ja sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoihin, jotka tarjoavat sähkörahatokeneita yleisölle tai hakevat niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

2 §

Valvonta ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonnasta säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008). Finanssivalvonnan velvollisuudesta tehdä yhteistyötä kuluttaja-asiamiehen kanssa asiakkaansuojan valvonnan osalta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 46 §:ssä. Erillistä säännöstä yhteistyöstä Rahoitusvakausviraston kanssa ei tarvita, koska yhteistyötä on kuvattu MiCA:ssa riittäväällä tarkkuudella.

2 luku

Toimilupavelvollisuus ja muu kuin EU:n kryptovara-asetuksen mukainen liiketoiminta

3 §

Toimilupavelvollisuus

EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklassa säädetään toimilupavelvollisuudesta, joka koskee omaisuusreferenssitokenien tarjoamista yleisölle ja oikeutta hakea niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklassa säädetään kryptovarapalvelun tarjoajia koskevasta toimilupavelvollisuudesta.

EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklassa säädetään oikeudesta tarjota sähkörahatokeineita yleisölle ja ottaa sähkörahatokeineita kaupankäynnin kohteeksi.

4 §

Kryptovarapalvelun tarjoajan, sähköisen tokenin liikkeeseenlaskijan ja omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan muu liiketoiminta

Kryptovarapalvelun tarjoaja ja omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskija saa harjoittaa toimiluvan mukaisesti muuta liiketoimintaa. Muun liiketoiminnan harjoittaminen ei saa vaarantaa asiakkaiden etuja. Finanssivalvonta voi rajoittaa muun liiketoiminnan harjoittamista tai kieltää sen, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tai omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimintaa ja riskienhallintaa ei ole mahdollista järjestää riittävän luotettavasti.

Sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijan sallitusta liiketoiminnasta säädetään maksulaitoslain 9 §:ssä ja 19 §:n 2 momentissa.

5 §

Muutoksenhaku

Jos kaikki vaadittavat tiedot sisältäneestä kryptovarapalveluntarjoajan toimilupahakemuksesta ei ole tehty toimilupaa koskevaa päätöstä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä, hakija voi tehdä valituksen Helsingin hallinto-oikeuteen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on tehty valituksen tekemisen jälkeen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

3 luku

Salassapito- ja tiedonantosäännökset

6 §

Salassapitovelvollisuus

Joka kryptovarapalvelun tarjoajan, sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen tai muun kryptovarapalvelun tarjoajan lukuun toimivan yrityksen toimitilijäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää kryptovarapalvelun tarjoajan tai sen kanssa samaan konserniin,

konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen asiakkaan tai muun sen toimintaan liittyvän henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liikesalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaihtolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa kryptovarapalvelun tarjoajan yhtiökokoukselle tai sitä vastaavan toimielimen kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeenomistajalle, jäsenelle, yhtiömiehelle eikä muulle henkilölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua salassapitovelvollisuutta sovelletaan myös liikkeeseenlaskijaan, tarjoajaan, toimiluvan saaneeseen liikkeeseenlaskijaan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu henkilöön, 48 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun henkilöön ja 60 artiklan 1-6 kohdissa tarkoitettu finanssiyhteisöön.

7 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaisille

Kryptovarapalvelun tarjoajalla, liikkeeseenlaskijalla, tarjoajalla, toimiluvan saaneella liikkeeseenlaskijaan sen kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä taikka yhteenliittymällä on velvollisuus antaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

8 §

Salassa pidettävien tietojen muu luovuttaminen

Jollei luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuojasetus*, muuta johdu, kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja, toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija ja niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys voi luovuttaa 6 §:ssä tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään ja yhteenliittymään kuuluvalla yhteisöllä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin, konsolidointiryhmän tai yhteenliittymän riskienhallintaa varten, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske tietosuojasetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja, toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija ja niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys voivat luovuttaa asiakasrekisterissään olevia markkinointia sekä asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista varten tarpeellisia tietoja sellaiselle taholle, joka kuuluu samaan taloudelliseen yhteenliittymään, jos tietojen vastaanottajaa koskee tässä laissa säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske tietosuojasetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen luovuttamista.

9 §

Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisestä

Liikkeeseenlaskijan, tarjoajan tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu selvitys sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämisestä edellytyksistä.

4 luku

Valvonta- ja määräyksenantovaltuudet

10 §

Kryptovarapalvelujen tarjoamisen keskeyttäminen tai kieltäminen

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa keskeyttämään kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos kryptovarapalvelun tarjoajan tilanne huomioden kryptovarapalvelujen tarjoaminen vahingoittaisi asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etuja

Finanssivalvonta voi kieltää kryptovarapalvelujen tarjoamisen, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

11 §

Olennaisten tietojen julkistaminen

Finanssivalvonta voi varmistaakseen asiakkaiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarapalvelujen tarjoajaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa kyseisten kryptovarapalvelujen tarjoamiseen.

Finanssivalvonta voi varmistaakseen kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojan tai markkinoiden häiriöttömän toiminnan julkistaa tai vaatia kryptovarojen tarjoajaa, niiden kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä tai omaisuusreferenssitokenin tai sähköisen rahan tokenin liikkeeseenlaskijaa julkistamaan kaikki olennaiset tiedot, jotka voivat vaikuttaa yleisölle tarjottavien tai kaupankäynnin kohteeksi otettavien kryptovarojen arviointiin.

12 §

Yleiseen tietoon saattaminen

Finanssivalvonta voi julkaista tiedon siitä, että kryptovarapalvelun tarjoaja ei noudata velvoitteitaan.

Finanssivalvonta voi saattaa yleiseen tietoon, että tarjoaja, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakeva henkilö tai omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskija ei noudata EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan.

13 §

Sopimusten siirtäminen toimiluvan peruuttamisen yhteydessä

Finanssivalvonta voi vaatia olemassa olevien sopimusten siirtämistä toiselle kryptovarapalvelun tarjoajalle, kun se peruuttaa kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 64 artiklan mukaisesti. Siirto edellyttää asiakkaiden ja vastaanottavan kryptovarapalvelun tarjoajan suostumusta.

14 §

Toiminnan määrääminen lopetettavaksi

Finanssivalvonta voi määrätä toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö tarjoaa kryptovarapalveluja ilman toimitiluppaa.

15 §

Kryptovaran kuvauksen muuttaminen tai täydentäminen

Finanssivalvonta voi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan kryptovaran kuvaustaan tai tekemään lisämuutoksia muutettuun kryptovaran kuvaukseen, jos kryptovaran kuvaus tai muutettu kryptovaran kuvaus ei sisällä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 6, 19 tai 51 artiklassa vaadittuja tietoja.

Finanssivalvonta voi varmistaakseen rahoitusvakauden tai kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen suojaamiseksi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita sisällyttämään kryptovaran kuvauksiinsa lisätietoja.

16 §

Markkinointiviestinnän muuttaminen

Finanssivalvonta voi vaatia tarjoajia, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä taikka omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita muuttamaan markkinointiviestintäänsä, jos markkinointiviestintä ei vastaa EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 7, 29 tai 53 artiklan vaatimuksia.

17 §

Markkinointiviestinnän keskeyttäminen, kieltäminen tai lopettaminen

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai kieltää markkinointiviestinnän, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi vaatia tarjoajia, kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevia henkilöitä, omaisuusreferenssitokenien tai sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoita tai asiaankuuluvia kryptovarapalvelun tarjoajia lopettamaan tai keskeyttämään markkinointiviestinnän kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

18 §

Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kryptovarojen tarjoaminen tai kaupankäynnin kohteeksi ottaminen

Finanssivalvonta voi keskeyttää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi kieltää kryptovarojen tarjoamisen yleisölle tai niiden ottamisen kaupankäynnin kohteeksi, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta rikotaan.

19 §

Toimivaltuudet keskeyttää tai kieltää kaupankäynti kryptovaroilla

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa, keskeyttämään kaupankäynnin kryptovaroilla kerrallaan enintään 30 peräkkäiseksi pankkipäiväksi, jos on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu.

Finanssivalvonta voi keskeyttää tai vaatia asiaankuuluvaa kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka tarjoaa kryptovarojen kaupankäyntialustan ylläpitoa koskevia kryptovarapalveluja keskeyttämään kaupankäynti kryptovaroilla, jos tarjoajan, kryptovarojen kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijan tilanne huomioiden kaupankäynti olisi kryptovarojen haltijoiden, erityisesti yksityisten haltijoiden, etujen vastaista.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäynnin kryptovaroilla kryptovarojen kaupankäyntialustalla, jos EU:n kryptovaramarkkina-asetusta on rikottu, tai on perusteltu syy epäillä, että EU:n kryptovaramarkkina-asetusta rikotaan.

20 §

Toimivaltuudet määrätä toiminta lopetettavaksi

Finanssivalvonta voi määrätä toiminnan lopetettavaksi välittömästi ilman ennakkovaroitusta tai määräajan asettamista, jos on syytä olettaa, että henkilö laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita ilman toimilupaa tai että henkilö tarjoaa muita kryptovaroja kuin omaisuusreferenssitokeneita tai sähkörahatokeneita taikka hakee niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettua kryptovaran kuvausta.

21 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen

Finanssivalvonta voi ulkoistaa EU:n kryptovaramarkkina-asetusta, sen nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä sekä tätä lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä koskevat tarkastukset tai tutkimukset tilintarkastajalle tai muulle ulkopuoliselle asiantuntijalle. Tällä on tehtävässään Finanssivalvonnasta annetun lain 18, 19, 23 ja 24 §:n mukaiset oikeudet ja hän toimii rikosoikeudellisella virkavastuulla hoitaessaan tämän lain mukaisesti annettuja julkisoikeudellisia hallintotehtäviä. Asiantuntijan tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

Asiantuntijan osaamiseen, riippumattomuuteen ja palkkioon sovelletaan, mitä Finanssivalvonnasta annetun lain 34 §:n 2–3 momentissa säädetään.

22 §

Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet

Jos EU:n kryptovara-asetuksen soveltamisalaan kuuluvasta rikkomuksesta voi aiheutua vakavaa vahinkoa asiakkaiden tai kryptovarojen haltijoiden edulle, Finanssivalvonta voi, jos se on välttämätöntä rikkomuksen lopettamiseksi:

1) määrätä palveluntarjoajan poistamaan sisältöä, antamaan kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaille ja kryptovarojen haltijoille selkeän varoituksen verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä, estämään tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan;

2) määrätä verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen Finanssivalvonnan nimiin.

Finanssivalvonta voi antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin se on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Finanssivalvonnan on ennen 1–2 momentin mukaisen päätöksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä säännöksiä rikkoneelle toimijalle tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Finanssivalvonta voi asettaa 1–2 momentin mukaisten päätöstensä noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon määräämisestä ja tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Finanssivalvonnan 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Se, johon tässä pykälässä tarkoitettu päätös kohdistuu, ja säännöksiä rikkonut toimija voivat saattaa muun kuin väliaikaisena annettun päätöksen hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Muutoin päätös jää pysyväksi. Päätöstä on noudatettava, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

23 §

Vähimmäisnimellisarvon määrääminen ja liikkeeseen laskettavan määrän rajoittaminen

Finanssivalvonta voi vaatia omaisuusreferenssitokenin tai sähkörahatokenin liikkeeseenlaskijaa määräämään vähimmäisnimellisarvo tai rajoittamaan liikkeeseen laskettavaa määrää EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 23 artiklan 4 kohdan, 24 artiklan 3 kohdan tai 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

24 §

Kielto- ja oikaisupäätös

Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annettujen komission asetusten tai päätösten vastaisesti, jatkamasta tai uudistamasta kyseistä menettelyä. Finanssivalvonta voi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä on pidettävä tarpeellisenä oikean ja riittävän tiedon saamiseksi sijoittajille.

25 §

Osaamisen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet

Finanssivalvonta antaa määräykset EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 81 artiklan 7 alakohdassa tarkoitetun osaamisen ja pätevyyden arvioinnin perusteista.

5 luku

Hallinnolliset seuraamukset

26 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat seuraavat EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen säännökset:

1) 4–14 artiklan säännös muista kryptovaroista kuin omaisuusreferenssitokeneista tai sähkörahatokeneista

2) 16, 17, 19, 22, 23, 25, 27–41, 46 ja 47 artiklan säännös omaisuusreferenssitokeneita koskevia säännöksiä

3) 48–51, 53, 54 ja 55 artiklan säännöksiä vaatimuksista, jotka kaikkien sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijoiden on täytettävä

4) 59, 60, 64 ja 65–83 artiklan säännöksiä kryptovarapalvelun tarjoajan toimiluvan myöntämisestä ja toiminnan harjoittamisen edellytyksistä

5) 88 artiklan säännös sisäpiiritiedon julkistamisesta;

6) 89, 90, 91 artiklan säännös sisäpiirikauppoja ja sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta; ja

7) 92 artiklan säännös markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta.

Seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka laiminlyö tai rikkoo edellä 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla annettuja komission asetusten ja päätösten säännöksiä.

27 §

Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen VII osastossa.

7 luku

Rangaistussäännökset ja vahingonkorvausvelvollisuus

28 §

Kryptovararikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tarjoaa yleisölle omaisuusreferenssitokeneita tai ottaa omaisuusreferenssitokeneita kaupankäynnin kohteeksi ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan alakohdassa a tarkoitettua toimilupaa tai kryptovarapalveluja ilman EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 59 artiklan 1 kohdan alakohdassa a tarkoitettua toimilupaa, taikka toimii Finanssivalvonnasta annetun lain 26 §:ssä tarkoitetun toimiluvan perusteella tai 27 §:ssä tarkoitetun toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamista koskevan päätöksen vastaisesti, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, kryptovararikoksesta sakkoon tai enintään yhdeksi vuodeksi vankeuteen.

Kryptovaramarkkinarikoksista säädetään rikoslain 51 a luvussa.

29 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 6–8 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 ja 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

30 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Kryptovarapalvelun tarjoaja, liikkeeseenlaskija, tarjoaja, toimiluvan saanut liikkeeseenlaskija ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu henkilö, 48 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu henkilö ja 60 artiklan 1–6 kohdissa tarkoitettu finanssiyhteisö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka se on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut asiakkaalle tai muulle henkilölle tämän lain tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annettujen komission asetusten ja päätösten vastaisella menettelyllä.

Omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jotka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 34 artiklan 3 kohtaa tai 36 artiklan 6 kohtaa.

Kryptovarapalvelun tarjoajan toimitusjohtaja, hallituksen jäsen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen sekä vastuunalainen yhtiömies ovat velvolliset korvaamaan vahingon, jotka he ovat tehtävässään tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaneet kryptovarapalvelun tarjoajalle taikka osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle rikkomalla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 68 artiklan 6 kohtaa.

Edellä 2–3 momentissa tarkoitettu vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menelleensä huolellisesti.

Vahingonkorvauksen sovittelusta ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

32 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä kesäkuuta 2024. Tämän lain kryptovarapalvelun tarjoajia koskevia säännökset tulevat voimaan 30 päivänä joulukuuta 2024.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Finanssivalvonta voi ottaa toimilupaa koskevan hakemuksen käsiteltäväksi tämän lain mukaan jo ennen lain voimaantuloa.

Tällä lailla kumotaan virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki (572/2019), jäljempänä *kumottu laki*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 16 kohta, 5 §:n 38 kohta, 21 §:n 1 ja 2 momentti 27 §:n 5 momentti, 38 §:n 2 momentti, 40 §:n 1 momentti, 41 a §:n 14 ja 16 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentin 16 kohta laissa 205/2022, 5 §:n 38 kohta laissa 524/2021, 21 §:n 1 momentti laissa 520/2016, 21 §:n 2 momentti ja 38 §:n 2 momentti laissa 752/2012, 27 §:n 5 momentti ja 40 §:n 1 momentti laissa 184/2023, ja 41 a §:n 14 ja 16 momentti laissa 192/2023, ja

lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 752/2012, 254/2013, 170/2014, 311/2015, 1055/2016, 352/2017, 1108/2018, 215/2019, 296/2019, 599/2021 ja 205/2022, uusi 17 kohta, 20 a §:än, sellaisena kuin 352/2017, 1071/2017, 215/2019 ja 205/2022, uusi 4 momentti, 28 §:än, sellaisena kuin se on laeissa 352/2017, 241/2018, 1108/2018, 215/2019, 296/2019, 196/2021, 599/2021, 205/2022, 352/2022 ja 192/2023, uusi 12 ja 13 momentti, 37 b §:än sellaisena kuin se on laissa 520/2016, uusi 2 momentti, lakiin uusi 37 f §, 41 §:än, sellaisena kuin se on laeissa 611/2014, 1279/2015, 1071/2017, 1229/2018, 524/2021, 954/2021 ja 205/2022, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4–8 momentti siirtyy 5–9 momentiksi, 41 a §:än sellaisena kuin se on laeissa 241/2018, 524/2021, 954/2021, 205/2022, 214/2022 ja 192/2023 uusi 9, 10, 16–18 momentti, jolloin nykyinen 9–17 momentti siirtyvät 11–21 momentiksi sekä lakiin 50 x §, seuraavasti:

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

16) joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain (203/2022) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa;

17) EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan 1 kohdan 16 alakohdan mukaista kryptovarapalvelun tarjoajaa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista toimijaa, joka tarjoaa omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakee omaisuusreferenssitokenien ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa.

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

38) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeenlaskijaa ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa; henkilöitä, jotka tarjoavat muita krypt-

tavaroja kuin EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 7 kohdan mukaisia sähkörahatokeneita tai 6 kohdan mukaisia omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakevat niiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi.

41) sitä, joka on velvollinen EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 41 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 83 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla on velvollinen tekemään Finanssivalvonnalle ilmoituksen omistusosuuksien hankinnasta ja luovutuksesta

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 95 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa ja 115 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 28 §:ssä ja rikoslain 51 luvussa säädettyjen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

21 §

Markkinoiden väärinkäyttöön ja vertailuarvoasetuksen valvontaan liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista, kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevan kryptovaran arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista taikka säännellyllä markkinalla, monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai kryptovarojen kaupankäyntialustalla tapahtuvaa kaupankäyntiä koskevien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen, arvopaperimarkkinalain tai kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännösten taikka näiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi, jos tiedot liittyvät:

1) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalla kaupankäynnin kohteena olevaan kryptovaraan;

2) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin taikka kryptovarojen kaupankäyntialustalle kaupankäynnin kohteeksi haettuun kryptovaraan;

3) arvopaperiin, jonka arvo määräytyy säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella;

4) 1–3 kohdassa tarkoitetun arvopaperin tai 1–2 kohdassa tarkoitetun kryptovaran liikkeenlaskijaan;

5) 1–3 kohdassa tarkoitetulla arvopaperilla tai 1–2 kohdassa tarkoitetulla kryptovaralla tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin.

Finanssivalvonnalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada yksilöityä liiketointa koskevia 1 momentissa tarkoitettua valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja myös siltä:

1) joka toimii valvottavan ja muun finanssimarkkinoilla toimivan lukuun tai puolesta;

2) joka on osallinen sellaiseen liiketoimeen tai toimeksiantoon, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia tai kryptovaraa;3) jolla muuten voidaan perustellusta syystä olettaa olevan 1 momentissa tarkoitettua tietoa.

27 §

Toimiluvan ja rekisteröitymisen mukaisen toiminnan rajoittaminen

Mitä tässä pykälässä säädetään toiminnan rajoittamisesta, sovelletaan myös vakuutusyhdistyksen sääntöjen mukaisen toiminnan rajoittamiseen, joukkolainanhaltijoiden edustajasta annetussa laissa tarkoitettua edustajan rekisteröitymisen perumiseen, kiinnitysluottopankeista ja kateuista joukkolainoista annetussa laissa tarkoitettua kiinnitysluottopankkitoiminnan rajoittamiseen, sijoituspalvelulain 5 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kolmannen maan sijoituspalveluyritykselle myönnetyn luvan mukaisen toiminnan rajoittamiseen, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettua rekisteröitymisvelvollisen vaihtoehtorahastojen hoitajan rekisteröinnin mukaisen toiminnan rajoittamiseen sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua rekisteröitymisvelvollisen luotonantajan, vertaislainanvälittäjän rekisteröinnin mukaisen toiminnan ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijan ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajan ja toiminnan rajoittamiseen. Vakuutusten tarjoamisen kieltämisestä säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa. Tätä pykälää ei sovelleta talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisöön.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskijan tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmässä hallintoelimessä.

Finanssivalvonta voi määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää ketä tahansa kryptovarapalvelun tarjoajan ylimmän hallintoelimen jäsentä tai ketä tahansa muuta luonnollista henkilöä, jonka katsotaan olevan vastuussa rikkomisesta, hoitamasta johtotehtäviä kryptovarapalvelun tarjoajissa.

37 b §

Määräaikainen kaupankäyntikielto

Mitä edellä 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta kieltää määräajaksi luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä, sovelletaan myös kaupankäyntiin omaan lukuun kryptovaroilla, jos henkilö laiminlyö tai rikkoo EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan säännöksiä sisäpiiritiedon julkistamisesta, 89, 90 tai 91 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipuloimista koskevasta kiellosta taikka 92 artiklan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta.

37 f §

Kryptovarapositionien valvonta

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen noudattamisen valvontaan liittyviä tietoja keneltä tahansa kryptovaran haltijalta ja asetuksen 37 ja 75 artiklassa tarkoitettusta positiorekisteristä. Finanssivalvonta voi velvoittaa kryptovarojen haltijaa toteuttamaan toimenpiteitä position tai vastuun koon pienentämiseksi tai rajoittaa henkilön mahdollisuutta hankkia kryptovaroja.

38 §

Rikemaksu

Rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa. Luonnolliselle henkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

39 §

Julkinen varoitus

Finanssivalvonta antaa valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden kuin 38 §:n 1 ja 6 momentin momentissa taikka 40 §:n 1, 2, 5 tai 6 momentissa tarkoitettujen finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti. Valvottavalle julkinen varoitus annetaan myös, jos valvottava tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee toimilupansa ehtojen tai toimintaansa koskevien sääntöjen vastaisesti.

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 27 luvun 2 §:ssä, joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta annetun lain 20 §:ssä, kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä, osakesäästötilistä annetun lain (680/2019) 17 §:n 2 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain 21 §:ssä, vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 68 tai 71 §:ssä tai kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista annetun lain 46 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 §

Seuraamusmaksun määrääminen

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, jos kyse on vertailuarvoasetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös menettelyn vaikutus reaali-talouteen. Jos kyse on arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi säänneltyllä markkinalla ottamisen yhteydessä julkaistavasta esitteestä ja direktiivin 2003/71/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1129, jäljem-pänä *esiteasetus*, rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös vaikutus ei-ammattimaisten asiakkaiden asemaan. Jos kyse on EU:n joukkorahoitusase-tuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös rikko-muksen vaikutus sijoittajien etuihin. Jos on kyse EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen rikkomisesta, seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös rikkomisen vaikutus kryptovarojen haltijoiden ja kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaiden etuihin.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista an-ne-tun lain 26 §:n 1–4 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 700 000 euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista an-ne-tun lain 26 §:n 1–4 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksun on oltava vähintään sen mukaan, kumpi on suurempi, joko 5 000 000 euroa tai:

- a) kolme prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liike-vaihdosta 26 §:n 1 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista;
- b) viisi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaih-dosta 26 §:n 4 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista;
- c) 12,5 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaih-dosta 26 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikkomisista.

Jos 15 momentissa tarkoitettu seuraamusmaksu koskee vertailuarvoasetuksen 11 artiklan 1 kohdan d alakohdan tai 4 kohdan rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 250 000 euroa sen mukaan, kumpi on suurempi. Luonnolli-selle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 100 000 euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista an-ne-tun lain 26 §:n 5 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko kaksi prosenttia oi-keushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään miljoona euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 26 §:n 6 tai 7 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön seuraamusmaksun määräämistä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 15 miljoonaa euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

Sen estämättä, mitä 12–19 momentissa säädetään, seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä.

45 §

Asiakkaansuojan valvontaa koskevien säännösten soveltamisala

Finanssivalvonta valvoo, että valvottavat, eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain mukaiset elinkeinonharjoittajat, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjät, vakuutusentarjoajat ja kryptovarapalvelun tarjoajat ja omaisuusreferenssitokenien ja sähkörahatokenien liikkeeseenlaskijat noudattavat niihin sovellettavia markkinointia ja sopimusehtojen käyttöä sekä kuluttajan kannalta hyvän tavan vastaista tai muutoin sopimatonta menettelyä asiakassuhteessa koskevia säännöksiä. Rahoitusvälineiden markkinointia koskevien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään lisäksi arvopaperimarkkinalaissa, sijoituspalvelulaissa ja muualla laissa.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

14) työsuojeluviranomaisille niiden tehtävien hoitamiseksi ja finanssimarkkinalainsäädännön rikkomisista ilmoittamisen tapauksissa, kun on mahdollista, että ilmoittajaan kohdistetaan Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) 23 §:ssä tarkoitettuja vastatoimia sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 täytäntöönpanemisesta siltä osin kuin on kyse toimivaltaisille viranomaisille mainitun asetuksen tosiasiallisesta tai mahdollisesta rikkomisesta tehtävistä ilmoituksista annetun komission täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2015/2392, jäljempänä *markkinoiden väärinkäyttöasetuksen täytäntöönpanodirektiivi*, 8 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden noudattamiseksi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain (XXX/XXXX) 1, 8, 10 ja 11 §
seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan:

5) seuraavat sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijat:

f) kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettu kryptovarapalvelun tarjoaja, 10 alakohdassa tarkoitettu liikkeeseenlaskija, 13 alakohdassa tarkoitettu tarjoaja ja 11 alakohdassa tarkoitettu omaisuusreferenssitokenin liikkeeseenlaskija;

8 §

Sijoituspalvelu- ja kryptovara-alan toimijoiden maksut

Suhteellista maksua ja perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan ja kryptovara-alan toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

4) kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen osalta perusmaksu on 4 110 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia liikevaihdosta;

5) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajan osalta perusmaksu on 8 220 euroa ja suhteellinen maksu 0,3616 prosenttia kryptovarapalvelujen liikevaihdosta.

Pelkkää perusmaksua maksavien sijoituspalvelualan toimijoiden perusmaksun määrä on:

3) sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön osalta 1 370 euroa;

4) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa tarkoitettua omaisuusreferenssitokenien liikkeeseenlaskijan osalta 33 000 euroa;

5) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeeseenlaskijan osalta 4 110 euroa;

6) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajan osalta 4 110 euroa.

10 §

Muiden toimijoiden maksut

Muiden kuin 4–9 §:ssä tarkoitettujen toimijoiden maksut määräytyvät seuraavasti:

17) sellaisen arvopaperistamisasetuksen 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yhteisön osalta,

jolle on myönnetty mainitun asetuksen 28 artiklassa tarkoitettu toimilupa, perusmaksu on 6 400 euroa.

11 §

Lisämaksut

Edellä 4–10 §:ssä säädetyn lisäksi maksuvelvollinen on velvollinen suorittamaan seuraavat lisämaksut:

4) rahastoyhtiön, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa, sijoitusneuvontaa tai kryptovarapalveluja, lisämaksu on 0,3616 prosenttia omaisuudenhoidon, sijoitusneuvonnan ja kryptovarapalvelujen liikevaihdosta;

15) jos 4 §:n 1 momentin 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettu luottolaitos, 4 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettu ETA-luottolaitoksen sivuliike, 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai 3 kohdassa tarkoitettu ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike on vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytysyhteisö, sen lisämaksu on 2 740 euroa;

16) luottolaitoksen, joka laskee liikkeeseen omaisuusreferenssitokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 17 artiklan nojalla tai sähköisen rahan tokeneita EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 48 artiklan nojalla tai tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla, lisämaksu on 15 000 euroa;

17) arvopaperikeskuksen tai pörssin, joka tarjoaa kryptovarapalveluja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 60 artiklan nojalla, lisämaksu on 15 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 c §:n 2 momentti ja 37 luvun 15 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 luvun 16 c §:n 2 momentti laissa 864/2019 ja 37 luvun 15 §:n 3 momentti laissa 597/2021 sekä

lisätään lakiin uusi 51 a luku, seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

16 c §

Rahankeräysrikos

Rahankeräysrikoksesta tuomitaan myös se, joka kerää rahaa tai kryptovaroja rahankeräyslain 7 §:n 2 momentissa kielletyllä tavalla.

37 luku

Maksuvälinerikoksista

15 §

Määritelmät

Mitä tässä luvussa säädetään maksuvälineestä, sovelletaan myös maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettuun sähköiseen rahaan ja EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114 (*EU:n kryptovaramarkkina-asetus*) 3 artiklan 1 kohdan alakohdassa 5 tarkoitettuun kryptovaraan.

51 a luku

Kryptovaramarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö kryptovaramarkkinnoilla

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää kryptovaraan liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla kryptovaran omaan tai toisen lukuun taikka peruuttamalla kryptovaraa koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä taikka

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista kryptovaran hankinnassa tai luovutuksessa taikka kryptovaraa koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa,

on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä kryptovaramarkkinoilla* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä kryptovaramarkkinoilla tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää hyväksi 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

2 §

Törkeä sisäpiirintiedon väärinkäyttö kryptovaramarkkinoilla

Jos tahallisessa sisäpiirintiedon väärinkäytössä kryptovaramarkkinoilla

1) tavoitellaan erityisen suurta hyötyä tai huomattavaa henkilökohtaista etua,

2) rikoksentehtäjä käyttää rikoksen tekemisessä hyväksi erityisen vastuullista asemaansa kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, tarkoitettun kryptovarapalvelun tarjoajan, liikkeeseenlaskijan, toimiluvallisen liikkeeseenlaskijan, tarjoajan ja kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevan henkilön tai tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai edustajana taikka tällaisen yhteisön antamassa tehtävässä tai

3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti ja sisäpiirintiedon väärinkäyttö kryptovaramarkkinoilla on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava *törkeästä sisäpiirintiedon väärinkäytöstä kryptovaramarkkinoilla* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §

Sisäpiirintiedon ilmaiseminen kryptovaramarkkinoilla

Joka oikeudettomasti välittää, luovuttaa tai ilmaisee toiselle sisäpiirintiedon tai 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun neuvon, on tuomittava *sisäpiirintiedon ilmaisemisesta kryptovaramarkkinoilla* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintiedon välittämistä, luovuttamista tai ilmaisemista ei ole pidettävä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla oikeudettomana, jos välittäminen, luovuttaminen tai ilmaiseminen tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista.

4 §

Markkinoiden manipulointi kryptovaramarkkinoilla

Joka manipuloi markkinoita

1) antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka

a) antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen kryptovaran tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta,

b) varmistaa, että kryptovaran hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka

c) vaikuttaa kryptovaran hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menetelyä tai järjestelyä taikka

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen kryptovaran tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että kryptovaran hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle,

on tuomittava *markkinoiden manipuloinnista kryptovaramarkkinoilla* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Törkeä markkinoiden manipulointi kryptovaramarkkinoilla

Jos markkinoiden manipuloinnissa

- 1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai
- 2) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta kryptovaramarkkinoiden toimintaan

ja markkinoiden manipulointi on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä markkinoiden manipuloinnista kryptovaramarkkinoilla* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

6 §

Kryptovaramarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta:

1) kryptovaran markkinoinnissa tai vaihdannassa elinkeinotoiminnassa antaa kryptovaraan liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja,

2) jättää asianmukaisesti antamatta kryptovaraan liittyvän tiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksessa tai sen nojalla annetussa komission asetuksessa veloitetaan antamaan ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun kryptovaran arvoon, tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen tai sen nojalla annetun komission asetuksen mukaista tiedonantovelvollisuutta täyttäessään antaa sellaisen, kryptovaran liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon tai

3) jättää asianmukaisesti julkistamatta liikkeeseenlaskijaa koskevan sisäpiirintiedon, joka EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklassa veloitetaan julkistamaan, tai EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 88 artiklan mukaista julkistamisvelvollisuutta täyttäessään julkistaa olennaisen kryptovaraan liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon on tuomittava *kryptovaramarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

7 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *kryptovaralla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua kryptovaraa, joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi kryptovarojen kaupankäyntialustalla tai jonka kaupankäynnin kohteeksi ottamista kryptovarojen kaupankäyntialustalla on haettu;

2) *kryptovarojen kaupankäyntialustalla* sellaista EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 18 kohdan mukaista monenkeskistä järjestelmää, jossa järjestelmän ja sen sääntöjen mukaisesti saatetaan yhteen kryptovaroja koskevia useiden kolmansien osapuolten osto- ja myyntintressejä tai helpotetaan niiden yhteen saattamista siten, että tuloksena on sopimus, joko vaihtamalla kryptovaroja varoihin tai vaihtamalla kryptovaroja muihin kryptovaroihin;

3) *kryptovarapalvelun tarjoajalla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 15 kohdassa tarkoitettua kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka saa tarjota kryptovarapalveluja asetuksen 59 artiklan mukaisesti sekä kryptovarapalvelun tarjoajaa, joka on tehnyt asetuksen 60 artiklassa tarkoitettua ilmoituksen Finanssivalvonnalle;

4) *sisäpiirintiedolla* EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 87 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettua tietoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 5 luvun 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 152/2022, sekä
lisätään 5 luvun 1 §:än, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 300/2019 ja 152/2022, uusi 4 momentti, seuraavasti:

5 luku

Liiketoimintaa koskevat yleiset edellytykset

1 §

Talletuspankille sallittu liiketoiminta

Talletuspankin oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 1 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

2 §

Luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta

Luottoyhteisö saa harjoittaa tämän luvun 1 §:n 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettua liiketoimintaa lukuun ottamatta talletusten hankkimista yleisöltä. Luottoyhteisö saa vastaanottaa yleisöltä muita vaadittaessa takaisinmaksettavia varoja kuin talletuksia vain maksupalveluiden tarjoamisen ja sähköisen rahan liikkeeseenlaskun yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sijoituspalvelulain (747/2012) 2 luvun 3 §:än, sellaisena kuin se on laeissa 1069/2017, 294/2019 ja 602/2021, uusi 3 momentti, seuraavasti:

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa

3 §

Oheispalvelut ja oikeus tarjota raportointipalveluja

Sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 3 kohdassa sekä EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 2 luvun 1 §:än uusi 10 momentti, seuraavasti:

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

1 §

Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen

Arvopaperikeskuksen oikeudesta tarjota kryptovarojen säilytystä ja hallinointia asiakkaiden puolesta säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja

(EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 2 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sijoitusrahastolain (213/2019) 2 luvun 2 §:än uusi 6 momentti, seuraavasti:

2 luku

Rahastoyhtiön toimilupa

2 §

Rahastoyhtiölle sallittu toiminta

Rahastoyhtiön oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 5 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 3 luvun 3 §:än sellaisena kuin se on laeissa 1078/2017 ja 298/2019, uusi 2 momentti, seuraavasti:

3 luku

Vaihtoehtorahastojen hoitajana toimiminen

3 §

Liitännäispalvelut

Vaihtoehtorahaston hoitajan oikeudesta tarjota kryptovarapalveluja säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 5 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 2 luvun 1 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 598/2021, seuraavasti:

2 luku

Säännellyn markkinan ylläpitäminen

1 §

Säännellyn markkinan ylläpitämisen luvanvaraisuus ja muu sallittu toiminta

Pörssin oikeudesta:
1) raportointipalveluja säädetään EU:n rahoitusvälineiden markkinat -asetuksen 27 b artiklan 2 kohdassa.
2) ylläpitää kryptovarojen kaupankäyntialustaa säädetään EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 60 artiklan 6 kohdassa ja EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa ja päätöksissä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

rahankeräyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahankeräyslain (863/2019) 1 §:n 2 momentti, 2 § 1 momentin 9 ja 10 kohta, 7 §:n 2 momentti 1 kohta ja 26 §:n 3 momentti, seuraavasti

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin rahankeräyksiin, joiden tarkoituksena on 2 §:n 9 kohdassa tarkoitetun kryptovaran kerääminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) kryptovaralla EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä *EU:n kryptovaramarkkina-asetus*, 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 5 mukaista arvon tai oikeuden digitaalista edustajaa;

10) kryptovarapalvelulla EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 16 mukaista toimintaa

7 §

Kielletyt järjestämistavat

Kiellettyä on lisäksi kerätä rahaa ja kryptovaroja:

1) ketjukirjeen avulla siten, että toimintaan osallistuvalla luvataan taloudellinen etu sitä vastaan, että hän lähettää ketjukirjeen edelleen tai ketjukirjeeseen rinnastettavalla tavalla siten että sähköisessä tai muussa muodossa lähetetyssä viestissä kehoitetaan lähettämään rahaa tai kryptovaroja aiemmin toimintaan liittyneille; tai

26 §

Rahankeräystili

Jos rahankeräyksen järjestäjä on vastaanottanut kryptovaroja osana rahankeräystä, on rahankeräyksen järjestäjän vaihdettava vastaanotetut kryptovarot rahaksi kryptovarapalvelun välityksellä ja talletettava varat rahankeräystilille ennen vuosi-ilmoituksen, lopputilityksen, pienkeräystilityksen tai vaalikeräystilityksen tekemistä

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

arpajaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arpajaislain (1047/2001), 62 l §:n 3 momentti, 62 m §:n 1 ja 2 momentti ja 62 n §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 1284/2021, seuraavasti:

62 l §

Maksutapahtuman käynnistämistä ja toteuttamista koskeva kieltö

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös kryptovarapalvelun tarjoajien tarjoamia kryptovarapalveluja ja kryptovarojen käyttämistä vaihdannan välineenä.

62 m §

Maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen kieltäminen

Poliisihallitus voi kieltää rahapelaamista koskevien maksutapahtumien käynnistämisen ja toteuttamisen, jos maksupalveluntarjoaja tai kryptovarapalvelun tarjoaja rikkoo 62 l §:ssä säädettyä kieltöä.

Kielto voidaan kohdistaa maksupalveluntarjoajaan tai kryptovarapalvelun tarjoajaan.

62 n §

Tiedonsaanti maksupalveluntarjoajalta

Poliisihallituksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada tietoja maksupalveluntarjoajalta tai kryptovarapalvelun tarjoajalta maksajana tai maksunsaajana olevasta rahapelien toimeenpanijasta ja sen puolesta maksutapahtumaa toteuttavasta tai käynnistävästä palveluntarjoajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 8 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 573/2019 ja

muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta ja 4 §:n 1 momentin 4 kohta, 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan b ja c alakohta, 2 §:n 5 ja 6 momentti, 12 §, 7 luvun 1 §:n 3 momentti, 8 luvun 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentin 8 kohta ja 3 §:n 2 momentti; sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohta laissa 207/2022 ja 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan b ja c alakohta laissa 376/2021, 12 § laeissa 406/2018 ja 376/2021, 8 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 406/2018, 3 §:n 2 momentti osaksi laissa 406/2018, sekä

lisätään 1 luvun 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1089/2017, 284/2021, 376/2021, 600/2021, 187/2023 ja 444/2023, uusi 4 a kohta, 3 lukuun uusi 12 a §, 8 luvun 1 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 444/2023, uusi 8 a kohta ja 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 573/2019 ja 444/2023, uusi 8 a kohta, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun:

a) toimilupavalvottavaan lukuun ottamatta mainitun momentin 6 kohdassa tarkoitettua pörssiä, 11 kohdassa tarkoitettua yhteenliittymän keskusyhteisöä, 13 kohdassa tarkoitettua yhteisöä, jolle on myönnetty arvopaperistamisasetuksen 28 artiklassa tarkoitettu toimilupa, 14 kohdassa

tarkoitettua omistusyhteisöä, 15 kohdassa tarkoitettua hyväksyttyä julkistamisjärjestelyä ja hyväksyttyä ilmoitusjärjestelmää, 16 kohdassa tarkoitettua joukkorahoituspalvelun tarjoajaa ja 17 kohdassa tarkoitettua toimijaa, joka tarjoaa omaisuusreferenssitokeneita yleisölle tai hakee omaisuusreferenssitokenien ottamista kaupankäynnin kohteeksi unionissa;

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) maksun tiedot -asetuksella varainsiirtojen ja tiettyjen kryptovarojen siirtojen mukana toimitettavista tiedoista ja direktiivin (EU) 2015/849 muuttamisesta (uudelleenlaadittu) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/1113;

4 a) isännöimättömällä osoitteella” maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 20 alakohdassa määriteltyä isännöimätöntä osoitetta;

3 luku

Asiakkaan tunteminen

2 §

Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen

Ilmoitusvelvollisella ei saa olla tässä pykälässä säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta anonyymeja tai tekaistuilla nimillä olevia tilejä tai asiakkuuksia. Ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos: (7.5.2021/376)

1) asiakkuus on satunnainen ja:

b) kyse on maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 sekä 10 kohdissa tarkoitettuista varojen siirrosta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa; tai

c) kyse on kryptovarapalvelujen tarjoajista annetussa laissa tarkoitettuissa kryptovaroihin liittyvässä palvelussa tehdystä liiketoimesta, jonka määrä ylittää 1 000 euroa;

Jos asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen aiheutuu siitä, että 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa, tai maksun tiedot -asetuksen 3 artiklan 9 sekä 10 kohdissa tarkoitettujen varojen siirron määrä ylittää 1 000 euroa, tai 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yksittäisten liiketoimien yhteenlaskettu arvo on vähintään 10 000 euroa taikka 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa vähintään 2 000 euroa, henkilöllisyys on todennettava, kun mainittu raja saavutetaan.

Tunnistamisvelvollisuudesta ja henkilöllisyyden todentamisesta säädetään lisäksi maksun tiedot -asetuksessa.

12 §

Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos luotto- tai rahoituslaitos tai kryptovarapalvelun tarjoaja tekee maksujen ja muiden toimeksiantojen hoitamisesta sopimuksen (kirjeenvaihtajasuhde) ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa, luotto- tai rahoituslaitoksen tulee ennen sopimuksen tekemistä hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta sen liiketoiminnan ymmärtämiseksi.

Luotto- tai rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulee arvioida vastapuolena toimivan luotto- tai rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan maine ja valvonnan laatu sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toimet. Luotto- tai rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan ylemmän johdon on hyväksyttävä kirjeenvaihtajasuhteen aloittaminen. Sopimuksessa tulee sopia nimenomaisesti asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämistä ja näitä koskevien merkityksellisten tietojen toimittamisesta pyynnöstä vastapuolena toimivalle luotto- tai rahoituslaitokselle tai kryptovarapalvelun tarjoajalle.

Luotto- tai rahoituslaitos ei saa aloittaa tai jatkaa kirjeenvaihtajasuhdetta sellaisen laitoksen kanssa, joka on pöytälaatikkopankki tai jonka tilejä pöytälaatikkopankit voivat käyttää.

Jos sijoituspalveluyritys, maksulaitos, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja tai vakuutusyhtiö tekee sopimuksen I momentissa tarkoitettua vastaavasta järjestelystä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

Luotto- ja rahoituslaitoksen tai kryptovarapalvelun tarjoajan tulee tarjotessaan maksujenvälitystilejä muille luotto- ja rahoituslaitoksille varmistaa, että vastapuolena toimiva luotto- tai rahoituslaitos tai kryptovarapalvelun tarjoaja:

1) on tunnistanut suoraan luotto- ja rahoituslaitoksen tilille pääsevät asiakkaansa tai todentanut henkilöllisyyden suoraan kryptovarapalvelun tarjoajan tilille pääsevästä asiakkaistaan ja on noudattanut näiden osalta jatkuvaa asiakkaan tuntemisvelvollisuutta; sekä

2) toimittaa sille pyynnöstä merkitykselliset asiakkaan tuntemista koskevat tiedot.

12 a §

Isännöimättömään osoitteeseen liittyvä tehostettu tuntemismenettely

Kryptovarapalvelun tarjoajan tulee tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskin, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta. Tätä varten kryptovarapalvelun tarjoajilla on oltava käytössään sisäiset toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvontatoimet.

Kryptovarapalvelun tarjoajien on sovellettava isännöimättömään osoitteeseen liittyen riskien hallitsemiseksi tehostettuja menettelyjä, joihin on kuuluttava yksi tai useampi seuraavista toimenpiteistä:

a) sellaisten riskiperusteisten toimenpiteiden toteuttaminen, joiden avulla tunnistetaan ja todennetaan isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta tehdyn siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan henkilöllisyys taikka siirron toimeksiantajan tai siirronsaajan tosiallinen omistaja ja edunsaaja, myös tukeutumalla kolmansiin osapuoliin;

b) lisätietojen vaatiminen siirrettyjen kryptovarojen alkuperästä ja määränpäästä;

c) kyseisten liiketoimien tehostettu ja jatkuva seuranta;

d) kaikki muut toimenpiteet, joilla lievennetään ja hallitaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskejä sekä kohdennettujen talouspakotteiden ja joukkotuhoaseiden leviämisen rahoittamiseen liittyvien kohdennettujen talouspakotteiden täytäntöönpanon laimin-lyönnin ja kiertämisen riskiä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Finanssivalvonta valvoo lisäksi maksun tiedot -asetuksen noudattamista sen valvottaviksi kuuluvien ilmoitusvelvollisten osalta siltä osin kuin ne lähettävät, välittävät tai vastaanottavat asetuksessa tarkoitettuja varainsiirtoja.

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta;

8 a) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta.

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta maksun tiedot -asetuksen vastaisesti:

1) jättää pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot mainitun asetuksen 4-6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö ottaa käyttöön mainitun asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt; tai

4) laiminlyö mainitun asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen osalta, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

2 §

Julkinen varoitus

Valvontaviranomainen antaa sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee mui-

den tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka maksun tiedot -asetuksen säännösten kuin tämän luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti.

3 §

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetylle ilmoitusvelvolliselle, lukuun ottamatta 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua elinkeinoharjoittajaa ja yhteisöä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti:

8) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua velvoitteen hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta tai kryptovarapalvelun tarjoajasta;

8 a) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 12 a §:ssä tarkoitettua velvoitteen tunnistaa ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riski, joka liittyy kryptovarojen siirtoihin isännöimättömään osoitteeseen tai isännöimättömästä osoitteesta;

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta maksun tiedot asetuksen vastaisesti:

1) jättää vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti pois maksajaa, maksunsaajaa tai kryptovarojen siirtoa koskevat vaadittavat tiedot maksun tiedot -asetuksen 4-6, 14 ja 15 artiklan vastaisesti;

2) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen mainitun asetuksen 10, 19 ja 26 artiklan vastaisesti;

3) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti ottaa käyttöön mainitun asetuksen 8, 12, 17 tai 21 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt; tai

4) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti mainitun asetuksen 7, 8, 11, 12, 16 ja 17 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 8, 12, 17 ja 21 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen osalta, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 1 momentin 1 ja 7 kohta, 5 §:n 2 momentti 6 §:n 1 momentti) ja 6 §:n 2 momentti 1 kohta,) ja 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti 1 kohta, 6 §:n 1

momentti ja 7 §:n 3 momentti laissa 730/2020 ja 6 §:n 2 momentti 1 kohta laissa 378/2021, seuraavasti:

1 §

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä

Mitä tässä laissa säädetään maksulaitoksesta, sähkörahayhteisöstä, luottolaitoksesta ja kryptovarapalvelun tarjoajasta, sovelletaan myös ulkomaisten maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen, luottolaitosten ja kryptovarapalvelun tarjoajien Suomessa sijaitseviin sivuliikkeisiin.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) pankki- ja maksutilirekisterillä rekisteriä, johon kerätään maksulaitosten ja sähkörahayhteisöjen sekä Finanssivalvonnalta 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun poikkeusluvan saaneiden luottolaitosten pankki- ja maksutilien asiakkaiden tiedot sekä kryptovarapalvelun tarjoajien asiakkaiden tiedot;

7) kryptovarapalvelun tarjoajalla EU:n kryptovarojen markkinoista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 ja direktiivien 2013/36/EU ja (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1114, jäljempänä EU:n kryptovaramarkkina-asetus, 3 artiklan 1 kohdan alakohdan 15 mukaista oikeushenkilöä tai muuta yritystä.

5 §

Pankki- ja maksutilirekisteri

Pankki- ja maksutilirekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa ja tallentaa sekä 7 §:n 1 momentin mukaisesti luovuttaa maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja kryptovarapalvelujen tarjoajien toimittamia 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja ja luottolaitosten toimittamia 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

6 §

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennettavat tiedot

Maksulaitosten, sähkörahayhteisöjen ja kryptovarapalvelujen tarjoajien on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä annettava Tullille 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Maksulaitokset, sähkörahayhteisöt ja kryptovarapalvelujen tarjoajat voivat ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettua maksutilien tiedonhakupäätelmää, jolloin tiedonhakupäätelmän kautta luovutetaan tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Pankki- ja maksutilirekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot maksulaitoksen, sähkörahayhteisön ja kryptovarapalvelujen tarjoajan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:ssä tunnistettavaksi säädetystä asiakkaasta:

1) tilinhaltijan ja sen käyttöoikeudenhaltijan sekä kryptovarapalvelujen tarjoajan asiakkaan täydellinen nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus tai sen puuttuessa kansalaisuus, tai jos tilinhaltija tai kryptovarapalvelujen tarjoajan asiakas on oikeushenkilö, sen täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä kaikki tilin käyttöoikeudenhaltijat ja näiden luonnollista henkilöä koskevat edellä mainitut tiedot;

7§

Tietojen antaminen pankki- ja maksutilirekisteristä

Tulli saa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle ja luottolaitokselle, maksulaitokselle, sähkörahayhteisölle ja kryptovarapalvelujen tarjoajalle asianomaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen, maksulaitokseen, sähkörahayhteisöön ja kryptovarapalvelujen tarjoajaan sekä luottolaitokseen liittyvät lokitiedot sen oman toiminnan seuranta ja valvontaa varten. Ennen tietojen luovuttamista Tullille on toimitettava selvitys siitä, kuinka luovutettujen tietojen käyttö ja suojaus on tarkoitus järjestää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 11 §sellaisena kuin se on laissa 567/2020, seuraavasti:

11 §

Lausunnon pyytäminen

Ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää 10 §:ssä tarkoitetun kiellon tai antaa sen väliaikaisena taikka saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, hänen on pyydettävä Finanssivalvonnan lausunto, jos asia koskee:

1) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 45 §:ssä tarkoitettua Finanssivalvonnan valvottavaa, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää, vakuutusentarjoajaa, ulkomaista valvottavaa tai sen sivuliikettä, ulkomaista asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjää taikka ulkomaista vakuutusentarjoajaa;

2) sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitetun rahoitusvälineen markkinointia;

3) EU:n kryptovaramarkkina-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettua liikkeenlaskijaa ja 13 alakohdassa tarkoitettua tarjoajaa tai kaupankäynnin kohteeksi ottamista hakevaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 6 § 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1287/2021, sekä
lisätään 1 luvun 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa, 1495/2016, 568/2020 ja 1287/2021, uusi 7 kohta, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee markkinaoikeudellisina asioina myös sen toimivaltaan kuuluviksi säädetty:

- 6) arpajaislaissa tarkoitettut muut kuin seuraamusmaksun määräämistä koskevat asiat;
- 7) kryptovarapalvelun tarjoajista ja kryptovaramarkkinoista annetun lain 22 §:ssä tarkoitettut asiat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi